

MEHILÄISEN
VUOSI

20
18

MEHILÄINEN

Vuosi lyhyesti

Mehiläinen on tunnettu ja arvostettu yksityinen terveys- ja sosiaalipalveluyritys Suomessa. 109-vuotias Mehiläinen on nopeasti kehittyvä ja kasvava suunnannäyttäjä alallaan. Vuosi 2018 oli Mehiläiselle vauhdikas, vahvan kasvun ja kehityksen vuosi.

AVAINLUVUT 2018

Liikevaihto
(milj. euroa)

915,9

Asiakkaita koko
Mehiläisessä yli

1,2 milj.

Liikevaihdon kasvu

21,2%

Työntekijöitä ja
ammattinharjoittajia yli

18 800

Mehiläisen tuottamat
lääkärikäynnit yli

2,8 milj.

Yksiköitä yli

440

Asiakaspaiikkoja
hoivopalveluissa yli

6 000

Käyntejä mehilainen.fi
-sivustolla noin

11 milj.

Sisällysluettelo

Vuosi lyhyesti	3
Toimitusjohtajan katsaus	6
Yksityiset terveyspalvelut	8
Julkiset terveyspalvelut	16
Julkiset sosiaalipalvelut	20
Henkilöstö	25
Laatua vastuullisesti	28
Mehiläisen johto	32
Mehiläisen uusi omistus	34
Tunnusluvut ja verojalanjälki	35
Tilinpäätös ja toimintakertomus	37

MEHILÄISEN VUOSI 2018

MAALISKUU

Mehiläisen digi-kehitykselle merkkipaalu - työkykyjohtamisen työkaluille patenttisuoja.

HUHTIKUU

Yhteistyö LähiTapiolan kanssa sujuu erinomaisesti. Parannamme yhdessä asiakkaidemme palvelua ja kehitämme uusia digitaalisia palveluja.

KESÄKUU

Mehiläinen Länsi-Pohja Oy aloittaa toimintansa. Porvoon Lääkärikeskus osaksi Mehiläistä.

ELOKUU

CVC, LähiTapiola, Varma, Ilmarinen, Valtion Eläkerahasto, Apteekkien Eläkekassa ja Valion Eläkekassa ostavat Mehiläisen yhdessä yhtiön nykyisen johdon kanssa.

JOULUKUU

Avaamme lääkärikeskuksen Mikkeliin. Vuoden aikana uusia lääkärikeskuksia avattiin tai tuli osaksi Mehiläistä 9 kpl.

TAMMIKUU

Mehiläinen valjastaa tekoälyä työterveyshuollon avuksi - Työkykytutka lanseerataan.

HELMIKUU

Palvelukoti Eloranta osaksi Mehiläisen vammaispalveluita. Panostamme vahvasti vammaispalveluiden laajenemiseen. Kaiken kaikkiaan vuoden aikana palvelukoteja avataan tai tulee osaksi Mehiläistä 39 kpl.

TOUKOKUU

Mehiläistä pidetään yksityisten terveyspalveluiden arvostetuimpana ja menestyneimpänä työnantajana Mediuutisten lääkäreille tekemässä tutkimuksessa.

HEINÄKUU

Kaksi uutta Oma Lääkärisi -terveysasemaa Tampereelle. Oma Lääkärisi -verkosto laajenee vuoden aikana voimakkaasti.

MARRASKUU

Mehiläisestä alppi- ja freestyle-maajoukkueiden sekä olympiahihtäjä livo Niskasen yhteistyökumppani.

Terveys- ja sosiaalipalveluja koko Suomelle

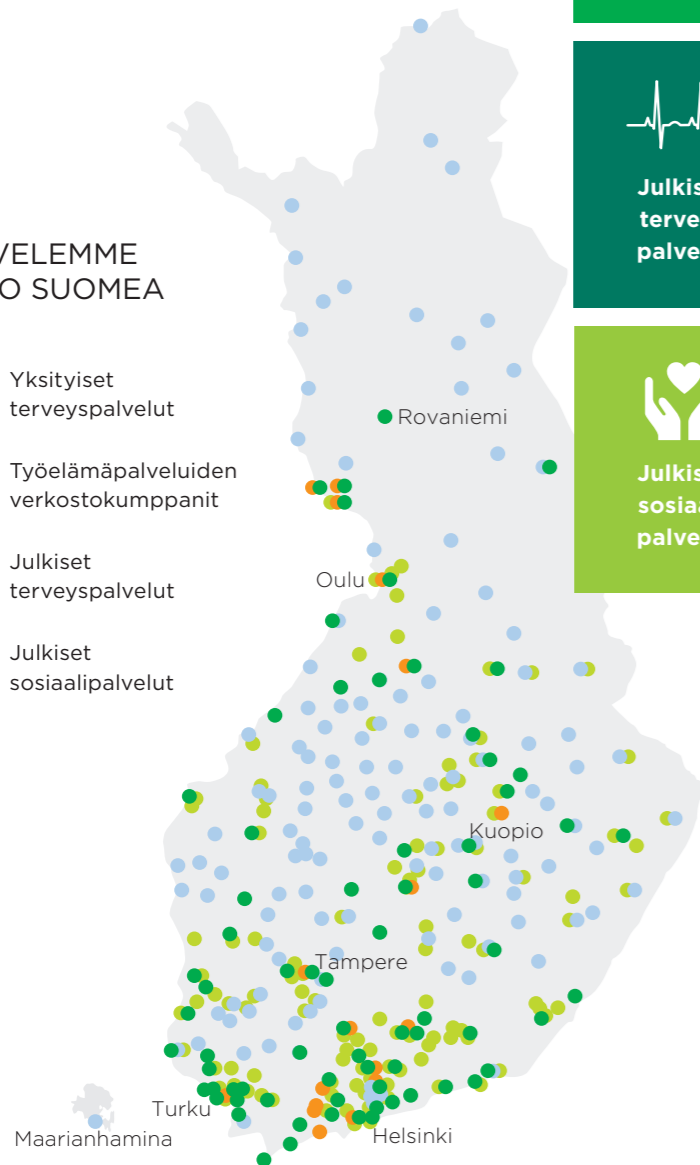
Mehiläinen tarjoaa asiakkailleen kattavat sosiaali- ja terveyspalvelut yli 440 toimipisteessä ympäri Suomen. Palvelemme yksityis-, vakuutus-, yritys- ja kunta-asiakkaita.

MEHILÄISEN PALVELUT

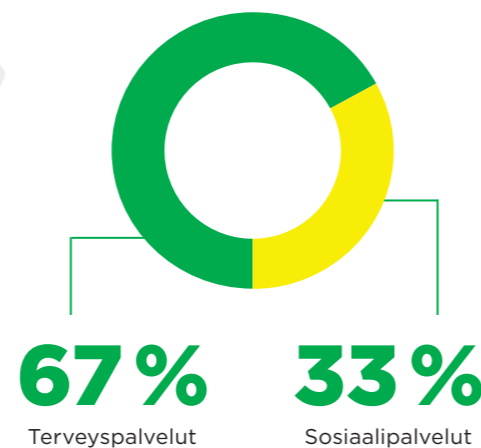
 Yksityiset terveyspalvelut	<ul style="list-style-type: none"> • Lääkäripalvelut • Diagnostiikka • Leikkaukset • Suun terveydenhoito • Työelämäpalvelut
 Julkiset terveyspalvelut	<ul style="list-style-type: none"> • Vapaan asiakasvalinnan terveysasemat • Ulkoistukset ja ostopalvelut • Julkinen suun terveydenhoito • Päivystyspalvelut ja henkilöstöpalvelut • Kotipalvelut
 Julkiset sosiaalipalvelut	<ul style="list-style-type: none"> • Ikääntyneiden asumispalvelut • Vammaisten asumispalvelut • Mielenterveyskuntoutus • Lastensuojelun laitospalvelut • Lastensuojelun avopalvelut

PALVELEMME KOKO SUOMEA

- Yksityiset terveyspalvelut
- Työelämäpalveluiden verkostokumppanit
- Julkiset terveyspalvelut
- Julkiset sosiaalipalvelut

KOKONAISMYYNNTI 2018

Mehiläisen perustehtävänä on luoda parempaa terveyttä ja hyvinvointia Suomeen yhdessä asiakkaidemme ja yhteistyötahojemme kanssa. Korkea laatu, erinomainen asiakaskokemus, vaikuttavuus ja jatkuva toiminnan kehittäminen perustuvat arvoihimme ja asiakaslupaukseemme.

ARVOMME

- Tieto ja taito
- Välittäminen ja vastuunotto
- Kumppanuus ja yrittäjäyys
- Kasvu ja kehitys

ASIAKASLUPAUKSEMME

- Teemme asioinnin helpoksi
- Palvelemme kokonaisvaltaisesti
- Kohtaamme yksilöinä

YLI 100 VUODEN KOKEMUKSELLA

Mehiläisen asiantuntemuksen kivijalkana on 109-vuotinen historiamme. Se alkaa vuodesta 1909, jolloin Sairaala O.Y. Mehiläinen perustettiin Helsinkiin. Nimensä Mehiläinen sai Kalevalan parantavan taruelennon mukaan. Nykyiseen Töölön toimipisteeseen Mehiläinen muutti 1930-luvulla vakiinnuttaen roolinsa suomalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä.

Valtakunnalliseksi toimijaksi Mehiläinen laajeni 2000-luvun alussa lukuisten yritysostojen ja toiminnan monipuolistumisen kautta. Yksityisten terveyspalveluiden lisäksi laaja-alainen Mehiläinen on noussut laatujohtajaksi ja suunnannäyttäjäksi muun muassa sosiaalipalveluissa ja vapaan asiakasvalinnan terveysasemapaaluissa. Mehiläinen uudistaa terveydenhuoltoa kehittämällä uusia digitaalisia palveluja ja vaikuttavuuteen perustuvia sopimusmalleja.

Janne-Olli Järvenpää

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Merkityksellinen kehityksen vuosi Mehiläiselle

Vuosi 2018 oli Mehiläiselle tapahtumarikas. Elokuussa 2018 Mehiläisessä toteutettiin omistuksen uudelleenjärjestely, kun pääomasijoitusyhtiöt KKR ja Triton myivät omistusosuuksensa ja uudeksi pääomistajaksi tuli kansainvälinen pääomasijoitusyhtiö CVC Capital Partners. Samalla Mehiläisen suomalainen omistus kasvoi merkittävästi. Varman, Ilmarisen ja LähiTapiolan rinnalle Mehiläiseen tulivat omistajiksi Valtion Eläkerahasto, Apteekkien Eläkekassa ja Valion Eläkekassa. Myös johdon ja henkilöstön omistus laajeni aiemmasta.

Vahva taloudellinen tulos ja myönteiset tulevaisuuden näkymät

Mehiläinen-konsernin liikevaihto jatkoi kasvuaan ja ylitti vuodelle asetetut tavoitteet. Vuoden 2018 liikevaihto oli

915,9 miljoonaa euroa, kasvaen 21,2 prosenttia edellisestä vuodesta. Oikaistu käyttökate oli puolestaan 108,1 miljoonaa euroa, kasvaen 16,5 prosenttia vuoden 2017 tasosta. Mehiläinen työllisti vuoden 2018 lopussa jo yli 18 800 työntekijää ja ammatinharjoittajaa. Mehiläisen näkymät vuodelle 2019 ovat myös myönteiset. Liikevaihtomme nousee jo tehtyjen kasvuhankkeiden johdosta ensimmäistä kertaa yli miljardin euron tason.

Erinomainen asiakaskokemus ja jatkuva laadunkehitys

Asiakaslupauksemme mukaisesti kohtaamme asiakkaamme yksilöllisesti, kokonaisvaltaisesti palvelen ja jatkuvasti asiakaskokemusta ja laatua kehittäen. Onnistuimme tässä työssä vuoden 2018 aikana. Mehiläinen sai Taloustutkimuksen yritysmielikuvatutkimuksessa toimialaan parhaat

”

Asiakaskokemus Mehiläisessä säilyi erinomaisella tasolla vuoden 2018 aikana. Jatkoimme myös panostuksia laatutyöhön.

arvosanat hoidon laadussa sekä lääkäreiden ja henkilökunnan ammattitaidossa. Lääkäri- ja hammaslääkärikeskustemme NPS-indeksi säilyi vuoden aikana erinomaisessa lukemassa 88.

Otimme vuoden aikana käyttöön koko yhtiön kattavan yritysvaluuohjelman ja kehitimme valmiuden täyttää Euroopan tietosuojadirektiivin sekä listayhtiön hallinnon vaatimukset. Hoivapalveluissa kehitimme ja otimme käyttöön kattavan laatuindeksin, jonka pohjalta viemme arjen asiakaslähtöistä työtä eteenpäin. Terveyspalveluissa otimme myös käyttöön uusia hoidon vaikuttavuuden ja laadunvarmistuksen mittareita, joiden tulokset ovat ammattilaisten hyödynnettävissä älypuhelinsovelluksen kautta.

Lanseerasimme tekoälyä hyödyntävän Työkykytutkan työterveysasiakkaille ja kehitimme OmaMehiläiseen jatkohoitopolkuja. OmaMehiläisen osana toimiva Digiklinikka löytyy yhä useamman suomalaisen taskusta - sovellukseen rekisteröityneitä käyttäjiä perheenjäsenineen on jo yli 270 000. Yksityisesti rahoitettujen palveluiden ohella käynnistimme digipalveluja myös julkisissa terveyspalveluissamme. Panostimme vuoden aikana myös ammattilaistemme tiedon ja taidon kehittämiseen koulutuksen ja työssä oppimisen kautta.

Kasvua ja kehitystä kaikissa liiketoiminnoissa

Mehiläisen yksityisesti järjestettyjen ja rahoitettujen terveyspalveluiden liikevaihto kasvoi pääosin orgaanisesti yli kymmenen prosenttia edellisestä vuodesta. Kasvun taustalla olivat erityisesti Mehiläisen Työelämäpalveluiden vahva kasvu sekä erinomaisesti sujunut strateginen yhteistyö tärkeimpien vakuutusyhtiöi-

den kanssa. Myös hammaslääkäripalvelumme kasvoivat sekä vertailukelpoisten yksiköiden liikevaihdon että uusien yksiköiden kautta. Kehitimme uusia digipalveluja ja nopeutimme hoitoketjuja yhdessä vakuutusyhtiöiden kanssa. Teimme myös merkittäviä investointeja kasvat- taen lääkärikeskustemme määrää yhdeksällä uudella yksiköllä, uudistamalla olemassa olevien vastaanottojemme tiloja ja ottamalla käyttöön uusia magneettikuvauslaitteistoja.

Mehiläisen julkisesti rahoitetut terveyspalvelut kasvoivat erittäin voimakkaasti uusien merkittävien sopimusten kautta. Vastuullemme siirtyi Meri-Lapin alueen kuntien perusterveydenhuolto sekä suurin osa Länsi-Pohjan keskussairaalan toiminnoista kesällä 2018. Käynnistimme myös ensimmäisen allianssimallilla toteutetun hyvinvointikeskuksen Tampereella Tesoman alueella.

Mehiläisen sosiaalipalvelut jatkoivat vahvaa kasvua sekä orgaanisesti että yritysostojen kautta. Rakennutimme vuonna 2018 yli 700 uutta asumispaikkaa ikääntyneille, vammaisille ja mielenterveyskuntoutujille, mikä on yhtiölle kaikkien aikojen suurin määrä koskaan. Kasvatimme Hoiva Mehiläisen palveluverkostoa myös lukuisten pienten yritysostojen kautta noin 600 asumispaikalla. Lastensuojelu- ja perhepalveluja tarjoavassa Familiarissa teimme puolestaan viisi yritysostoa ja avasimme kolme uutta yksikköä.

Kiitokset!

Lämmin kiitos asiakkaillemme, yhteistyökumppaneillemme sekä Mehiläisen työntekijöille ja ammatinharjoittajille hienosta vuodesta 2018.

Janne-Olli Järvenpää

Yksityiset
terveys-
palvelut

- Lääkäripalvelut
- Diagnostiikka
- Leikkaukset
- Suun terveydenhoito
- Työelämäpalvelut

Nopeasti hyvään hoitoon

Mehiläisen lääkärikeskukset ja sairaalat tarjoavat laadukkaita terveysterveyspalveluja kaiken ikäisille asiakkaille. Palveluja kehitetään jatkuvasti vastaamaan asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin ja terveystoimialan tulevaisuuden trendeihin.

Terveysterveyspalvelut ovat muutoksen keskellä. Vuorokauden ympäri käytössä olevat digipalvelut korvaavat yhä useammin perinteisen lääkärikäynnin. Jonottamisen sijaan hoitoon halutaan nopeasti. Painopiste on siirtymässä reaktiivisesta sairauksien hoidosta aiempaa vahvemmin ennaltaehkäisyyn sekä terveyden ja hyvinvoinnin tukemiseen. Samalla asiakaskeskeisyys ja yksilön oma rooli ennaltaehkäisyssä ja hoidon onnistumisessa korostuvat.

Myös terveysterveyspalveluiden laatuun ja vaikuttavuuteen kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota. Tekoäly on yhä useammin lääkärin työparina varmistamassa tasalaatuista potilastyötä. Laadun ja asiakaskokemuksen mittarit, kuten esimerkiksi suositteluindeksi NPS, tuodaan avoimesti julki. Tämä mahdollistaa asiakkaille mitattuun tietoon pohjautuvan valinnan eri palveluntuottajien välillä.

Mehiläisen palvelut kehityksen etulinjassa

Mehiläinen on toimialan suunnannäyttäjänä kehittämässä ja tarjoamassa asiakkailleen heidän toiveidensa ja muuttuvien tarpeidensa mukaisia laadukkaita terveysterveyspalveluja.

Asiointi kanssamme on helppoa. Kokonaisvaltaiset palvelut ovat tarjolla lähellä asiakkaitamme lääkärikeskuksissamme ja sairaaloissamme ympäri Suomen. Asiakkaidemme arkea sujuvoittavat OmaMehiläinen-verkkopalvelu ja -mobiilisovellus sekä niiden osana toimiva Digiklinikka. Digiklinikan kautta terveydenhuollon ammattilaisen tavoittaa nopeasti kellon ympäri sijainnista riippumatta. Myös omien terveystietojen hallinta on helppoa, sillä OmaMehiläisestä löytyvät tutkimus- ja hoitotiedot röntgen- ja magneettikuvineen. 11 Mehiläisen lääkärikeskuksen yhteydessä toimii myös Hammas Mehiläisen vastaanotto.

Investoimme jatkuvasti palveluidemme kehittämiseen ja monipuolistamiseen. Vuoden 2018 aikana otimme käyttöön muun muassa uusia magneettitutkimusyksiköitä Porissa ja Jyväskylässä sekä tietokonetomografialaitteen Mehiläinen NEO:ssa Turussa. Laboratoriopalveluissa edistämme muun muassa laadukkaiden geenitutkimusten käyttöä. Esimerkiksi Fertify™ -hedelmällisyystestiä tarjoamme asiakkaillemme ensimmäisenä Suomessa.

Sinä ja perheesi toimintamme ytimessä

Mehiläisen vastaanotoilla asiakkaita palvellaan kokonaisvaltaisesti. Meiltä saa hyvää hoitoa koko perhe vauvasta vaariin. Mehiläisen lastenlääkäri **Tero Kontiokari** tiivistää Mehiläisen blogissa yksilöllisen kohtaamisen ja kuuntelun merkitystä vastaanottotilanteessa näin:

”Kuunteleminen on tärkeää monesta syystä. Lapselle ja vanhemmalle syntyy luottamus siitä, että heidän tarpeensa huomioidaan. Me kaikki olemme yksilöitä. On mahdotonta arvata ennalta, millaista tukea vastaanotolle saapuvat asiakkaat kaipaavat. Siksi minun täytyy pitää työssäni silmät ja korvat auki sekä lukea tilannetta mahdollisimman ketterästi.”

Vuosi 2018 täynnä kohokohtia

Vuosi 2018 oli Mehiläisen yksityisille terveysterveyspalveluille kasvun vuosi. Vuoden aikana lääkärikäyntejä oli lääkärikeskus-, sairaala- ja työelämäpalveluissa noin 1,8 miljoonaa. Kasvua siivitti muun muassa erinomaisesti sujunut strateginen yhteistyö LähiTapiolan kanssa. Yhteistyö on parantanut asiakaspalvelua, nopeuttanut hoitoketjuja sekä mahdollistanut uusien digitaalisten palveluiden kehittämisen – esimerkkinä Terveyshelppi-etälääkäripalvelu LähiTapiolan asiakkaille.

Myös useat yrityskaupat toivat kasvua. Muun muassa Porvoon Lääkärikeskus sekä Vakka-Suomen Lääkärikeskus Uudessakaupungissa liittyivät vuoden aikana osaksi Mehiläistä. Palveluverkostomme laajeni maantieteellisesti myös kokonaan uusien yksiköiden kautta. Avasimme uudet lääkärikeskukset muun muassa Järvenpään ja Mikkeliin. Kokonaisuudessaan palveluverkostomme kasvoi vuoden aikana yhdeksällä uudella yksiköllä.

MEHILÄISEN LÄÄKÄRIKESKUKSET JA SAIRAALAT

- 57 lääkärikeskusta ja yli 70 työterveysasemaa tarjoavat yleis- ja erikoislääkäripalveluja sekä työterveyspalveluja ympäri Suomen.
- OmaMehiläinen ja Digiklinikka palvelevat verkossa ja mobiilisti.
- 11 sairaalaa palvelevat leikkauksenhoidoissa muun muassa ortopedian, korva-, nenä- ja kurkkutautien sekä yleiskirurgian alueilla.
- Felicitas Mehiläinen tarjoaa lapsettomuushoitoja.
- Yli 750 000 asiakasta vuoden 2018 aikana

ASIAKKAANA MEHILÄISESSÄ

Oikea diagnoosi toi takaisin lenkkipoluille

Joulukuussa 2017 Timo Tuurin lenkki päättyi polvivammaan, joka pysäytti aktiivikuntoilijan arjen. Mehiläisen käyttämä kartiokeilakuvausmenetelmä johti oikeaan hoitoon ja palautti työkyvyn odotettua nopeammin.

Jari Salo ja Timo Tuuri

Imajoella asuvalle fysioterapeutti **Timo Tuurille**, 42, liikunta on elämäntapa. Entinen MM-tason painija on juossut maratoneja, käy salilla ja kilpailee leuanvedon SM-kisoissa. Kun juoksulenkki talviliukkailla päättyi kipeään kaatumiseen ja oikean polven vääntymiseen joulukuussa 2017, kipu ei alkanutkaan hellittää ja aktiivinen arki pysähtyi. Lääkärissä hoidoksi ehdotettiin ensin laajaa ja pitkää toipumisaikaa vaativaa nivelsidekorjausta. Timo halusi kuitenkin vielä toisen mielipiteen ja hakeutui maaliskuussa 2018 Töölön Mehiläiseen ortopedian ja traumatologian erikoislääkärin **Jari Salon** vastaanotolle.

”Työni puolesta tiesin, että Jari Salo on alan johtavia lääkäreitä, joka tuntee erityisesti rustovammoja. Olin ohjannut hänen luokseen myös omia asiakkaitani”, Timo kertoo.

Kuukaudessa juoksukuntoon

Mehiläisessä Timo lähetettiin magneettikuvauksen sijaan kartiokeilakuvaukseen. Jari Salo on kehittänyt tätä erottelukyvyltään erittäin tarkkaa kuvantamismenetelmää Mehiläisessä vuodesta 2013 lähtien. Kyseistä menetelmää käytetään ortopedisessä kuvantamisessa myös sekä ulkomailla että suomalaisissa keskussairaaloissa.

Kuvaus paljasti, että polvessa on kierukkavamma, joka korjaantuisi merkittävästi alkuperäistä arviota pienemmällä leikkauksella. Eturistiside näytti kuvassa ehjältä, ja polvi oli rustoiltaan siisti. Mehiläisen yhteistyökumppani LähiTapiola teki maksusitoumuksen nopeasti, ja Timo pääsi leikkaukseen huhtikuussa. Toipumisen nopeus yllätti miehen.

”Kaksi päivää leikkauksen jälkeen otin vahingossa pari juoksuaskelta ehtiäkseni tien yli ja melkein pelästyin, miten hyvältä jalka tuntui. Piti oikein toppuutella itseään ottamaan vielä rauhallisesti”, Timo nauraa. Myös töihin hän pääsi palaamaan melkein heti.

”Kuusi viikkoa leikkauksen jälkeen osallistuin ensimmäiseen juoksukisaani, joka meni hienosti”, Timo kertoo. Kivut eivät ole enää palanneet.

Kokonaisvaltaista palvelua

Jari Salon mukaan tapaus on hyvä esimerkki alkuvaiheen diagnoosin merkityksestä. ”Oikea diagnoosi säästää sekä kustannuksia että potilaan aikaa ja työkykyä. Yhdenkin väärän leikkauksen korjaaminen jälkeinpäin on vaikeaa”, hän sanoo.

Nivelkierukkavammoissa oireiset tapaturmaiset repeämät on edelleen syytä hoitaa leikkaamalla. ”Nykyaikaisilla kuvantamismenetelmillä ne voidaan erottaa rappeumaperäisistä jauhautumisista aiempaa tarkemmin. Tällöin hoito kohdentuu paremmin, ja potilas pääsee taas liikkumaan aktiivisesti”, Jari toteaa.

Timo Tuuri kertoo olevansa erittäin tyytyväinen lopputulokseen ja kiittelee hoidon sujuvuutta. ”Kiireisenä yrittäjänä arvostan Mehiläisen kokonaisvaltaista palvelua. Kun tulin 400 kilometrin päästä Helsinkiin, ortopedikäynti, kuvaus ja leikkauspäätös hoituivat yhdellä kertaa. Ihan voisi sanoa, että en keksi, miten hoito olisi voinut sujua paremmin.”

Digiklinikka on aina auki

Hei! Ongelmana on silmätulehdus, johon kaivataan antibioottitippoja. Puhelimen kamera on niin huono, että kuvasta ei taida olla hyötyä. Oireet ovat silmän punoitus, vetisyys, roskan tunne silmässä ja kutina.

Anna Sipilä
LT, Työterveyslääkäri

Hei! Milloin oireesi alkoivat? Onko näkö normaali? Onko silmissä kipua, valonarkuutta?

Alkoi eilen, lapsella oli viime viikolla tulehdus, joten lienee tarttunut. Näkö on normaali, valonarkuutta tai kipua ei ole.

Anna Sipilä
LT, Työterveyslääkäri

Vaikuttaa alkavalta silmätulehdukselta, johon kannattaa aloittaa antibioottitippa. Olen tehnyt siitä sähköisen reseptin (Oftan Akvakol), se on haettavissa mistä tahansa apteekista Kela-kortilla. Jos tippa ei auta, suosittelen hakeutumaan vastaanotolle.

Ok, kiitos. Onko tippa saman vahvuinen aikuisille kuin lapsille? Mietin lähinnä siksi, että jos joku lapsista saa tämän vielä, voino antaa alkuun samaa tippaa?

Anna Sipilä
LT, Työterveyslääkäri

Ok. Kyllä on saman vahvuinen! Juu kyllä ilman muuta saa antaa samaa tippaa.

Ok, lähden hakemaan tippoja. Kiitos kovasti hyvästä palvelusta, mukavaa päivänjatkoa.

Anna Sipilä
LT, Työterveyslääkäri

Ole hyvä!

Keskustelu on käyty OmaMehiläinen-mobiilisovelluksen Digiklinikalla.

Työterveyden uusi suunta

Työelämän ja terveydenhuollon muutos muuttaa myös työterveyden toimintamalleja. Perinteisten ratkaisujen rinnalle tarvitaan ennakoitua, uusia asiointikanavia ja analytiikkaa.

Suomalainen työterveysmalli on ainutlaatuinen. Tuemme työpaikkoja terveellisen ja turvallisen työn edistämiseksi ja huolehdimme sekä henkilöstön työkykyä tukevista palveluista että sairaanhoidon palveluista. Nykyisen kokonaisuuden haasteena on kuitenkin reaktiivisuus. Tartumme usein asiaan vasta sitten, kun tilanne on jo päällä.

Työelämän muutoksessa myös sitä tukevien palveluiden tulee uudistua. Mehiläisen tarjoamissa moderneissa työterveyden palveluissa korostuvat asiakasyhteistyö, osallistaminen ja yksilön aktiivinen oma rooli, digitaaliset palvelut, datalla ohjaaminen sekä laatu, vaikuttavuus, kustannustehokkuus ja yhteinen tulosten arviointi.

Teknologia katalysoi muutosta

Teknologinen kehitys tuo työterveyteen uusia keinoja muun muassa seuloa tehokkaasti työkyky- ja terveysriskejä sekä ennustaa yksilön tai työpaikan tilanteen muutoksia aiempaa varhaisemmin eri tekijöitä yhdistävien algoritmien avulla. Tämä luo edellytykset tarjota tukea nykyistä osuvammin. Mehiläisen uusi tekoälyä hyödyntävä, työkykyä ennustava toimintamalli - Työkykytutka - toimii tältä pohjalta. Se tuo työterveydelle uuden keinon tunnistaa työkyvyn laskun uhkaa ja mahdollisuuden tarjota henkilökohtaista tukea terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Vaikuttavuus syntyy yhteistyöllä

Rakensimme vuoden 2018 aikana Mehiläisessä kokonaan uudenlaisen palvelukokonaisuuden, jossa yhdistyvät

dataan perustuva ennakoitua sekä modernit terveyttä, työkykyä ja työhyvinvointia edistävät palvelut digitaalisine hoito- ja valmennuspolkuineen. Ne eivät kuitenkaan poista henkilökohtaisen kontaktin ja tapaamisten merkitystä. Parhaimmillaan digi toimii apuna tiedon analysoinnissa ja välittämisessä vapauttaen aikaa kohtaamisiin, joista muutos kohti omaa tavoitetta voi alkaa. Yksi tärkeimmistä onnistumisen kulmakivistä onkin aina yksilön ja yrityksen oma toiminta ja vastuu sekä osallistuminen muutokseen.

MEHILÄISEN TYÖELÄMÄPALVELUT

- Tarjoaa palveluja johtamisen, työyhteisön ja yksilöiden tueksi
- Asiakkaana yli 14 000 työnantajaa, työterveyspalveluiden piirissä yli 390 000 henkilöä
- Vuoden 2018 aikana lähes 10 %:n orgaaninen kasvu
- Keskeisiä kehityshankkeita vuodelta 2018: Työkykytutka, työterveyshoitajien valmentavan kohtaamisen koulutukset, OmaMehiläisen digitaaliset jatkohoitopolut ja asiakkuuksien johtaminen

YHTEISTYÖSSÄ MEHILÄISEN KANSSA

Stadium arvostaa aktiivista työelämän kumppania

Urheiluketju Stadiumin missiona on inspiroida ihmisiä aktiiviseen elämään. Mehiläisen Työelämäpalveluiden ja Stadiumin yhteistyön painopiste on ennaltaehkäisevässä toiminnassa.

Energia, rohkeus ja joukkuehenki ovat kulmakiviä, joiden avulla Stadium on kasvanut pienestä perheyriytyksestä Pohjoismaiden johtavaksi urheiluketjuksi. Suomessa Stadium työllistää noin 900 keski-ikältään 26-vuotiasta työntekijää.

"Työntekijämme ovat elinvoimaisia ja aktiivisia. He saavat kaikki Mehiläisestä samat hyvinvoinnin ja työkyvyn edistämisen palvelut", kertoo **Heidi Lehto**, HR-päällikkö Stadium Finlandista.

Mehiläinen tarjoaa Stadiumille lakisääteisen työterveyshuollon sekä työterveyspainotteisen sairaanhoidon lisäksi digitaaliset palvelut, kuten Esimies- ja TyökykyKompassin sekä OmaMehiläisen ja sen osana toimivan Digiklinikan.

"Mehiläinen tarjoaa digitaalisuuden ja modernin toimintatavan kautta meille jatkuvasti uusia ratkaisuja, mikä on mielestäni yksi Mehiläisen suurimpia vahvuuksia. Mehiläinen tähtää meille tärkeimpiin asioihin, eli työkykyyn ja hyvinvointiin", toteaa Lehto.

Mehiläisen ja Stadiumin yhteistyössä painottuvat ennaltaehkäisevät toimenpiteet.

"Tavoitteenamme on tyytyväinen asiakasyritys, jonka työntekijät voivat hyvin ja jaksavat työssään", toteaa Stadiumin valtakunnallinen vastuulääkäri **Kristiina Karelo** Mehiläisestä.

Kumppanit ovat yhteistyössä muun muassa valmentaneet esimiehiä varhaisen tuen ja työhön paluun tuen toimintamallien vahvistamisessa. Stadiumissa on otettu käyttöön myös muokattu työ, ja työterveysneuvotteluja on käyty aktiivisesti.

"Tuloksellinen työterveysyhteistyö edellyttää tiivistä vuoropuhelua ja sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin. Tässä olemme mielestäni yhdessä onnistuneet", sanoo Karelo lopuksi.

Heidi Lehto

Korkeatasoista hammashoitoa kaikille

Vastaanottojen määrän kasvu sekä henkilöstön vahva ammattitaito takaavat laadukkaat Hammas Mehiläisen palvelut ympäri Suomen.

Hammas Mehiläinen kattaa ainoana alan toimijana kaikki suun terveydenhoidon osa-alueet: yksityiset hammaslääkäri- ja hammaslaboratoriopalvelut sekä julkiset henkilöstö-, ulkoistus- ja päivystyspalvelut. Hammas Mehiläisen toimintamalli perustuu ammatillisten tiimien parhaan osaamisen hyödyntämiseen sekä läheiseen yhteistyöhön Mehiläisen eri alojen asiantuntijoiden kanssa. Tällä tavoin varmistamme laatutavoitteemme ja sujuvoitamme asiakkaiden hoitopolkua.

Hammas Mehiläisen toimipisteet sijaitsevat pääosin Mehiläisen lääkärikeskusten yhteydessä. Toimimalla osana lääkärikeskuksia pystymme tarjoamaan asiakkaillemme kokonaisvaltaiset terveyspalvelut sujuvasti saman katon alta. Entistä useampi yritysasiakas tarjoaa nykyään myös työnantajan kustantaman hammashoidon työntekijöilleen, mistä on tullut rekrytointivaltti.

Vuosi 2018 oli jälleen Hammas Mehiläiselle sekä laadun että kasvun vuosi.

Perustimme kliinisen hoidon ohjausryhmän tukemaan laatutyötä ja ammattilaistemme korkeaa tieto- ja taitotasoa. Käynnistimme myös Käypä hoito -koulutusyhteistyön Suomen Hammaslääkäri-seura Apollonian kanssa. Hammas Mehiläisen laatuohjelman myötä kannamme vastuun entistä huolellisemmin myös ympäristöstä.

Vuoden aikana Hammas Mehiläisen vastaanottojen verkosto laajeni uusilla yksiköillä. Avasimme Mehiläisen lääkärikeskuksen yhteyteen uuden vastaanoton Porissa ja heti vuoden 2019 alussa Lahdessa. Palvelumme laajenivat myös pääkaupunkiseudulla, kun helsinkiläinen Stoma Klinikat tuli osaksi Hammas Mehiläistä.

Laajempaa yhteistyötä julkisen sektorin kanssa

Hammas Mehiläisen tavoitteena on tarjota yksityisiä hammashoidon palveluja kaikille sekä houkuttelevia työmahdollisuuksia ammattilaisille ympäri Suomen. Samalla uskomme, että vahvojen ja kestävien yhteistyösuhteiden varmistaminen julkisen suun terveydenhuollon palveluntuottajien kanssa on tärkeää.

Olemme aktiivisesti laajentaneet Mehiläisen suun terveydenhoidon liiketoimintaa julkisten terveystalveluiden saralla. Uusia avauksia vuoden ajalta olivat Tampereen Tesoman hyvinvointialianssi, Länsi-Pohjan suun terveydenhuollon kokonaisuuden haltuunotto sekä valinnanvapauskokeilujen käynnistäminen.

HAMMAS MEHILÄINEN

- Tarjoaa korkeatasoisia hammashoidon palveluja ennaltaehkäisevästä suuhygienistin hoidosta aina erikoishammaslääkäritasoiseen hoitoon
- 32 hammaslääkäri vastaanottoa ja 9 hammaslaboratoriota
- Yksityisvastaanottojen asiakasmäärä kasvoi vuoden aikana 11 %.

Iivo Niskanen

Viivi Lehikoinen

Urheilu Mehiläiselle kaikki ovat huippu-urheilijoita

Urheilu Mehiläinen palvelee urheilua harrastavia, urheilijoita ja seuroja urheiluvammojen ennaltaehkäisyssä, hoidossa ja kuntoutuksessa sekä tutkimuksessa.

Urheilu Mehiläisen asiantuntijat edustavat suomalaista kärkiosaamista. Asiakkaita palvelevat alan johtavat ortopedit, liikuntalääketieteen erikoislääkärit sekä urheilijoiden terveyden erikoistuneet fysio- ja ravitsemusterapeutit. Vahva asiantuntemus perustuu erikoistumiseen, tiimityöhön, mestareilta oppimisen mahdollisuuksiin, kokemukseen ja taitoihin potilastyössä. Myös tutkimustyö on merkittävässä roolissa.

Tarjoamme Urheilu Mehiläisen vastaanotoilla asiakkaillemme laadukkaita palveluja ja vaikuttavaa hoitoa. Sekä vammoja ennaltaehkäisevät palvelut että vammojen hoito ja urheilijoiden paluu harjoittelun pariin tapahtuvat ohjatusti, yhteistyössä lääketieteellisen tiimin kanssa. Mehiläisen laaja valtakunnallinen toimipisteverkosto ja digitaaliset palvelut varmistavat, että palvelut ovat saatavilla myös urheilijan arjessa, kun niitä tarvitaan.

Urheilu Mehiläinen on saanut kansainvälistä tunnustusta huippuosaamisestaan, ja nimekkäät urheilijat ja urheiluseurat tukeutuvat Urheilu Mehiläisen asiantuntijoiden osaamiseen. Vuosien varrella vastaanotoilla on hoidettu lukuisia kansainvälisiä huippu-urheilijoita, kuten jalkapalloilijoita, jääkiekkoilijoita ja yleisurheilijoita. Muun muassa urheiluseura FC Barcelona luottaa urheiluvammojen hoidossa ja kuntoutuksessa Urheilu Mehiläisen asiantuntemukseen.

Urheilu Mehiläinen on muun muassa maastohiihdon olympiavoittaja Iivo Niskanen, alppi- ja freestylemaajoukkueiden, aitajuoksija Viivi Lehikoinen sekä Helsinki Rockettes -muodostelmaluistelujoukkueen yhteistyökumppani. Edistämme urheilijoiden terveyttä tekemällä yhteistyötä lukuisten seurojen, yhdistysten ja urheilijoiden kanssa ympäri Suomen.

Mathilda Lassenius, Nella Korpio ja Kia-Emilia Hakala

Julkiset
terveys-
palvelut

- Vapaan asiakasvalinnan terveysasemat
- Ulkoistukset ja ostopalvelut
- Julkinen suun terveydenhoito
- Päivystyspalvelut ja henkilöstöpalvelut
- Kotipalvelut

Laatua ja valinnanvapautta julkisiin terveyspalveluihin

Mehiläinen on asiakaslähtöisten ja vaikuttavien julkisten terveyspalveluiden suunnannäyttjä ja toimialan kehittäjä. Oma Lääkärisi -terveysasemat ja valinnanvapauskokeilut tuovat asiakkaille valinnanvapautta julkisiin terveyspalveluihin.

Mehiläisen julkiset terveyspalvelut tarjoavat laajan valikoiman ratkaisuja julkisen sektorin sote-palvelutuotannon tarpeisiin. Tuotamme sosiaali- ja perusterveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon palveluja kattavasti koko maassa.

Perusterveydenhuollossa luotamme kehittämäämme Oma Lääkärisi -toimintamalliin, joka takaa asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut lähellä asiakkaita. Toimintamallissa yhdistyvät yksityisen ja julkisen palveluntuotannon parhaat puolet niin tilaaja-asiakkaan kuin kuntalaisenkin näkökulmasta: suora pääsy hoitoon ilman pitkiä jonoja, valinnanvapaus, korkea laatu sekä kustannustehokkuus. Oma Lääkärisi -terveysasemat toimivat osana julkista terveysasemaverkostoa.

Kehitämme perusterveydenhuollon palvelujamme jatkuvasti vastaamaan asiakkaidemme tarpeisiin. Olemme muun muassa ottaneet käyttöön yksityisistä terveyspalveluista tuttuja digipalveluja, kuten Mehiläisen Digiklinikan. Kehitystyötä teemme kumppanuudessa asiakkaidemme kanssa. Toiminnan tuloksista ja käytännöistä raportimme avoimesti, ja samalla sparraamme asiakkaidemme omaa palvelutuotantoa entistä parempiin suorituksiin.

Autamme turvaamaan lähipalveluja

Mehiläisen julkiset terveyspalvelut auttavat osaltaan turvaamaan lähipalvelut koko Suomessa - esimerkiksi tuottamalla julkisia terveyspalveluja Oma Lääkärisi -toimintamallilla 10-15 vuoden sopimuskaudella. Lähipalveluja täydentävät myös digitaaliset palvelumme. Lisäksi pystymme auttamaan asiakkaitamme erilaisissa sote-kiinteistöihin liittyvissä haasteissa.

Mehiläinen auttaa asiakkaitaan turvaamaan henkilökunnan saatavuuden esimerkiksi terveydenhuollon päivystyspisteissä tai kasvukeskusten ulkopuolella. Kattavan rekrytointiorganisaatiomme kautta pystymme varmistamaan henkilöstön saatavuuden sekä terveyden- että sosiaalihuollon toimipisteissä kaikissa terveydenhuollon ammattiryhmissä.

Merkittävien hankkeiden vuosi

Mehiläisen julkisten terveyspalveluiden vuosi 2018 sisälsi useita merkittäviä hankkeita.

Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:n toiminta käynnistyi Meri-Lapissa kesäkuussa ja Oma Lääkärisi -terveysasemat laajenivat voimakkaasti. Kaiken kaikkiaan perustimme vuoden aikana 12 uutta julkista terveysasemaa. Olimme vuoden aikana mukana myös kaikissa kuudessa valinnanvapauskokeilussa, säilyttäen niissä johtavan markkina-asemamme. Mehiläisen asiakkaaksi valinnanvapauskokeiluissa on listautunut jo yli 10 000 henkilöä.

Myös yli 150 kunnassa toimivan Kotipalvelu Mehiläisen kasvu oli vuoden aikana vahvaa etenkin vammais- ja vammais- ja avustamis- palveluja tuottava Medicum Services liittyi Mehiläiseen tuoden mukanaan yli 800 uutta työntekijää. Kotipalvelu Mehiläisen ja Medicumin vahvuuksien yhdistämisellä pystymme luomaan yhä kattavamman palveluverkoston ja laadukkaampia palveluja asiakkaillemme.

MEHILÄISEN JULKISET TERVEYSPALVELUT

- **Perusterveydenhuolto:** 24 julkisen palvelun terveysasemaa 13 paikkakunnalla, väestöpohja yli 250 000
- **Henkilöstöpalvelut:** lääkäri- ja hoitajavuokrauspalvelut kunnille, kuntayhtymille ja sairaanhoitopiireille
- **Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:** yhteisyritys Meri-Lapin kuntien kanssa, sisältää Suomen ainoan keskussairaalan ulkoistuksen sekä perusterveydenhuollon ja kuntoutuksen palvelut
- **Kotipalvelu Mehiläinen:** kotiin vietävät palvelut ikäihmisille, vammaisille ja perheille sisältäen ateria-, kauppa- ja turvahuelpinpalvelut, ikääntyneiden koti- ja kotisairaanhoidon sekä vammais- ja perhepalvelut
- Mehiläinen on mukana valinnanvapauskokeiluissa seitsemällä lääkäriasemalla.

YHTEISTYÖSSÄ MEHILÄISEN KANSSA

Nopea pääsy julkisiin terveystalvetuihin

Iiro Heikkilä ja Frank Ryhänen

Mehiläinen on mukana valinnanvapauskokeiluissa, joissa potilas voi valita haluamansa terveystalvetpalveluiden tuottajan. Keski-Uudellamaalla kokeilu on lisännyt vuoropuhelua ja parantanut palveluiden saatavuutta.

Valinnanvapauskokeiluissa selvitetään valinnanvapauden vaikutuksia sote-palveluiden laatuun. Kuudella kokeilualueella asuvat kuntalaiset voivat itse valita terveystalvetpalveluidensa tuottajan julkiselta, yksityiseltä tai kolmannelta sektorilta. Seitsemässä Mehiläisen lääkärikeskuksessa toimii valinnanvapauskokeilussa mukana oleva, julkisia terveystalvetpalveluja tarjoava Oma Lääkärisi -terveystalvetasema. Niiden asiakkaina on listautunut jo yli 10 000 suomalaista.

Saatavuus ratkaisee

Keski-Uudellamaalla Mehiläinen tekee valinnanvapausyhteistyötä Keusote-kuntayhtymän kanssa. Hyvinkäällä ja Järvenpäässä sijaitsevat terveystalvetasemat tarjoavat perusterveydenhuollon palveluja lääkärin vastaanotosta laboratoriokokeisiin ja röntgenkuvauksiin. Kokemukset vuonna 2017 käynnistyneestä kokeilusta ovat positiiviset.

”Potilaat ovat olleet tyytyväisiä erityisesti jonotusaikojen lyhenemiseen”, kertoo Uudenmaan alueellisen valinnanvapauskokeilun projektipäällikkö **Frank Ryhänen**. Lääkäripalveluiden parempi saatavuus onkin ollut poti-

laille tärkein syy osallistua kokeiluun. Myös hoitopaikan sijainti ja hoidon laatu vaikuttavat valintapäätökseen.

”Kokeilujen kautta olemme nähneet, että valinnanvapaudella voi tuottaa ihmisiä lähellä olevia palveluja, joissa on hyvä saatavuus ja korkea laatu. Lääkärit ja hoitajat ovat tuttuja, ja palveluja täydentää myös sähköinen Digiklinikkamme”, kertoo Mehiläisen valinnanvapauskokonaisuuden johtava lääkäri **Iiro Heikkilä**.

Sujuvamat hoitopolut auttavat ehkäisemään ongelmia ennalta. Kokeilu on lisännyt myös terveydenhuollon ammattilaisten keskinäistä vuorovaikutusta.

”Potilaat ovat olleet tyytyväisiä jonotusaikojen lyhenemiseen.

”Raja-aidat yksityisen ja julkisen välillä ovat madaltuneet ja vuoropuhelu kasvaa”, Heikkilä sanoo. Samalla toimivien tietoverkkojen ja yhtenäisten mittareiden merkitys korostuu.

Suomen laajin terveydenhuollon ulkoistus

Mehiläinen Länsi-Pohja aloitti toimintansa kesäkuussa 2018. Yhteistyritys on ottanut vastataksen suuresta osasta alueen julkisia terveydenhuollon palveluja.

Suomen kaikkien aikojen laajimmassa terveydenhuollon ulkoistuksessa Mehiläisen ja Meri-Lapin alueen kuntien omistama yhteistyritys vastaa Kemin ja Tornion perusterveydenhuollon palvelutoiminnasta sekä valtaosasta Länsi-Pohjan keskussairaalan erikoissairaanhoidon palveluista.

Yhteistyrityksen uuden organisaation suunnittelu ja rakentaminen oli merkittävä kokonaisuus. Koko kevään mittaiseen käynnistämiprojektiin osallistui suuri joukko asiantuntijoita tavoitteenaan varmistaa palvelutuotannon ja yli 900 työntekijän sujuva siirtyminen Mehiläinen Länsi-Pohjalle. Projekti sujui myönteisissä tunnelmissa, kun ulkoistusta pitkään edeltänyt pelko palveluiden katoamisesta oli poistunut.

Palveluiden jatkuva kehittäminen tärkeää

Mehiläinen Länsi-Pohjassa on yksi integroitu organisaatio, joka rakentuu kuudesta palvelulinjasta ja jossa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä ei tehdä eroa. Palveluiden kehittäminen on toiminnan tärkeä painopiste. Myös työntekijät kutsuttiin syksyllä mukaan suunnittelutyöhön kehittämään palveluiden laatua sekä asiakaslähtöisyyttä entistä paremmaksi. Asiakkailta saatu positiivinen palaute on otettu ilolla vastaan.

Mehiläinen Länsi-Pohja suuntaa alkaneelle 15 vuoden ulkoistuskaudelle rohkeasti. Sen visio on olla tulevaisuudessa Suomen paras ja laadukain asiakaslähtöinen terveystalvetpalveluiden tuottaja.

MEHILÄINEN LÄNSI-POHJA OY

- Mehiläisen ja Meri-Lapin alueen kuntien omistama yhteistyritys
- Palvelee noin 60 000 alueen kuntalaista
- Henkilöstömäärä yli 900, joista yli 100 lääkäreitä
- Ulkoistuksen kesto 15 vuotta

Julkiset
sosiaali-
palvelut

- Ikääntyneiden asumispalvelut
- Vammaisten asumispalvelut
- Mielenterveyskuntoutus
- Lastensuojelun laitospalvelut
- Lastensuojelun avopalvelut

Hyvää elämää Hoiva Mehiläisen palvelukodeissa

Hoiva Mehiläisen asumispalveluissa avun, tuen ja hoivan määrä mukautuvat asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin elämäntilanteen mukaan. Asiakkaidemme hyvä elämä sekä asiakaslähtöinen ja laadukas hoiva ovat meille ykkösasioita.

Hoiva Mehiläinen tarjoaa ikääntyneille, vammaisille ja mielenterveyskuntoutujille yksilöllisiä ja yhteisöllisiä asumispalveluja. Toimintaamme palvelukodeissamme ohjaa laatulupauksemme, jonka päätavoitteena on mahdollistaa yksilöllinen ja hyvä elämä jokaiselle asiakkaallemme.

LAATULUPAUKSEMME

1. Turvallisuus
2. Yksilöllinen hoiva ja tuki
3. Oma viihtyisä koti
4. Maukas ja terveellinen ravinto
5. Yhteisöllisyys ja osallisuus

Keräämme laatuindeksimme kautta aktiivisesti palautetta kotiemme toiminnasta työntekijöiltä, asukkailta ja läheisiltä. Kehitämme palautteiden pohjalta toimintaa ja laatua jatkuvasti eteenpäin.

Uusia ratkaisuja yhteisölliseen palveluasumiseen

Suomessa ikääntyneiden hoivaa koskevassa keskustelussa painottuu vahvasti näkökulma, jonka mukaan ikääntyneen on hyvä asua kotona mahdollisimman pitkään. Kotihoito toimii hyvin silloin, kun asiakkaan palvelutarve on kevyt ja säännöllisen kotihoiton palveluilla voidaan tukea toimintakykyä ja kotona asumista. Sen sijaan yhtälö heikkenee, kun asiakkaan säännöllisen kotihoiton tarve kasvaa suureksi.

Olemme Hoiva Mehiläisessä luoneet uudenlaisia yhteisöllisiä palveluasumisen ratkaisuja, joissa yhdistetään omassa kodissa asuminen turvalliseen ja asiakkaan tarpeet huomioivaan asumisympäristöön.

Yhteisöllinen palveluasuminen on laadukas ja inhimillinen asumisratkaisu, jossa asiakas asuu omassa asunnossaan palvelukodin yhteydessä, josta tuki ja turva sekä sosiaaliset kontaktit löytyvät läheltä ympärivuorokautisesti. Palvelut voidaan räätälöidä asiakkaan palvelutarpeen mukaan. Asumisratkaisun yhteisöllisyys tarkoittaa sitä, että palveluasukkaat voivat tavata toisiaan kodin yhteisissä tiloissa ja osallistua yhteiseen ohjelmaan.

Hoiva Mehiläisen esimerkki yhteisöllisestä palveluasumisesta on vuonna 2018 Poriin avattu

Villa Luoto, joka oli viime kesän asuntomessujen kiinnostavin messukohde.

Vahva osaaminen muistisairauksien hoidossa

Muistisairaudet lisääntyvät suomalaisen ikääntyvän väestön keskuudessa. Mehiläisellä on niiden hoidossa pitkä kokemus ja laaja asiantuntemus. Etenevä muistisairaus murtaa ikääntyneiden sekä heidän läheistensä turvallisuudentunnetta. Kun muistisairaus etenee, on palvelukoti hyvä ja turvallinen vaihtoehto asumiselle. Turvallisuutta rakennetaan sekä muistisairaille sopivien tilojen kautta että rakentamalla hyvää elämää ja osallistavaa arkea. Palvelukodissa asuminen helpottaa ja tuo turvallisuutta myös läheisille, joilla on huoli omasta muistisairaasta läheisestään.

Meillä päättää asiakas

Palvelukodeissamme on mahdollista mennä mukaan uusiin aktiviteetteihin tai jatkaa jo aikaisemmin tärkeiksi tulleita harrastuksia ja tekemistä. Kotiemme asukkaista muodostuu omia yhteisöjä, joista löytää halutessaan saman henkistä seuraa. Meillä asiakas päättää omista asioistaan. Me keskitymme turvaamaan onnellisen ja laadukkaan elämän.

HOIVA MEHILÄISEN ASUMISPALVELUT

- Hoiva Mehiläisellä on noin 170 palvelukotia eri puolella Suomea. Kodeissa on yli 6 000 asiakaspaikkaa.
- Tarjoaa asumispalveluja ikääntyneille, vammaisille ja mielenterveyskuntoutujille
- Vuoden 2018 aikana Hoiva Mehiläinen avasi yhteensä 39 uutta palvelukotia joko uusien yksiköiden tai yritysostojen kautta.
- Hoiva Mehiläinen panosti vuonna 2018 erityisesti vammaispalveluidensa kehittämiseen.

ASIAKKAANA MEHILÄISESSÄ

Aktiivista arkea asukkaiden ehdoilla

Mehiläisen Omakoti Suomalaisessa asukkaat elävät itsensä näköistä elämää. Yhdessä suunniteltu ohjelma, omat harrastukset ja kodin askareet sujuvat tuttujen ohjaajien tuella. Nina Hyvönen viihtyy parhaiten hevosten parissa.

Nina Hyvönen, 28, harjaa norjanvuonohevo-
nen Vikkeä tottunein, lempein ottein. Ensin
siistitään harja, lopuksi puhdistetaan kaviot
yhdessä ohjaaja **Jaana Pursiaisen** kanssa. Hevoset ovat
olleet tärkeä osa kehitysvammaisen nuoren naisen
elämää pienestä lähtien, ja se näkyy, kun Nina suikkaa
suikon suosikkiratsulleen.

Mehiläisen Omakoti Suomalainen tarjoaa tuettua,
ohjattua ja tehostettua asumispalvelua kehitysvammai-
sille tai muista syistä kognitiivista tukea tarvitseville. Osa
Omakoti Suomalaisen palvelukodeista sijaitsee Kuopion
Savulahdessa sijaitsevalla maatilalla. Nina asuu Omakoti
Suomalaisessa lähempänä Kuopion keskustaa, mutta
käy maalla monta kertaa viikossa. Ratsastusharrastus
tuo iloa ja ylläpitää ja parantaa samalla kehonhallintaa.

Asukkaille eläintenhoito on luonteva osa arkea.
Tallilla kaikilla on omat tehtävänsä: joku huolehtii ve-
destä, toinen pussittaa heiniä, kolmas taluttaa eläimiä
laitumelle. Päivittäisiin tehtäviin kuuluvat myös eläinten
ruokkiminen ja karsinoiden siivoaminen. Tekemistä riittää,
sillä Viken lisäksi tilalla asustaa muita hevosia, kissoja,
possuja, lampaita, kaneja sekä kaksi shetlanninponia.

”Kaikki asukkaamme ovat aivan omanlaisiaan per-
soonia”, sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaaja
Jaana hymyilee.

Luonto lähellä

Nina asuu Omakoti Suomalaisessa yhdessä viiden muun
nuoren aikuisen kanssa. Kaikilla on omat huoneet, joista
asukkaat tekevät omannäköisensä.

”Äidille saapuu sisustustoiveita. Nyt listalla olisivat
hevostaulut”, Ninan äiti **Aira Hyvönen** kertoo.

Koti-iltoja vietetään myös yhteisissä tiloissa, joissa
asukkaat muun muassa katsovat televisiota, tekevät
pitsaa ja hoitavat arjen askareita. Joka maanantai
asukkaat kokoontuvat suunnittelemaan seuraavan
viikon päivätoimintaa. Mukana on paljon liikunnal-
lista ohjelmaa: asukkaat käyvät salilla ja jumpassa
ja ulkoilevat päivittäin. Välillä käydään keilaamassa
tai KalPan pelissä. Ohjaajat tuovat toimintaan myös
oman erikoisosaamisensa hevostoiminnasta musiikkiin,
valokuvaukseen ja taideterapiaan.

Omakoti Suomalaisessa toteutetaan luontolähtöiseen
toimintaan perustuvaa Green Care -ajattelua. Eläin-
tenhoidon lisäksi asukkaat istuttavat kasveja, tekevät
pihatöitä ja liikkuvat paljon lähiympäristössä. Kesällä
ohjelmassa voi olla uintia ja saunomista Kallaveden
rannassa, talvella käydään makkaranpaistoretkillä.

Päivätoiminnan jälkeen halukkaat asukkaat laittavat
päivällistä ja siivoavat, ja sen jälkeen moni jatkaa vielä
omiin harrastuksiinsa. Nina käy pelaamassa sählyä

”Ninalle on täällä paikka elämässä ja juuri oikeanlaista huolenpitoa.

ja paljastuu lahjakkaaksi laulajaksi, joka on käynyt
esiintymässäkin musiikkiteatterissa ja ikääntyneiden
palvelukodissa.

Välillä asukkaat käyvät myös yhteisillä matkoilla. Nyt
edessä on talvireissu Vuokattiin.

”Koiravaljakkoajelu olisi ihanaa”, Nina haaveilee.

Oma koti, oma elämä

Omakoti Suomalaisessa ohjaajat ovat paikalla ympäri
vuorokauden. Arkiaskareet hoidetaan yhdessä asukkai-
den kanssa: kaikki osallistuvat siivoukseen, ruoanlaittoon
ja yhteisiin tehtäviin.

”Asukkaille mahdollistetaan omaehtoinen toiminta ja
annetaan tehdä ja kokeilla itse. Ei stressata, jos kestää

vähän pidempään, eikä kaiken tarvitse mennä niin ju-
stiinsa. Tämä on heidän oma kotinsa ja oma elämänsä”,
kertoo yksikön johtaja **Kalle Pakarinen**.

”Ohjaajan tärkeimpiä tehtäviä on huolehtia asukkaista,
järjestää mielekästä tekemistä ja olla tukemassa. Ei
tehdä puolesta, mutta ollaan aina valmiina auttamaan.
Ninalle esimerkiksi vaatteiden oikein päin kääntäminen
on vaikeaa”, Jaana Pursiainen jatkaa.

Ohjaajista tulee asukkaille myös ystäviä, jotka jakavat
heidän arkensa ja tuntevat jokaisen yksilölliset tarpeet.
Ninaa ohjaajat kuvailevat empaattiseksi ja eläinrakkaaksi
ihmiseksi, joka pitää huolta myös muista.

”Minusta tämä on ollut Ninalle hyvä yhteisö, jossa
tehdään paljon yhdessä. Ninalle on täällä paikka elämässä
ja juuri oikeanlaista huolenpitoa. Ohjaajiin saa välittö-
mästi yhteyttä, ja myös kuulumiset arjesta vaihdetaan”,
kertoo Ninan äiti Aira. Kyläänkin pääsee milloin vain.

Kun eläkkeelle jäänyt äiti tulee pohtineeksi, voisiko
tytär vielä palata vanhempiensa luokse asumaan, Ninan
vastaus tulee nopeasti:

”Ei.” Koti on täällä.

Nina Hyvönen

Parempaa tulevaisuutta lastensuojelu- ja perhepalveluilla

Lastensuojelu- ja perhepalveluja tuottavan Familiarin tavoitteena on rakentaa parempaa tulevaisuutta edistämällä lasten ja perheiden hyvinvointia yhdessä heidän kanssaan. Familiar on osa Mehiläinen-konsernia.

FAMILAR

- Tarjoaa lastensuojelun laitoshoidon, avopalveluja, perhekuntoutusta, tuettua perhehoitoa sekä ennaltaehkäiseviä sosiaalihuoltolain mukaisia perhepalveluja
- 80 yksikköä ja noin 1500 ammattilaista
- Johtava yksityinen lastensuojelupalvelujen tuottaja Suomessa
- Vuonna 2018 toteutettiin viisi yritysostoa, joiden myötä 17 uutta yksikköä. Lisäksi kolme täysin uuden yksikön avausta.
- Familiar osallistui vuoden 2018 aikana maakunnallisiin kilpailutuksiin muun muassa Uudellamaalla, Pirkanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kanta-Hämeessä.
- Familiar panostaa vahvasti laadun kehittämiseen, vaikuttavuuteen ja henkilöstön täydennyskoulutukseen.

BLOGIKIRJOITUS

”Kun on motia, niin löytyy motia”

Motivaatio kuntoutumiseen ei synny hetkessä ja on usein monen osatekijän summa.

Meillä Familiar Ilmariassa Lapinlahdella nuorten kuntoutumisen yksi vahva perusta on aktiivinen arki, joka nojaa nuorten osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen. Uskomme, että arjen uudelleenorganisoinnilla saamme luotua puitteet kuntoutumiselle vaikeissakin elämäntilanteissa. Jokaiselle nuorelle pyritään löytämään harrastus, joka auttaa rytmittämään arkea mielekkäästi. Aktiivisuus ja osallistuminen ruokkivat myös terveen itsetunnon kehittymistä.

Henkilökuntamme on sitoutunut tukemaan omaohjattavia nuoria harrastustoiminnassa. Omaohjaaja on nuoren henkilökohtainen sparraaja ja kannustaja. Nuoren oman sisäisen motivaation herättämiseksi hyödynnetään ulkoisia motivaation lähteitä, joita ovat muun muassa erilaiset palkkiot. Niiden avulla tarjotaan nuorille osallistumismahdollisuuksia, joiden kautta nuori saa välitöntä palautetta ja pääsee seuraamaan edistymistään.

Jo kolmatta kertaa Ilmariassa on meneillään nuorten aktiivisuuskilpailu, jossa nuori saa itselleen aktiivisuusmerkinnän osallistuessaan yhteiseen toimintaan. Ilmariassa nuorten aktivointi näkyy konkreettisesti arjessa; lähes kaikilla nuorilla on säännöllinen harrastus. Ilmariassa väki käy muun muassa kuntosaleilla, retkeilemässä, uima- ja keilailuhalleissa sekä hevostalleilla.

Nuorten osallistamisen ja aktivoinnin kautta moni nuori on päässyt irtaantumaan itselleen haitallisesta kaveripiiristä ja päihteistä sekä luomaan elämänsä uudenlaista sisältöä. Positiiviset kokemukset ruokkivat positiivista ilmapiiriä ja tavoitteet ruokkivat motivaatiota – vaiko sittenkin toisinpäin?

– Erja Hiltunen, vastaava ohjaaja, Familiar Ilmaria

Uramahdollisuuksia ammattilaisille – työpaikkoja koko Suomeen

Mehiläisen asiantuntemus perustuu ammattitaitoiseen henkilökuntaan sekä toiminnan jatkuvaan kehittämiseen ja uudistamiseen. Mehiläinen sekä tarjoaa ammattilaisille mahdollisuuksia uran eri vaiheisiin että luo uusia työpaikkoja.

Vahvasti suomalainen, vastuullinen ja ajassa elävä Mehiläinen on yksi Suomen suurimpia työllistäjiä. Vuoden 2018 lopussa Mehiläisessä työskenteli yli 18800 työntekijää ja ammattiharjoittajaa. Vuoden 2018 aikana integroimme 34 uutta yritystä osaksi Mehiläistä ja rekrytoimme lähes 1500 uutta sosiaali- ja terveysalan ammattilaista koko Suomen alueelle. Henkilömäärämme kasvoi vuoden aikana yhteensä yli 4000 ammattilaisella. Näillä luvuilla olemme Suomen eniten työpaikkoja luoneiden yritysten joukossa.

Uusien työpaikkojen luomisen lisäksi Mehiläinen tarjoaa merkittävästi kasvu- ja kehittymismahdollisuuksia henkilöstölleen. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten lisäksi palkkasimme vuoden 2018 aikana lukuisia ihmisiä liiketoiminnan johto- ja kehitystehtäviin sekä tu-

kitoimintoihin, joissa mahdollistetaan ammattilaistemme onnistumista asiakas- ja potilastyössä vuoden jokaisena päivänä. Lisäksi Mehiläinen on jo nyt merkittävä IT- ja teknologia-alan toimija, työllistäen noin 70 koodaria ja muuta IT-ammattilaista.

Henkilöstötyytyväisyys erinomaisella tasolla

Vuosittainen henkilöstökysely keräsi vuonna 2018 aiempaa enemmän vastauksia. Lähes jokainen kyselyyn vastannut ammattilainen kokee, että työ Mehiläisessä on merkityksellistä ja omalla työllä voi vaikuttaa asiakaskokemukseen. Mehiläisen työntekijät tulevat mielellään töihin, ovat innostuneita työstään ja kokevat, että työn tavoitteet ovat selkeät. Yli 90% ammattilaisistamme on sitä mieltä, että työyhteisöissä toimitaan Mehiläisen arvojen mukaisesti, kollegoita auttaen ja erilaisuutta suvaiten.

Myös vahva asiakassuuntautuneisuus näkyi vastauksissa: yli 90% vastaajista kertoi tuntevansa asiakkaiden odotukset sekä Mehiläisen kehittävän toimintaa saadun asiakaspalautteen perusteella. Yli 90% vastaajista oli myös sitä mieltä, että Mehiläinen on kehittyvä ja uudistuva yritys. Usko Mehiläisen menestykseen tulevaisuudessa oli vahva. →

”

Henkilöstökyselyn mukaan Mehiläisen ammattilaiset tulevat mielellään töihin. He ovat innostuneita merkityksellisestä työstään ja kokevat, että työn tavoitteet ovat selkeät.

Panostuksia henkilöstön kehittämiseen

Mehiläinen kouluttaa ja valmentaa henkilöstöään jatkuvasti varmistamaan palveluiden korkean laadun sekä aseman sosiaali- ja terveysalan suunnannäyttäjänä. Vuosittaisista koulutuspäivistä valtaosa kohdentuu terveydenhuollon ammattihenkilöiden lisä-, täydennys- ja kertauskoulutukseen. Läsnaoloa vaativien tilaisuuksien lisäksi koulutuksia toteutetaan enenevässä määrin ympäristö- ja tehokkuusnäkökulma huomioiden myös verkkokoulutuksina.

Merkittävä osa Mehiläisen vuosittaisista koulutuspanoksista sisältää johtamista sekä esimiestyötä kehittäviä oppimiskokonaisuuksia. Vuoden 2018 lopulla otimme tällä alueella uuden askeleen, kun päätimme aloittaa vuoden 2019 kestävä, kenties Suomen suurimman esimiesvalmennuksen yhteistyössä Aalto Executive Educationin kanssa. Esimiesvalmennuksessa noin 500 esimiestä valmennetaan ohjelmassa, jonka tavoitteena on muun muassa varmistaa ammattitaitoon, arvoihin ja Mehiläisen strategiaan pohjautuva yhtenäinen johtaminen. Valmennuksessa luodaan myös edellytykset Mehiläisen laadukkaan kokemuksen välittymiselle sekä työntekijöille että asiakkaillemme.

Ympäristöä kunnioittaen

Yritysvastuumme kulmakiviä ovat vastuullinen yritystoiminta, työllistämisen lisääminen sekä laadukkaiden, lisäarvoa luovien palveluiden tarjoaminen yksityis-, yritys- ja kunta-asiakkaillemme sekä vakuutusyhtiökumppaneillemme. Mehiläinen toimii niin ikään vastuullisesti ja ekologisesti huomioiden raaka-aineiden ja energian kulutuksen toiminnassaan ja suosien kierrätettäviä materiaaleja. Vuoden 2018 aikana kehitimme valmiuksia raaka-aineiden ja energian kulutuksen aiempaa tarkempaan mittaamiseen. Tavoittelemme mittaamisella sekä kustannustehokkuutta että ympäristönäkökulmat huomioivaa vastuullista toimintaa.

TASAVUOSIEN JUHLAA

Mehiläinen uudistuu kohti tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Huomioimme myös pitkät perinteemme ja arvostamme sitoutumista sekä pitkiä työsuhteita. Palvelusvuosien keskiarvo Mehiläisessä on noin 5,6 vuotta. Palkitsemme vuosittain työntekijöitä ja ammattiharjoittajia, jotka ovat olleet tasavuosikymmeniä yhtiön palveluksessa. Vuoden 2019 lopulla Mehiläinen juhlii itse 110-vuotista menestyksestä taivaltaan.

MEHILÄISEN AMMATTILAISET

Työntekijöitä ja ammattiharjoittajia yhteensä yli

18 800

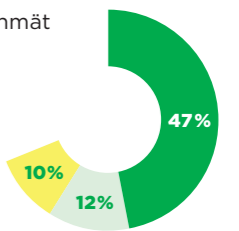
Lääkäreitä yli

5 400

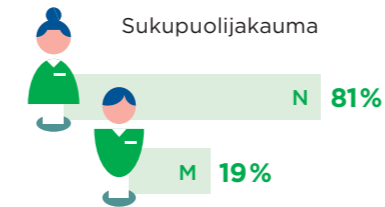
joista ammattiharjoittajia noin **3 300**

Suurimmat ammattiryhmät Mehiläisessä

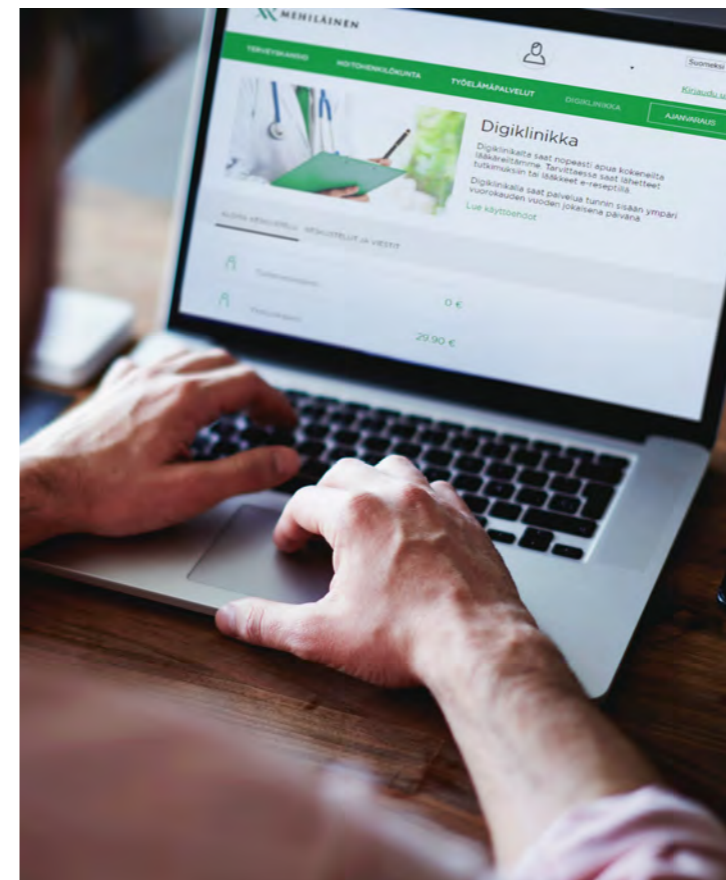
- Lähihoitajia
- Lääkäreitä
- Sairaanhoidajia

46 lääketieteen erikoisalaa edustettuna. Suomessa on käytössä 50 erikoisalaa.

Ikäjakauma

Laatua vastuullisesti

Jatkuva laadun kehittäminen ja sitoutuminen laatutyöhön ovat Mehiläisen toiminnan ydintä.

Mehiläisessä palveluiden, tuotteiden ja prosessien laatua kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteella. Laatutyöhön osallistuu jokainen Mehiläisessä työskentelevä. Myös asiakkaamme ovat aktiivisesti mukana laadun kehittämisessä. Mehiläisen tavoitteena on olla koko toimialan edelläkävijä, joka omalla esimerkillään kannustaa julkisia ja yksityisiä terveys- ja hoivapalveluiden tuottajia kehittämään asiakaslähtöisyyttä ja hoidon vaikuttavuutta. Toteutamme laatutyötä Mehiläisessä vastuullisesti, ympäristöä kunnioittaen. Osoituksena laatuvaatimusten täyttymisestä Mehiläiselle on myönnetty ISO 9001, ISO 14001 ja ETJ+ johtamis-, ympäristö- ja energiatehokkuussertifikaatit. Näiden standardien vaatimusten täyttymistä arvioidaan vuosittain ulkoisilla auditoinneilla.

Digitalisaatio ja datan hyödyntäminen tuovat vaikuttavuutta ja laatua myös terveyspalveluihin. Digitalisaation hyödyt ovat kiistattomat – esimerkkinä Mehiläisen uudet laadun seurannan työkalut, jotka hyödyntävät yli 1,8 miljoonan vuosittaisen lääkärikäynnin dataa muun muassa antibioottien käytön vähentämisessä. Tavoitteenamme on, että potilastyötä tehdään tasalaatuisesti. Uudenlainen datan ja analytiikan hyödyntäminen terveyspalveluissa tuo mahdollisuuksia, joita toimialalla ei ole ennen tällä laajuudella käytetty.

SEURATTAVIA LAADUN TUNNUSLUKUJA MEHILÄISESSÄ

POTILASTURVALLISUUS

Esimerkkeinä:

- Vastuullinen röntgenkuvantaminen
- Vastuullinen antibioottien käyttö

ENNALTAEHKÄISY

Esimerkkeinä:

- Rakenteisen kirjaamisen systemaattinen seuranta, muun muassa tupakointi ja painoindeksi

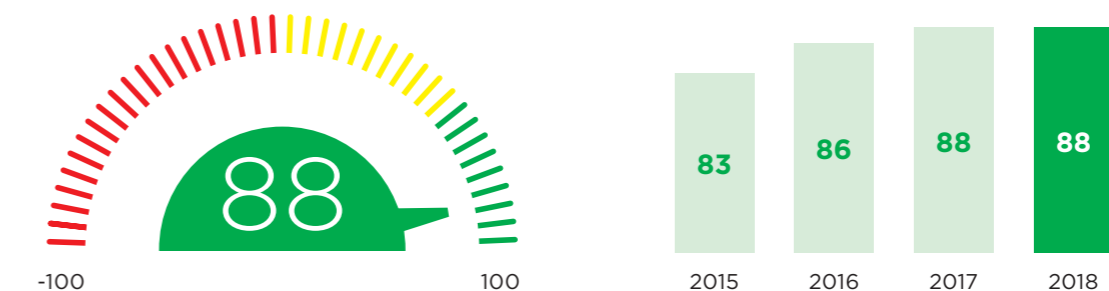
VAIKUTTAVUUS

Esimerkkeinä:

- Diabeteksen ja sydän- ja verisuonitautien hoitotasapaino

Asiakaskokemus huipputasolla

Mehiläinen on asiakaskokemuksen kehittämisessä ja mittaamisessa yksityisten terveyspalveluiden edelläkävijä. Asiakkaamme arvioivat kokemuksensa Mehiläisestä myös vuonna 2018 huipputasolle 88.

Mehiläinen mittaa terveyspalveluiden asiakaskokemusta tunnetulla ja laajasti käytetyllä suositteluindeksi- eli NPS-mittauksella (Net Promoter Score). NPS-lukema kertoo asiakasuskollisuudesta ja se voi olla mikä tahansa luku -100:n ja +100:n välillä. NPS-indeksiä pidetään erinomaisena, kun se on yli 50. NPS-mittaus on osa Mehiläisen laatu järjestelmää.

Asiakaskokemusmittaus toteutetaan reaaliaikaisesti ja automaattisesti. Satunnaisotos niistä asiakkaista, joiden edellisestä käynnistä on kulunut vähintään puoli vuotta, saavat kaksi tuntia käynnin jälkeen NPS-kyselyn. Tekstiviestikyselyssä pyydetään arvioimaan suosittelun todennäköisyyttä saadun palvelun perusteella asteikolla 0-10. Vastauksia mittaukseen saatiin vuonna 2018 yli 160 000 kappaletta.

Palautteet käsitellään systemaattisesti

Laatuyhteyshenkilöt vastaavat oman toimipaikkansa asiakaspalautteiden käsittelystä. Säännölliset koulutukset ja tentit varmistavat, että palautteita käsitellään yhdenmukaisesti. Laatuyhteyshenkilöt myös soittavat päivittäin asiakkaille, joiden käynti ei sujunut odotusten

mukaan. Vaikka vain pieni osa NPS-kyselyyn vastanneista antaa huonoja arvioita, on joka kerta kriittistä tietää syy niihin.

Kerran vuorokaudessa päivittyvät NPS-tulosmittarit ovat olleet alusta lähtien avoimesti nähtävillä Mehiläisen ja Hammas Mehiläisen verkkosivuilla. Myös yksittäisten asiantuntijoiden asiakasarviot ja sanalliset suositukset näytetään verkkosivuilla. Jokainen asiantuntija voi seurata omia NPS-mittaustuloksiaan ja asiakaspalautetta osana oman päivittäisen työn hallintaa.

NPS-INDEKSIT MEHILÄISESSÄ

Yhteenlaskettu kokonaistulos

88 Lääkärikeskukset, sairaalat ja Felicitas Mehiläinen

94 Sairaalat

88 Hammas Mehiläinen

Digitalisaatio ja tekoäly uudistavat terveystalvveluja – Mehiläinen etulinjassa

Mehiläinen kehittää digitaalisia palveluja toimialan etulinjassa. Tavoitteena on tarjota laadukkaita terveystalvveluja, jotka sopivat saumattomasti asiakkaan arkeen. Tekoällyn avulla pystytään ennakoimaan muun muassa työkyvyttömyyden riskiä aiempaa varhaisemmassa vaiheessa.

Digitaaliset palvelut ja datan sekä tekoällyn hyödyntäminen ovat olennainen osa Mehiläisen terveystalvveluiden visiota.

Asiakkaat kaipaavat asiointiin monimuotoisuutta ja uudet palvelukanavat tuovat kaivattua joustoa perinteisten palveluiden tueksi. Sairauksien hoidon lisäksi digitaalisilla palveluilla pystytään tukemaan aiempaa yksilöllisemmin asiakkaiden hyvinvointia ja omaa terveydenhoitoa. Teknologian hyödyntäminen parantaa myös asiakaskokemusta vapauttamalla lääkärin aikaa asiakkaan kohtaamiseen ja aiempaa parempaan hoidon onnistumisen seurantaan.

Mehiläisen digitaaliset palvelut tuovat tasalaatuisuutta asiakastyöhön. Muun muassa OmaMehiläisen osana toimivan Digiklinikan oirekysely varmistaa laadukkaan vastaanottotilanteen, kun asiakkaan oireet kartoitetaan systemaattisen kyselyn avulla ennen ammattilaisen kohtaamista. Käypä hoito -suositukseen perustuvat, asiakkaalle julkaistavat hoitosuunnitelmapohjat osallistavat asiakasta täysin uudella tavalla hoidon seurantaan ja onnistumiseen.

Tekoäly lääkärin työparina

Tekoällyn kehittyminen mahdollistaa uusia tapoja tunnistaa terveysongelmia, reagoida laadukkaammin hoidon aikana tapahtuviin muutoksiin sekä yhdistää eksponentiaalisesti kasvavaa datamäärää asiakkaan hyödyksi. Mehiläinen, ensimmäisten joukossa maailmassa,

hyödyntää tekoälyä työkykyriskien tunnistamisessa jo ennen kuin työkyvyttömyys on todettu.

Asiakkaan hyötyjen ja tasalaatuisen palvelun lisäksi digitaaliset palvelut mahdollistavat myös toiminnan tehostamisen. Kun hoitopolut on rakennettu tehokkaasti ja käytävissä on oirekyselyiden ja hoitosuunnitelmien kaltaisia dataan pohjautuvia mahdollisuuksia, voidaan tietyissä sairauksissa saavuttaa jopa 50 % kustannussäästö koko hoitopolkujen osalta.

OMAMEHILÄINEN – TERVEYSTIETOSI VERKOSSA

OmaMehiläinen on Mehiläisen maksuton verkossa ja mobiilisovelluksessa toimiva asiointipalvelu, josta näet helposti omat ja perheen terveystiedot.

- OmaMehiläisessä näet Mehiläisen käyntihistoriasi sekä muun muassa tutkimustuloksesi, avoimet lähetteesi ja lääkemääräyksesi.
- Saat muistutuksia muun muassa varatuista ajoista ja valmistuneista tutkimustuloksista.
- Löydät sinua hoitaneiden asiantuntijoiden tiedot ja varaat ajan.
- Digiklinikalla saat apua terveysasioihin 24/7, missä ikinä liikutkin.
- Jos sinut ohjataan edelleen lääkärin vastaanotolle, on Digiklinikan käyttö maksutonta.

OmaMehiläiseen on rekisteröitynyt yli 590 000 käyttäjää. Heistä yli 270 000 on rekisteröitynyt mobiilisovellukseen. Digiklinikalla oli vuonna 2018 asiointeja yli 100 000.

TEKOÄLYÄ HYÖDYNTÄVÄ TYÖKYKYTUTKA – RISKIPOHJAINEN TILANNEKARTOITUS

Mehiläisen ensimmäisenä toimialalla kehittämä työterveyden toimintamalli, jossa tekoällyn pohjautuva Työkykytutka auttaa työterveyttä ennakoimaan yksilön työkyvyn laskua. Uusi toimintamalli on tulevaisuuden työterveyshuoltoa. Se sisältää tekoällyn perustuvan algoritmin, yksilön osallistamisen ja digitaaliset valmennus- ja hoitopolut.

- Toimintamallin tavoitteena on ennaltaehkäistä työkyvyn laskun lisäksi sairauspoissaoloja sekä työkyvyttömyyttä.
- Työkykytutkan avulla työterveys pystyy reagoimaan varhaisessa vaiheessa ja tarjoamaan kohdennettua tukea yksilön työkyvyn ja terveyden ylläpitämiseksi.

KOMPASSI-TYÖKALUT TYÖNANTAJAN TUKENA

Mehiläisen asiakasyrityksille kehittämä verkkopalvelukokonaisuus työkykyjohtamisen ja seurannan tueksi. Kokonaisuus sisältää YritysMehiläisen, Työkyky-Kompassin ja EsimiesKompassin.

Kompassi-työkalut:

- Helpottavat työkyvyttömyysriskien havaitsemista sekä sairauspoissaolojen ja työtapaturmien seuranta antamalla reaaliaikaista tietoa esimiehille, henkilöstöhallinnolle ja työterveystiimille työkykyjohtamisen tueksi.
- Tarkoitettu pääsääntöisesti suurille ja keskisuurille Mehiläisen asiakasyrityksille.
- Mahdollistavat työkykyjohtamisen prosessien automatisoinnin, oikea-aikaisen tiedon päätöksenteon tueksi sekä vastuuhenkilöiden päivittäisen työn tehostamisen.

Vasemmalta oikealle, ylhäältä alas: Markku Näreneva, Johanna Asklöf, Janne-Olli Järvenpää, Anssi Hartiala, Antti Miettinen, Niklas Härus, Erkki Virta, Harri Pomell

Vasemmalta oikealle, ylhäältä alas: Herkko Soininen, Ove Uljas, Kalle Alppi, Kaisla Lahdensuo, Sami Koski, Tatu Tulokas

Mehiläisen johto

TOIMITUSJOHTAJA

Janne-Olli Järvenpää

KTM, MBA (INSEAD), s. 1971

Ennen täysipäiväiseksi yrittäjäksi ryhtymistä Janne-Olli hankki kokemusta kansainvälisissä yrityksissä Bain & Co:ssa ja Cisco Systemsissä Lontoossa, Tukholmassa, Piilaakossa, Helsingissä ja Baltiassa. Hän perusti Mediverkon vuonna 2001 ja kasvatti sen yli 2 000 työntekijän yritykseksi ennen yhdistymistä Mehiläiseen vuonna 2015. Mehiläisen toimitusjohtajana Janne-Olli on toiminut vuodesta 2015 alkaen.

LIKETOIMINTAJOHTO

Johanna Asklöf

LL, MBA, s. 1972
Lääkärikeskukset eteläinen

Terveystieteiden osaaminen yhdistyy vahvaan johtamiskokemukseen. Taustaa lääkärikeskus-, sairaala- ja työelämäpalveluista sekä ikääntyneiden palveluista. Mehiläisessä vuodesta 2007.

Anssi Hartiala

DI, s. 1979
Lääkärikeskukset pohjoinen

Yli vuosikymmenen kokemus liiketoiminnan sekä menestyvien digipalveluiden kehittämisestä ja johtamisesta terveydenhuollossa. Anssi on toiminut Mehiläisessä vuodesta 2006 lähtien.

Niklas Härus

KTM, s. 1986
Hoivapalvelut

Kokenut sosiaali- ja terveyspalveluiden johtaja, työskennellyt aiemmin mm. Ernst & Youngilla. Mehiläiseen Niklas tuli vuonna 2010 Mediverkon kautta.

Antti Miettinen

KTM, s. 1976
Työelämäpalvelut

Pitkä kokemus palveluliiketoiminnasta, yritysasiakkaiden palveluiden kehittämisestä ja myynnin johtamisesta mm. IBM:llä ja Ilmarisella. Antti aloitti Mehiläisen palveluksessa vuonna 2015.

Markku Näreneva

LL, s. 1980
Julkiset terveyspalvelut

Toiminut yli 10 vuotta tuottamassa, kehittämässä ja johtamassa julkisia terveyspalveluita. Markku tuli Mehiläiseen Mediverkon kautta vuonna 2005.

Harri Pomell

DI, s. 1974
Lastensuojelupalvelut

15 vuoden laaja kokemus sosiaali- ja terveyspalveluista. Työskenteli aiemmin mm. GlaxoSmithKlinella. Mehiläisessä Harri aloitti uransa Mediverkon kautta vuonna 2006.

Erkki Virta

HLL, s. 1966
Hammaslääkäripalvelut

Yli 15 vuoden kokemus hammaslääkärivastaanottojen rakentamisesta, kehittämisestä ja johtamisesta. Erkki aloitti uransa yhtiössä Mediverkon kautta vuonna 2011.

MEHILÄISEN TUKIPALVELUIDEN JOHTO

Kalle Alppi

Tietotekniikan insinööri, s. 1976
Tietohallinto

Tehokas teknologian ja liiketoiminnan yhdistäjä. Vuoden 2015 CIO, joka on aiemmin toiminut Roviossa ja Keskossa IT-johtajana. Kalle on työskennellyt Mehiläisessä vuodesta 2016 lähtien.

Kaisla Lahdensuo (ent. Joutsenniemi)

Psykiatrian ja terveydenhuollon erikoislääkäri, dosentti, eMBA, s. 1979
Lääketieteellinen johto ja laatu

Yli 10 vuoden kokemus terveydenhuollon johtamisesta ja asiantuntijatehtävistä mm. HUSin ylilääkärinä, GlaxoSmithKlinessa ja THL:lla. Mehiläisessä Kaisla on työskennellyt vuodesta 2017 lähtien.

Sami Koski

Varatuomari, s. 1968
Lakiasiat

Pitkä kokemus Mehiläisen lakiasiaintoimintajohdosta. Työskennellyt aiemmin mm. Kemiralla. Mehiläisessä Sami on työskennellyt vuodesta 2005 lähtien.

Herkko Soininen

KTM, DI, s. 1972
Taloushallinto ja rahoitus

Toimi aiemmin mm. Rovion ja Savcorin talousjohtajana sekä operatiivisen johdon tehtävissä Sonera SmartTrustissa. Herkko on toiminut Mehiläisessä vuodesta 2015 lähtien.

Tatu Tulokas

KTM, upseeri, s. 1977
Henkilöstöhallinto

Monipuolinen kokemus liiketoiminnan, henkilöstö- ja taloushallinnon johtotehtävistä mm. Diacorilla, Finnairilla sekä Silta Oy:llä. Tatu on työskennellyt Mehiläisessä vuodesta 2018 lähtien.

Ove Uljas

KTM, s. 1966
Markkinointi, viestintä ja asiakaspalvelu

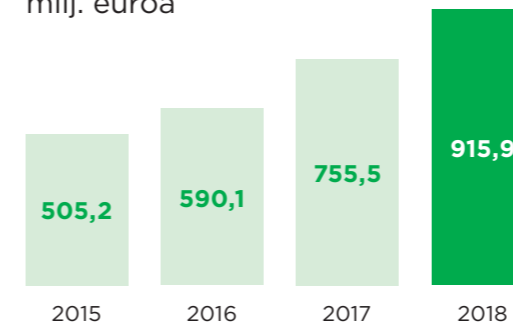
Laaja kokemus liiketoiminnan johtamisesta ja kehittämisestä. Toiminut aiemmin mm. Pfizerin toimitusjohtajana. Ove on työskennellyt Mehiläisessä vuodesta 2014 lähtien.

” Johtaminen Mehiläisessä: yhteispelin kulttuuri, avoimuuden kulttuuri, tekemisen kulttuuri, laadun kulttuuri.

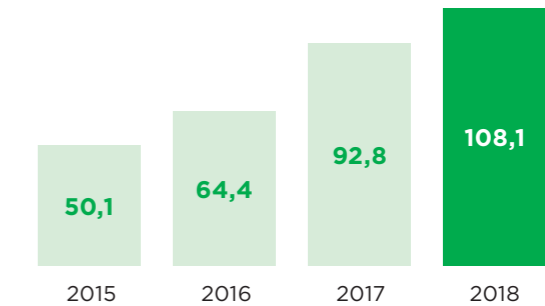

Tunnusluvut

LIKEVAIHTO
milj. euroa

OIKAISTU KÄYTTÖKATE (EBITDA)*
milj. euroa

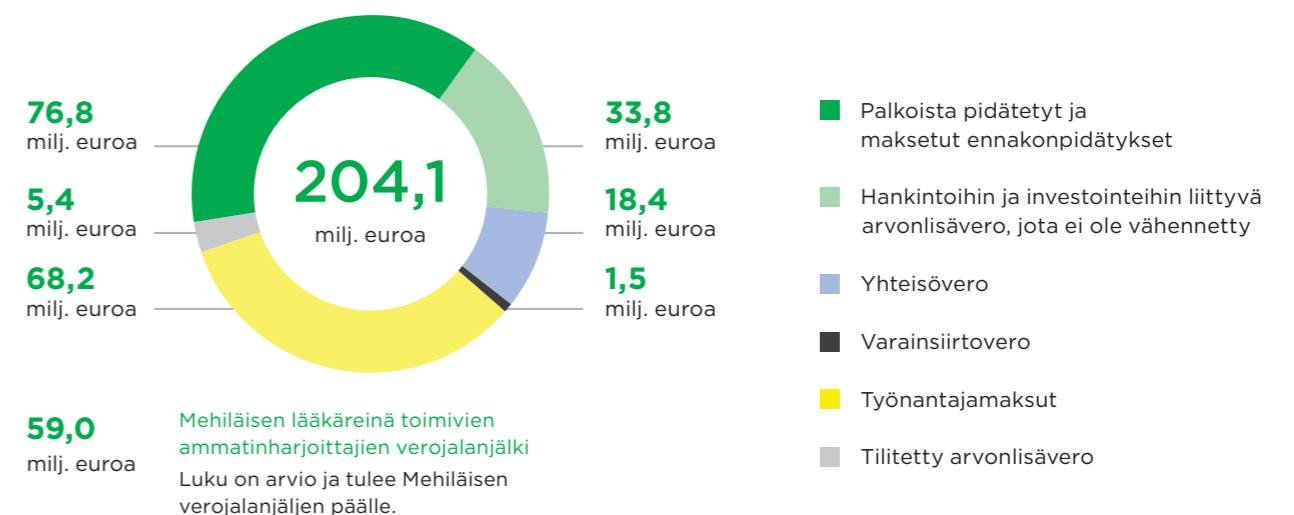

TUNNUSLUVUT* milj. euroa

	2016	2017	2018
LIKEVAIHTO	590,1	755,5	915,9
OIKAISTU KÄYTTÖKATE (EBITDA)	64,4	92,8	108,1
OIKAISTU LIIKEVOITTO (EBITA)	47,1	73,3	84,8
TILIKAUDEN VOITTO	13,2	37,4	27,3
	2016	2017	2018
LIKEVAIHDON KASVU %	16,8	28,0	21,2
OIKAISTU KÄYTTÖKATE (EBITDA) %	10,9	12,3	11,8
OIKAISTU EBITA %	8,0	9,7	9,3

*Oikaistu EBITDA on liikevoitto ennen poistoja, arvonalentumisia ja vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja oikaistu EBITA on liikevoitto ennen arvonalentumisia, yritysostoista syntyneiden aineettomien oikeuksien poistoja ja vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. EBITDA % ja EBITA % on laskettu oikaistusta käyttökatteesta ja oikaistusta liikevoitosta.

Verojalanjälki

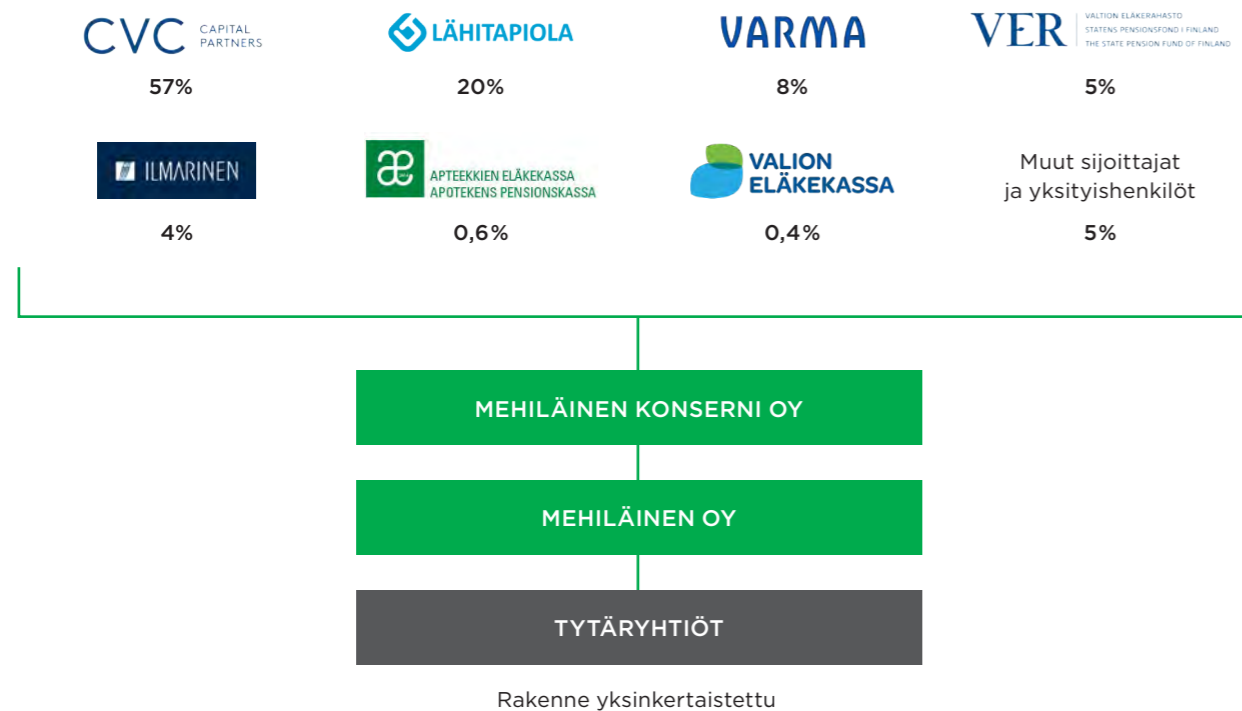

Mehiläisen uusi omistus

Mehiläisen omistuksen uudelleenjärjestely toimeenpantiin 9.8.2018, jolloin Mehiläisen uudeksi pääomistajaksi tuli CVC Capital Partnersin hallinnoimat rahastot. Mehiläisen omistajina jatkavat LähiTapiola-ryhmä, Varma, Ilmarinen ja yhtiön johto aikaisempaa suuremmalla omistusosuudella. Uusina kotimaisina instituutiosijoittajina mukaan tulivat

lisäksi Valtion Eläkerahasto, Apteekkien Eläkekassa ja Valion Eläkekassa.

Mehiläiseen on nyt sijoitettu yli 2,5 miljoonan suomalaisen yksityisen sektorin ja valtion työntekijän eläkevaroja – siis suurimman osan suomalaisista työntekijöistä eläketurvaa. Lisäksi Mehiläistä omistavat välillisesti noin 1,6 miljoonaa LähiTapiola-ryhmän omistaja-asiakasta.

Mehiläinen Oy Tilinpäätös ja toimintakertomus 1.1.-31.12.2018

MEHILÄINEN
AINA LÄHELLÄSI

Pohjoinen Hesperiankatu 17 C, 00260 Helsinki. mehilainen.fi

MEHILÄINEN

Sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus	39
Konsernitilinpäätös ja emoyrityksen tilinpäätös	
Konsernin tuloslaskelma	50
Konsernin laaja tuloslaskelma	51
Konsernin tase	52
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	54
Konsernin rahavirtalaskelma	55
Emoyrityksen tuloslaskelma	56
Emoyrityksen laaja tuloslaskelma	56
Emoyrityksen tase	57
Laskelma emoyrityksen oman pääoman muutoksista	59
Emoyrityksen rahavirtalaskelma	60
Liitetiedot	61
Voitonjakoehdotus ja allekirjoitukset	113
Tilintarkastuskertomus	114
Tunnusluvut	116

Hallituksen toimintakertomus 1.1.–31.12.2018

Toimintaympäristö

Mehiläisen liikevaihdon kasvu jatkui voimakkaana jo neljättä vuotta peräkkäin. Liikevaihto kasvoi 21,2 prosenttia edellisestä vuodesta 915,9 (755,5) miljoonaan euroon. Kasvu oli kannattavaa oikais-tun käyttökateen noustessa 16,5 prosenttia 108,1 (92,8) miljoonaan euroon.

Liiketoiminta kehittyi myönteisesti uusien asiakkaiden, uusien yksiköiden perustamisen ja yritysostojen myötä. Kasvua tukivat muun muassa Lähi-Tapiola-ryhmän kanssa kesäkuussa 2017 solmitun strategisen kumppanuuden myönteinen kehittyminen, Länsi-Pohjan palvelutuotannon aloitus kesälä 2018 sekä sosiaalipalveluiden vahva kasvu sekä orgaanisesti että yritysostojen kautta.

Mehiläisen asiakaskunta koostuu yksityisasiakkaista, yrityksistä ja yhteisöistä, vakuutusyhtiöistä sekä kunnista ja muista julkisista organisaatioista. Mehiläisen terveyspalvelut kattavat Mehiläisen lääkäriasemat, työelämäpalvelut, sairaalat, julkisen terveydenhuollon palvelut sekä suun terveydenhoidon palvelut. Sosiaalipalveluihin kuuluvat lastensuojelupalvelut ja ikääntyneiden palvelut sekä mielenterveys- ja vammaispalvelut.

Mehiläisen asiakasmäärä jatkoi kasvuaan vuoden 2018 aikana. Yksityisasiakkaiden käynnit lääkärikeskuksissa ja hammaslääkäriasemilla kehittivät myönteisesti. Asiakasmäärään vaikutti merkittävästi myös kesällä 2017 lanseerattu yhteistyö ja kumppanuus LähiTapiolan kanssa, mikä kasvatti vakuutusasiakkaiden määrää myös vuonna 2018.

Mehiläisen lääkärikeskusliiketoiminnan toimipisteverkostoa laajennettiin liittämällä siihen viisi lääkärikeskusta eri puolilta Suomea ja avaamalla neljä uutta Mehiläisen lääkärikeskusta. Mehiläisen 58 lääkärikeskusta ja yli 50 työterveysasemaa palvelivat kaiken kaikkiaan yli 750 000 asiakasta vuoden 2018 aikana. Työterveyspalveluiden piirissä olevien henkilöiden määrä vuoden lopussa oli yli 390 000. Määrä kasvoi jo neljättä vuotta peräkkäin. Asiakkaiden määrä kasvoi niin ikään yli 14 000 työnantajaan.

Julkisissa terveyspalveluissa Mehiläinen aloitti onnistuneesti Suomen historian suurimman ulkoistuksen, kun Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:n toiminta käynnistyi Meri-Lapissa. Mehiläisen vastuulle siirtyi Kemin, Tornion ja Keminmaan kuntien perusterveydenhuolto sekä kaikki Länsi-Pohjan keskussairaalan sairaalapaalvelut pois lukien psykiatrian palvelut. Osana ulkoistussopimusta Mehiläiseen siirtyi yli 800 työntekijää. Vuoden 2018 aikana avattiin lisäksi uudet Oma Lääkärisi -terveysasemat Lohjan Pusulaan, Sammattiin ja Karjalohjalle sekä Tampereen keskustaan, Tesomaan ja Hervantaan.

Mehiläisen sosiaalipalveluiden kasvu ja kehitys jatkuivat niin ikään vahvana vuonna 2018. Kasvua tukivat sekä orgaaninen kasvu että yrityshankinnat. Tilikauden aikana 11 uutta palvelukotia tuli osaksi Hoiva Mehiläistä yritysostojen kautta. Lisäksi 15 täysin uutta palvelukotia avattiin vuoden aikana. Esimerkiksi Porin 2018 asuntomessualueelle valmistui palvelukoti Villa Luoto ensimmäisenä palvelukotina asuntomessujen historiassa. Hoiva Mehiläisellä on noin 170 palvelukotia eri puolella Suomea, joissa on yli 6 000 asukaspaikkaa. Vuoden 2018 aikana otettiin käyttöön laatuindeksi lähes kaikissa Mehiläisen hoivakodeissa. Laatuindeksi esiteltiin kunta-asiakkaalle sekä asukkaiden läheisille ja tästä saatiin runsaasti positiivista palautetta.

Mehiläinen investoi tilikaudella voimakkaasti kasvuun. Yritys- ja liiketoimintakauppoihin käytetty nettokassavirta kasvoi 81,9 (65,5) miljoonaan euroon. Muun muassa Porvoon Lääkärikeskus Oy sekä Vakka-Suomen Lääkärikeskus Oy Uudessakaupungissa liittyivät vuoden aikana osaksi Mehiläistä. Mehiläinen avasi uusia yksiköitä ja erityisesti hoivapuolella investoitiin sekä uusiin että vanhoihin rakennuksiin. Tilikauden aikaiset bruttoinvestoinnit ilman yritysostoja olivat 34,6 (20,6) miljoonaa euroa.

Konsernin tunnusluvut

1 000 euroa	2018	2017	2016
Liikevaihto	915 922	755 544	590 090
Liikevaihdon kasvu %	21,2	28,0	16,8
Oikaistu käyttökate (EBITDA) ¹⁾	108 083	92 797	64 358
% liikevaihdosta	11,8	12,3	10,9
Käyttökate (EBITDA)	97 300	84 954	55 942
% liikevaihdosta	10,6	11,2	9,5
Oikaistu EBITA ¹⁾	84 755	73 254	47 057
% liikevaihdosta	9,3	9,7	8,0
EBITA	73 972	65 411	38 641
% liikevaihdosta	8,1	8,7	6,5
Liikevoitto	68 364	59 440	33 103
% liikevaihdosta	7,5	7,9	5,6
Tilikauden voitto	27 304	37 406	13 190
Liiketoiminnan nettorahavirta ²⁾	87 330	75 930	50 942
Oman pääoman tuotto %	23,0	43,0	37,0
Sijoitetun pääoman tuotto %	14,7	14,0	9,7
Omavaraisuusaste %	19,7	18,3	13,7
Nettovelkaantumisaste (gearing) %	275,2	300,2	419,8
Korolliset nettovelat	363 194	316 840	287 012
Taseen loppusumma	669 766	576 396	498 089
Henkilöstö keskimäärin	7 310	5 888	4 502
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	399 391	319 075	250 519

¹⁾ Oikaistuun käyttökatteeseen ja EBITA:an sisältyvät oikaisu on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 26. Vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyvät poikkeukselliset tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomat tapahtumat, kuten omistusjärjestelyyn liittyvät kulut, laajuudeltaan tavanomaisista poikkeavien ulkoistussopimusten käynnistämisaikoihin liittyvät kustannukset, yrityskauppoihin liittyvät kulut ja tuotot, joita ovat varainsiirtoverot, asiantuntijapalkkiot, ehdollisten vastikkeiden käyvän arvon muutokset ja muut kaupan seurauksena syntyneet kulut, liiketoimintojen integroimisesta ja toiminnan uudelleenjärjestelyistä aiheutuneet kulut, kuten toimipaikkojen yhdistelystä aiheutuneet kulut, tyhjiksi jääneistä toimitiloista tehty vuokratuvaraukset ja toiminnan tehostamiseen liittyvät kulut, sekä arvonalentumiset.

²⁾ Maksettujen korkojen ja muiden rahoituskulujen esittämistapaa on muutettu 2018 ja ne on siirretty liiketoiminnan rahavirrasta rahoituksen rahavirtaan.

Enemmän tunnuslukuja on esitetty 'Konsernin taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut' -osiossa.

Emoyrityksen tunnusluvut

1 000 euroa	2018	2017	2016
Liikevaihto	486 649	416 440	379 496
Liikevaihdon kasvu %	16,9	9,7	0,9
Käyttökate (EBITDA)	58 782	41 781	33 783
% liikevaihdosta	12,1	10,0	8,9
Liikevoitto	40 996	27 306	19 950
% liikevaihdosta	8,4	6,6	5,3
Tilikauden voitto	7 834	11 199	4 170
Oman pääoman tuotto %	9,8	15,9	11,7
Sijoitetun pääoman tuotto %	9,3	6,6	6,1
Omavaraisuusaste %	14,0	14,3	13,5
Korolliset nettovelat	380 287	353 806	302 872
Taseen loppusumma	596 533	536 614	471 838
Henkilöstö keskimäärin	2 406	2 094	2 004
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	141 588	125 335	120 705

Liikevaihto

Mehiläisen koko vuoden liikevaihto kasvoi 915,9 (755,5) miljoonaan euroon. Liikevaihdon 21,2 prosentin kasvua tukivat orgaaninen kasvu uusasiakashankinnan ja uusien yksiköiden perustamisen kautta sekä yritysostot. Sekä terveystilipalvelut että

sosiaalipalvelut kasvoivat tasaisesti viime vuodesta. Liikevaihdon kasvu ilman yritysostoja oli 11,4 prosenttia. Emoyritys Mehiläinen Oy:n liikevaihto kasvoi 486,6 (416,4) miljoonaan euroon kasvuprosentin ollessa 16,9 prosenttia.

1 000 euroa	Konserni	
	2018	2017
Liikevaihto		
Terveystilipalvelut	610 722	502 110
Sosiaalipalvelut	305 201	253 434
Yhteensä	915 922	755 544

Terveystilipalveluiden liikevaihdon kasvuun vaikutti erityisesti kesällä 2018 onnistuneesti käynnistetty Länsi-Pohjan palvelutuotanto. Tilikauden myyntiä kasvattivat myös Tampereen Tesoman alueella käynnistetty ensimmäinen allianssimallilla toteutettu hyvinvointikeskus sekä kesällä 2017 käynnistetty ja vuoden 2018 aikana erinomaisesti sujunut yhteistyö LähiTapiolan kanssa, mikä kasvatti vakuutusasiakkaiden määrää ja tuki lääkärikeskus- ja sairaalapalveluiden palveluverkoston laajentamista tilikauden aikana.

Sosiaalipalveluiden liikevaihdon kasvua selittivät sekä edellisenä vuonna että tilikauden aikana toteutetut yrityskaupat. Lisäksi liikevaihtoa kasvattivat uusien yksiköiden avaukset ikääntyneiden asumispalveluissa, mielenterveys- ja vammaispalveluissa sekä lastensuojelussa. Tilikauden aikana Mehiläinen rakennutti yli 700 uutta asumispaikkaa ikääntyneille, vammaisille ja mielenterveyskuntoutujille.

Tulos

Materiaalien ja palveluiden kulut kasvoivat samassa suhteessa liikevaihdon kasvun kanssa ja olivat 261,7 (215,4) miljoonaa euroa. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut kasvoivat 399,4 (319,1) miljoonaa euroon pääasiallisesti henkilöstömäärän kasvun seurauksena.

Käyttökate kasvoi 14,5 prosenttia nouden 97,3 (85,0) miljoonaa euroon. Käyttökateprosentti oli 10,6 (11,2) prosenttia. Käyttökateeseen sisältyi -10,8 (-7,8) miljoonaa euroa vertailukelpoisuuteen vaikuttavia kertaluonteisia eriä, jotka liittyivät omistuksen uudelleenjärjestelyyn, yrityshankintoihin ja niiden integrointiin sekä muihin toiminnan ja toimipisteverkoston uudelleenjärjestelyihin. Kertaluonteisista eristä oikaistu käyttökate oli 108,1 (92,8) miljoonaa euroa, kasvua 15,2 miljoonaa euroa. Käyttökateen kasvua tukivat uusien asiakkaiden ja yksiköiden tuoma kasvu, operatiivisen tehokkuuden paraneminen terveyspalveluissa sekä ostettujen yritysten onnistunut integrointi. Oikaistun käyttökateen osuus liikevaihdosta (oikaistu käyttökate %) oli 11,8 (12,3) prosenttia.

Poistot ja arvonalentumiset olivat -28,9 (-25,5) miljoonaa euroa. Aineellisten hyödykkeiden osuus tästä oli -21,7 (-17,8) miljoonaa euroa. Poistojen määrä on kasvanut pääasiallisesti kasvaneiden investointien johdosta.

Liikevoitto kasvoi 68,4 (59,4) miljoonaa euroon. Liikevoiton osuus liikevaihdosta laski 7,5 (7,9) prosenttiin.

Tilikauden tulos oli 27,3 (37,4) miljoonaa euroa. Rahoitustuotot ja -kulut olivat yhteensä -21,3 (-14,3) miljoonaa euroa. Verot yhteensä olivat -19,7 (-7,7) miljoonaa euroa. Tilikauden tulosta rasitti -13,8 miljoonan euron verokulu liittyen hallinto-oikeuden päätökseen Ambea Finland AB:n Suomen sivuliikkeelle verovuosina 2006–2012 allokoitujen korkokulujen verovähennyskelpoisuudesta.

Emoyritys Mehiläinen Oy:n käyttökate kasvoi 58,8 (41,8) miljoonaa euroon ja liikevoitto 41,0 (27,3) miljoonaa euroon. Tilikauden voitto laski 7,8 (11,2) miljoonaa euroon.

Rahavirta

Mehiläisen tilikauden liiketoiminnan nettorahavirta oli yhteensä 87,3 (75,9) miljoonaa euroa. Käyttöpääoman muutos oli +12,1 (-1,6) miljoonaa euroa. Myyntisaamiset kasvoivat liikevaihdon kasvua mallillisemmin tehostuneen perinnän johdosta. Maksettut verot olivat -24,6 (-7,3) miljoonaa euroa.

Mehiläisen investointien nettorahavirta oli yhteensä -111,4 (-85,3) miljoonaa euroa. Tytäryritysten ja liiketoimintojen hankintojen nettorahavirta katsauskaudella oli -81,9 (-65,5) miljoonaa euroa ja investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin

olivat -34,6 (-20,6) miljoonaa euroa koostuen suurelta osin investoinneista lääkärikeskusten laitteisiin ja tiloihin sekä hoivapuolen kiinteistöihin.

Mehiläisen rahoituksen rahavirta oli 12,8 (1,7) miljoonaa euroa, josta maksettujen korkojen osuus oli -14,3 (-13,4) miljoonaa euroa. Pitkäaikaiset korolliset velat kasvoivat nettomääräisesti 385,3 (344,2) miljoonaa euroon.

Taloudellinen asema

Mehiläisen oma pääoma oli tilikauden 2018 lopussa 132,0 (105,6) miljoonaa euroa.

Omistuksen uudelleenjärjestelyn seurauksena vanha syndikoitu luottosopimus irtisanottiin ja uusi rahoitusjärjestely sovittiin Mehiläinen Yhtymä Oy -konsernille. Osana järjestelyä Mehiläinen Yhtymä Oy -konsernilla on käytettävissä valmiusluottajärjestely (125 miljoonaa euroa, erääntyy helmikuussa 2025) ja tilinpäätöshetkellä tästä on allokoitu Mehiläinen Oy:lle 17,5 miljoonaa euroa.

Rahavarat tilikauden 2018 lopussa olivat 20,7 (32,0) miljoonaa euroa. Korolliset nettovelat tilikauden lopussa olivat 363,2 (316,8) miljoonaa euroa.

Mehiläisen taseen loppusumma tilikauden 2018 lopussa oli 669,8 (576,4) miljoonaa euroa. Konsernin nettovelkaantumisaste tilikauden lopussa oli 275,2 (300,2) prosenttia. Sijoitetun pääoman tuotto oli 14,7 (14,0) prosenttia ja oman pääoman tuotto 23,0 (43,0) prosenttia.

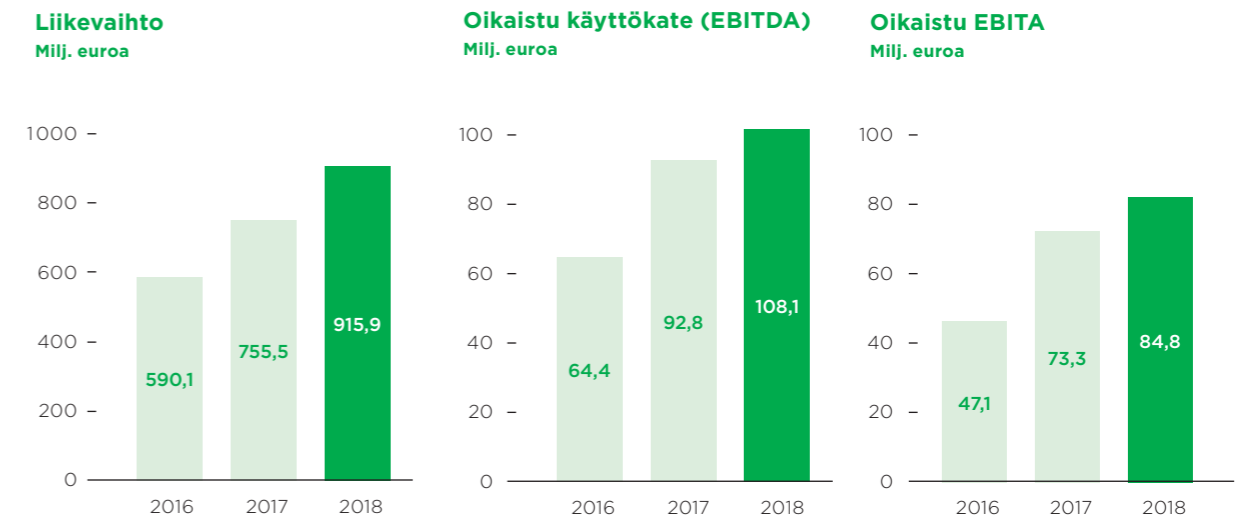
Mehiläinen on soveltanut IFRIC 12 Palvelutoimilujärjestelyt -tulkintaa ulkoistussopimuksiin, joissa Mehiläinen voi saada vastikkeetta käyttöön julkisen tahon infrastruktuurin tai sen osan, jota se operoi ulkoistussopimuksen palveluntuotannossa. Mehiläisellä ei tällöin katsota olevan määräysvaltaa julkiselta taholta vastikkeetta saataviin hyödykkeisiin, eikä se täten ole kirjannut omaisuuseriä taseeseen.

Tilikauden aikana tapahtuneet muutokset konsernirakenteessa

Mehiläisen omistuksen uudelleenjärjestely toimenpantiin 9.8.2018. Mehiläisen uusi pääomistaja on CVC Capital Partnersin hallinnoimat rahastot. Mehiläisen omistajina jatkavat LähiTapiola-ryhmä, Varma, Ilmarinen ja yhtiön johto aikaisempaa suuremmalla omistusosuudella. Uusina kotimaisina instituutiosijoittajina mukaan tulivat lisäksi Valtion Eläkerahasto (VER), Apteekkien Eläkekassa ja Valion Eläkekassa. Osana omistuksen uudelleenjärjestelyä Mehiläisen konsernirakenne muuttui. Mehiläinen Oy:n uudeksi omistajaksi tuli Mehiläinen Yhtiöt Oy. Uusi konsernirakenne on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen laatusperiaatteissa.

Mehiläinen hankki tilikauden 2018 aikana seuraavat yritykset ja liiketoiminnot:

Konserni

Terveyspalvelut

Hankinnan kohde	Hankinta-ajankohta	Toimiala
L. ja A. Köpman Oy:n Tohtori-lääkäriasema liiketoiminta	1.3.2018	Yksityislääkäripalvelut, Rovaniemi
VITA Lääkäriasema Oy, 100 % osakekannasta	31.5.2018	Yksityislääkäri- ja työterveyspalvelut, Helsinki
Vakka-Suomen Lääkärikeskus Oy, 100 % osakekannasta	15.6.2018	Yksityislääkäri- ja työterveyspalvelut, Uusikaupunki
Porvoon Lääkärikeskus -konserni, 100 % osakekannasta (muodostuu Porvoon Lääkärikeskus Oy:stä ja Koy Porvoon Lääkäritalosta, josta ensin mainittu omistaa 67 %)	6.7.2018	Yksityislääkäri- ja työterveyspalvelut, Porvoo
Porvoon Röntgen Oy	6.7.2018	Kuvantamispalvelut, Porvoo
Koillismaan Terveys Oy	1.8.2018	Yksityislääkäri- ja työterveyspalvelut, Kuusamo
Oy Medicum Services Ab, 100 % osakekannasta	24.8.2018	Henkilökohtaisen avustamisen ja kotihoidon palvelut, Uusimaa, Pirkanmaa, Jyväskylä ja Päijät-Häme.
Kouvolan Meditiimi Oy:n liiketoiminta	17.9.2018	Yksityislääkäripalvelut, Kouvola
HKScan Finland Oy:n työterveysasemaliiketoiminta	1.11.2018	Työterveyslääkäripalvelut, Forssa, Rauma ja Vantaa
Jokilinna Oy:n liiketoiminta	1.12.2018	Työurapalvelut, Helsinki, Joensuu, Jyväskylä, Kokkola, Kuopio, Lappeenranta, Oulu, Tampere, Turku ja Vaasa

Suun terveydenhoito

Hankinnan kohde	Hankinta-ajankohta	Toimiala
Amfident Oy:n liiketoiminta	1.1.2018	Suun terveydenhoidon palvelut, Espoo
Pantomo Oy:n liiketoiminta	1.1.2018	Hammaslääketieteellisen kuvantamisen palvelut, Helsinki
Keskus-Tapiolan Hammaslääkäri Päivi Pyykkösen liiketoiminta	16.4.2018	Suun terveydenhoidon palvelut, Espoo
HammasMarket Oy:n liiketoiminta	1.8.2018	Suun terveydenhoidon palvelut, Helsinki
Stoma Klinikat Oy, 100 % osakekannasta	1.9.2018	Suun terveydenhoidon palvelut, Helsinki

Hoivapalvelut

Hankinnan kohde	Hankinta-ajankohta	Toimiala
Recare Oy, 100 % osakekannasta	18.1.2018	Vammaisten asumispalvelut, Kankaanpää ja Merikarvia
Palvelukoti Eloranta Oy, 100 % osakekannasta	31.1.2018	Vammaisten asumispalvelut, Pielavesi
Invalidiliiton Asumispalvelut Oy:n liiketoiminta	1.2.2018	Ikääntyneiden asumispalvelut, Hämeenlinna, Kuopio ja Vantaa
Oulun Palvelukoti Oy, 100 % osakekannasta	29.3.2018	Mielenterveyskuntoutus, Oulu
Kuntoutumiskoti Meininki Oy, 100 % osakekannasta	12.4.2018	Mielenterveyskuntoutus, Joutseno
JP-Työpaja Oy, 100 % osakekannasta	12.4.2018	Mielenterveyskuntoutus ja vammaisten kuntoutuspalvelut, Joutseno
Palvelukoti Huvikumpu -konserni, 100 % osakekannasta (muodostuu Palvelukoti Huvikumpu Oy:stä ja Kuivannon Kotosa Oy:stä)	8.6.2018	Mielenterveyskuntoutus, Loppi ja Orimattila
Pihlajakoti Oy, 100 % osakekannasta	11.6.2018	Mielenterveyskuntoutus, Espoo ja Kirkkonummi
Kaunummen Koti Oy, 100 % osakekannasta	14.6.2018	Vammaisten asumispalvelut, Eurajoki
Enonkosken Hoiva Oy, 100 % osakekannasta	1.9.2018	Mielenterveyskuntoutus ja vammaisten asumispalvelut, Enonkoski
Perhekoti Jääskeläinen Oy, 100 % osakekannasta	28.9.2018	Mielenterveyskuntoutus ja vammaisten asumispalvelut, Hämeenlinna
Kalasadaman Asumispalvelut Oy, 100 % osakekannasta	1.10.2018	Ikääntyneiden asumispalvelut, Helsinki
Onnikoti Oy:n liiketoiminta	1.12.2018	Vammaisten asumispalvelut, Jämijärvi
Hoitokoti Poppeli Oy, 100 % osakekannasta	1.12.2018	Vammaisten asumispalvelut, Suomenjoki

Lastensuojelu

Hankinnan kohde	Hankinta-ajankohta	Toimiala
Pienryhmäkoti Venla Oy:n liiketoiminta	1.3.2018	Lastensuojelupalvelut, Hollola
Huoltsikka Oy, 100 % osakekannasta	22.3.2018	Lastensuojelupalvelut, Hämeenlinna, Jyväskylä, Kouvolaa ja Mikkelii
Fosigma Holding -konserni, 100 % osakekannasta (muodostuu Fosigma Holding Oy:stä ja Jatkopolut Oy:stä)	9.4.2018	Lastensuojelupalvelut, Kuopio ja Varkaus
Pienryhmäkoti Havumäki Oy, 100 % osakekannasta	2.5.2018	Lastensuojelupalvelut, Tuusula ja Hyvinkää
Tahtokodit-konserni, 100 % osakekannasta (muodostuu Tahtokodit Oy:stä, Simikaaren Perhekoti Oy:stä, Sosiaalipalvelut Jussila Oy:stä, Sosiaalipalvelut Leenala Oy:stä ja Sosiaalipalvelut Tahtoranta Oy:stä)	3.9.2018	Lastensuojelupalvelut, Alavieska, Haapajärvi, Isokyrö, Oulu ja Ylivieska

Mehiläinen myi tilikauden 2018 aikana seuraavat liiketoiminnot:

Hoivapalvelut

Myynnin kohde	Hankinta-ajankohta	Toimiala
Mainiokoti Purolan liiketoiminta	1.2.2018	Ikääntyneiden asumispalvelut, Kemi
Jyväskylän Kotipalvelu-liiketoiminta	1.2.2018	Kotiin vietävät palvelut, Jyväskylä

Mehiläinen yksinkertaisti konsernirakennettaan purkamalla ja fuusioimalla tytäryrityksiään seuraavasti:

Yritys	Fuusioitunut / purettu	Fuusio- / purkupäivä
SAP-Care Oy	Fuusioitunut Mehiläinen Hoivapalvelut Oy:öön	31.1.2018
MilaPro Oy	Fuusioitunut Familiar Oy:öön	28.2.2018
Väestöliiton klinikat Oy	Purkautunut	20.3.2018
Joutsan Kartanokoti Oy	Fuusioitunut Mehiläinen Oy:öön	31.3.2018
Kouvolan Lääkärikeskus Oy	Fuusioitunut Mehiläinen Oy:öön	31.3.2018
Elämäntalo Oy	Fuusioitunut Mehiläinen Hoivapalvelut Oy:öön	30.4.2018
Hoivakoti Atzalea Oy	Fuusioitunut Mehiläinen Hoivapalvelut Oy:öön	30.4.2018
Hämeen Tukikoti Oy	Fuusioitunut Mehiläinen Hoivapalvelut Oy:öön	9.7.2018
Palmukoti Oy	Fuusioitunut Familiar Oy:öön	30.9.2018
Fosigma Holding Oy	Fuusioitunut Familiar Oy:öön	31.10.2018
VITA Lääkäriasema Oy	Fuusioitunut Mehiläinen Oy:öön	30.11.2018

Hallinto

YRITYKSEN HALLITUS, YHTIÖKOKOUS JA TILINTARKASTAJAT

Mehiläinen Oy:n varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 12.6.2018. Kokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi tilivelvollisille vastuuvapauden tilikaudelta 1.1.–31.12.2017.

Mehiläinen Oy:n hallitukseen kuuluivat 9.8.2018 asti Mikael Aro (puheenjohtaja), Anders Borg, Eveliina Huurre, Young Kim, Petri Parvinen, Jan Pomoell, Arja Talma sekä Hans Årstad, jolloin hallituksen jäsenistä oli naisia 37,5 prosenttia ja miehiä 62,5 prosenttia. Omistusmuutosten johdosta niin sanottu ulkoinen hallitus valittiin Mehiläinen Konserni Oy:n tasolle 9.8.2018 alkaen, josta alkaen Mehiläinen Oy:n hallitukseen kuuluivat Janne-Olli Järvenpää (puheenjohtaja), Sami Koski ja Herkko Soininen.

Hallitus on asettanut kolme valiokuntaa, jotka ovat tarkastusvaliokunta, palkitsemisvaliokunta ja sopimusvaliokunta. Omistusmuutosten seurauksena valiokunnat ovat siirtyneet Mehiläinen Konserni Oy:n tasolle 9.8.2018 jälkeen.

Hallituksen tarkastusvaliokuntaan kuuluivat 1.1.–9.8.2018 Arja Talma (puheenjohtaja), Hans Årstad ja Young Kim. Palkitsemisvaliokunnan jäsenet olivat Mikael Aro (puheenjohtaja), Anders Borg ja Jan Pomoell. Sopimusvaliokuntaan kuuluivat Eveliina Huurre (puheenjohtaja) Hans Årstad ja Jan Pomoell.

Mehiläinen Oy:n varsinaisen yhtiökokouksen 8.6.2017 ja 12.6.2018 päätösten mukaan hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita seuraavasti (ajalta 1.1.–9.8.2018 päivien suhteessa): hallituksen puheenjohtajalle maksetaan 120 000 euroa vuodessa,

hallituksen riippumattomille jäsenille 35 000 euroa vuodessa ja muille jäsenille 17 500 euroa vuodessa. Lisäksi hallituksen tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle maksetaan tehtävästä erillinen palkkio 50 000 euroa vuodessa ja sopimusvaliokunnan puheenjohtajalle 20 000 euroa vuodessa. Työsuhteessa oleville hallituksen jäsenille ei ole maksettu hallituspalkkioita.

Mehiläinen Oy:n toimitusjohtajana toimii Janne-Olli Järvenpää.

Yrityksen tilintarkastajana toimii Ernst & Young Oy, jonka ilmoittamana päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Mikko Ryttilähti.

Lähipiiritapahtumat, sisältäen ylimmän johdon palkkiot sekä rahalainat, vastuut ja vastuusitoumukset lähipiiriin kuuluville, on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 24.

YLEISET TOIMINTAPERIAATTEET JA POLITIIKAT

Mehiläisen työntekijöiltä ja yhteistyökumppaneilta edellytetään yleisten toimintaperiaatteiden (Code of Conduct) sekä ohjesääntöjen noudattamista. Yhteisten toimintaperiaatteiden tavoitteena on auttaa jokaista työntekijää ja ammatinharjoittajaa kohtaamaan toisensa ja asiakkaansa Mehiläisen asiantuntevina ammattilaisina, Mehiläisen korkeiden laatuvaatimusten mukaisesti. Ohjesääntöistä tärkeimmät ovat henkilöstöpolitiikka, laatu- ja tietosuojapolitiikka, tietoturva- ja tietoturvapolitiikka, viestintäpolitiikka, hankintapolitiikka, riskienhallintapolitiikka sekä veropolitiikka.

Mehiläisen yleiset toimintaperiaatteet kattavat myös lahjonnan ja korruption torjuvat periaatteet. Yrityksen toimintaperiaatteiden ja politiikkojen mukaisen toiminnan toteutumista seurataan Mehiläisen

johtamisjärjestelmän mukaisin toimintakohtaisin johto- ja ohjausryhmin. Lisäksi toimintaperiaatteiden toteutumista seurataan sisäisillä ja ulkoisilla auditoinneilla. Osana sisäistä valvontaa käytössä on väärinkäytösten ilmoituskanava.

Riskit ja liiketoiminnan epävarmuustekijät

Mehiläinen toimii voimakkaasti säännellyllä toimialalla. Sekä yhtiön operatiivinen toiminta että liiketoimintaympäristössä tapahtuvat muutokset voivat aiheuttaa riskejä. Erityisesti muutokset sosiaali- ja terveyspalveluita koskevassa lainsäädännössä luovat yritykselle sekä mahdollisuuksia että riskejä.

Mehiläisellä on pitkiä vuokra- ja asiakassopimuksia, kuten kuntien kanssa tehtäviä ostopalvelusopimuksia rajoitetuin hintatarkistusehdoin. Nämä mahdollistavat toiminnan pitkäjärjestyksen kehittäminen, mutta niiden kannattavuudesta pitkällä aikavälillä ei ole varmuutta. On mahdollista, että esimerkiksi työsuhte-etuuksista aiheutuvat kulut tai palveluiden kysyntä tietyssä yksikössä kehittyvät oletettua huonommin ilman, että muutoksiin on pystytty varautumaan sopimuksen ehtoissa.

Yksityisrahoitteisten palveluiden kysyntään voivat vaikuttaa negatiivisesti yleisen taloudellisen tilanteen heikkeneminen ja työllisten määrän pieneneminen. Myös kilpailijoiden ja julkisen sektorin toimilla voi olla vaikutusta yritykseen. Kiristytävä kilpailu lisää hinnoittelupainetta ja vaikeuttaa asiakashankintaa.

Toimintaedellytyksiin vaikuttaa terveys- ja sosiaalipalveluiden ammattihenkilöiden saatavuus koskien sekä yrityksen yksiköissä toimivia itsenäisiä ammatinharjoittajia että työntekijöitä. Tämä saattaisi asettaa rajoituksia yrityksen liiketoiminnan kasvulle ja luoda kustannuspaineita. Mehiläinen panostaa henkilöstön kehittämiseen sekä hyvinvointiin ja on tutkimusten mukaan houkutteleva työnantaja.

Toiminnan laajenemisesta ja yritysostoista aiheutuu riskejä, joita hallitaan panostamalla hankittujen yritysten integraatioihin, standardoituihin prosesseihin ja toimintatapoihin sekä muutosten läpivientiin.

Potilas-, tieto- ja asiakasturvallisuus ovat terveys- ja sosiaalipalveluiden perusta. Tietojärjestelmien toimivuus ja tietoturva ovat tärkeitä sekä asiakastyössä että tukitoiminnoissa. Niihin liittyviä riskejä hallitaan sekä teknisin keinoin että käyttäjien koulutuksin.

Mehiläisen toimintaan liittyy rahoituksellisia riskejä, kuten likviditeetti-, korko- ja luottoriskejä sekä vahinkoriskejä. Mehiläinen pyrkii varautumaan näihin muun muassa rahoitustarpeiden ennakoimalla, pitkäaikaisten rahoitussopimusten, mahdollisten korkosuojausten, vastapuoliriskianalyysien sekä vakuutusten avulla.

Riskienhallinta

Mehiläisen itse asettamien vaatimusten ja tavoitteiden lisäksi sosiaali- ja terveyspalvelut on säännelty toimiala, johon liittyy lupia, rekisteröintejä ja viranomaisvalvontaa.

Mehiläisen riskienhallinnan prosessi ja vastuut on kuvattu konsernin riskienhallintapolitiikassa. Taloudelliset riskit on raportoitu tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Yrityksen toimintaan liittyviä strategisia ja operatiivisia riskejä sekä vahinkoriskejä hallitaan prosessien sekä toimintamallien jatkuvalla seurannalla ja kehittämisellä. Toiminnan laadun seuranta ja toimintaan liittyvien riskien hallinta on osa Mehiläisen johtamisjärjestelmää.

Toimintaa valvotaan Mehiläisen omalla sisäisellä valvonnalla, ostetulla sisäisen tarkastuksen palvelulla ja viranomaisten toimesta. Riskienhallintaan käytetään myös sisäisiä ja ulkoisia auditointeja, palautejärjestelmää sekä vaaratilanneraportointia.

Muut kuin taloudelliset tiedot

LAATU JA TURVALLISUUS

Asiakastyytyväisyys

Mehiläisen lääkärikeskuksissa, sairaaloissa, Felicitas-lapsettomuusklinikoilla ja Hammas Mehiläisen asemilla asiakastyytyväisyyttä mitataan jatkuvalla NPS-asiakaskokemusmittauksella. Vuonna 2018 mittausta tehtiin 125 toimipisteessä ympäri Suomea. NPS-indeksi voi vaihdella välillä -100 ja +100, ja NPS-indeksiä pidetään erinomaisena, kun se on yli 50. Vuonna 2018 Mehiläisen lääkärikeskusten, sairaaloiden ja Felicitas-lapsettomuusklonikoiden NPS-indeksi oli kokonaistasolla 88, sairaaloiden 94 ja Hammas Mehiläisen 88. Vastauksia Mehiläisen lääkärikeskusten mittaukseen saatiin 141353 kappaletta, sairaaloiden mittaukseen 4887 ja Hammas Mehiläisen mittaukseen 19726.

Mehiläisen Työelämäpalveluiden päättäjäasiakaiden asiakastyytyväisyyttä mitataan verkkokyselyllä ja puhelinhaastatteluilla keväisin ja syksyisin sekä jatkuvan ohjausryhmäkyselyn avulla. Vuonna 2018 niihin saatiin yhteensä 1894 vastausta.

Asiakkaita osallistetaan Mehiläisen toiminnan ja palveluiden kehittämiseen Asiakasraati-verkkopaneelissa. Vuonna 2018 raadissa oli mukana 8583 Mehiläisen asiakasta. Paneelikyselyihin saatiin 47009 vastausta.

Potilas- ja asiakasturvallisuus

Mehiläisen palvelut perustuvat näyttöön perustuvaan lääketieteeseen sekä hyviin hoiva- ja toimintakäytäntöihin. Potilas- ja asiakasturvallisuudella tarkoitetaan kaikkien Mehiläisessä toimi-

vien ammattihenkilöiden, Mehiläisen yksiköiden ja konsernin periaatteita sekä toimintakäytäntöjä, joilla varmistetaan potilaiden ja sosiaalipalveluiden asiakkaiden terveyden-, sairaanhoidon sekä hoivapalveluiden turvallisuus. Potilasturvallisuus voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen: hoidon turvallisuuteen, lääkehoidon turvallisuuteen ja laiteturvallisuuteen.

Mehiläisessä on käytössä HaiPro-työkalu potilas- ja asiakasturvallisuutta vaarantavien tapahtumien ilmoittamiseen ja raportointiin. HaiPro-raportointijärjestelmä on tarkoitettu organisaation toiminnan kehittämiseen. Järjestelmällisen ja helpokäyttöisen raportointimenettelyn avulla käyttäjät voivat hyödyntää vaaratapahtumista saatavat opit ja organisaation johto saa tietoa esimerkiksi koulutuksen tai ohjeistusten riittävydestä sekä toimenpiteiden vaikutuksista.

Vaaratapahtumien ilmoittamisen tarkoituksena on parantaa potilas-, asiakas- ja henkilöturvallisuutta virheistä oppimalla sekä jakamalla tietoa hyvistä turvallisista käytännöistä. Järjestelmään kertyvän tiedon avulla ymmärretään paremmin, millaisia vaaratapahtumia Mehiläisen toiminnassa syntyy, miksi ne syntyvät ja kuinka vaaratapahtuman toistuminen voidaan ehkäistä. Mehiläisellä on käytössä myös palautekanava sekä erillinen valituskanava, jonka kautta potilaat voivat ilmaista tyytymättömyytensä hoitoon.

Vaikuttavuus

Mehiläinen panostaa laatuun ja hoidon vaikuttavuuteen jatkuvan parantamisen periaatteella. Laatuohjelmien osallistuu jokainen Mehiläisessä työskentelevä.

Digitalisaatio ja datan hyödyntäminen tuovat vaikuttavuutta ja laatua myös terveyspalveluihin. Digitalisaation hyödyt ovat kiistattomat - esimerkkinä Mehiläisen uudet laadun seurannan työkalut, jotka hyödyntävät yli 1,8 miljoonan vuosittaisen lääkärikäynnin dataa muun muassa antibioottien käytön vähentämisessä. Tavoitteenamme on, että potilastyötä tehdään tasalaatuisesti. Muita Mehiläisessä vuonna 2018 seurattuja kliinisen työn laadun tunnuslukuja ovat potilasturvallisuuden osalta vastuullinen röntgenkuvantaminen ja vastuullinen PKV-lääkkeiden (pääasiassa keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden) määrääminen. Hoidon vaikuttavuuden osalta seuraamme diabeteksen ja sydän- ja verisuonitautien hoitotasapainoa. Ennaltaehkäisyyn näkökulmasta seuraamme systemaattisesti rakenteisen kirjaamisen käytäntöjä potilastietojärjestelmässä mm. tupakoinnin ja painon indeksin osalta.

Mehiläisessä tutkimus- ja kehitystoiminta painotui terveyspalveluiden digitalisaation kehittämiseen. Panostukset kohdistuivat erityisesti digitaalisten kanavien kuten OmaMehiläinen-palvelun, lääkäri-

le suunnatun oman Mehidoc-palvelun, verkkoajanvarauksen, verkkosivujen sekä yritysasiakkaiden digitaalisen palveluliiketoiminnan kehittämiseen. Panostusten tarkoitus on luoda lisäarvoa käyttäjilleen, parantaa asiakaskokemusta, tehostaa palveluprosesseja sekä parantaa terveyspalveluiden turvallisuutta ja vaikuttavuutta. Yksi keskeisistä yhtiössä kehitetyistä digitaalisista palveluista on Työkykytutka, työkyvyttömyysriskiä ennustava algoritmi, joka mahdollistaa työterveyspalveluissa entistä varhaisemman puuttumiseen perustuen entistä hiljaisempiin signaaleihin. Puuttumisen työkaluiksi kehitettiin kattava valmennuspolkualusta, josta Mehiläisen valmentajat voivat aktivoida elintapoihin ja elämäntilanteeseen liittyviä valmennusohjelmia Työkykytutkan tunnistamille henkilöille OmaMehiläinen-palveluun. Valmennusohjelmien tukena henkilöt voivat viestiä Mehiläisen valmentajan kanssa edistymisestään. Mehiläisen sijoitukset tutkimus- ja kehitystoimintaan olivat 3,8 (1,9) miljoonaa euroa vuonna 2018.

TIETOSUOJA JA HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELY

Mehiläisen tietoturvaliteiikan tavoitteena on turvata Mehiläisen ja sen asiakkaiden sekä yhteistyökumppaneiden tietojen luottamuksellisuus, eheys ja käytettävyys. Mehiläisessä käsitellään päivittäin suuria määriä potilastietoja, sosiaalipalveluiden asiakastietoja sekä muita henkilötietoja. Henkilötietojen oikea ja huolellinen käsittely on keskeinen osa yrityksen päivittäistä laadun- ja riskienhallintaa.

Tietoturvaliteiikan tavoitteena on myös estää tietojen ja tietojärjestelmien luvaton käyttö ja muuttaminen sekä minimoida mahdolliset vahingot. Tietoturvaan ja -suojaan liittyvät vaatimukset ja vastuut ovat osa Mehiläisen johtamisjärjestelmää ja sisältyvät olennaisena osana yrityksen kaikkeen toimintaan.

Tietosuoja-asetus (General Data Protection Regulation, GDPR) astui voimaan 25.5.2018 kaikissa EU:n jäsenmaissa ja sitä sovelletaan lähtökohtaisesti kaikkien henkilötietojen käsittelyyn. Tilikauden aikana on jatkettu asetuksen vaatimaa kehitystyötä ja hanke saatiin valmiiksi ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Mehiläisen tietosuojavastava toimii lääketieteellinen johtaja.

YMPÄRISTÖASIAT

Mehiläisen ympäristöpoliteiikan peruseriaatteena on, että Mehiläinen pyrkii kaikessa toiminnassaan ennaltaehkäisemään mahdollisia ympäristöön kohdistuvia haittavaikutuksia ja näin edistämään kestävä kehityksen periaatetta valtakunnallisella tasolla. Mehiläinen panostaa tällä hetkellä voimakkaasti sähköisiin palveluihin ja prosesseihin, jotka osaltaan pienentävät ympäristöön kohdistuvaa kuormitusta. Konser-

nin toiminnan ympäristövaikutukset tulevat lähinnä jätehuollosta, ostojen logistiikasta ja matkustamisesta. Ympäristöasiat ovat osa Mehiläisen johtamis- ja laatujärjestelmää. Mehiläinen noudattaa voimassa olevaa ympäristölainsäädäntöä ja ETJ+ -energiatohokkuusjärjestelmän vaatimuksia. Henkilöstön sitoutuminen ympäristövastuuseen on keskeinen edellytys ympäristötyön onnistuneelle toteutukselle.

Mehiläisen toiminta on Inspecta Sertifi Oy:n toimesta sertifioitu osoituksena siitä, että palvelu vastaa ISO 9001 ja ISO 14001 laatu- ja ympäristöstandardien sekä ETJ+ -energiatohokkuusjärjestelmän asiakas- ja lainsäädäntövaatimuksia. Sertifioinnin piirissä ovat Mehiläisen lääkärikeskus-, sairaala- ja työelämäpalvelut sisältäen laboratorio-, kuvantamis- ja fysioterapiatoiminnot sekä suun terveyden palvelut. Sertifioinnin piirissä ovat myös mielenterveyskuntoutujien asumis- ja kuntoutuspalvelut ja työtoiminta, ikääntyneiden asumispalvelut, lastensuojelun asumis- ja sijaishuollon palvelut sekä konsernipalvelut ja konsernin johtamisjärjestelmä. Ympäristösertifiointi kattaa suurimman osan toimipisteistä ja 1-2 kertaa vuodessa toteutettavien auditointien myötä uusia yksiköitä liitetään sertifioinnin piiriin.

TYÖNTEKIJÄT JA AMMATINHARJOITTAJAT

Mehiläinen tarjoaa laajasti erilaisia työmahdollisuuksia sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille yli 440 toimipisteessään ympäri Suomen. Mehiläinen pyrkii olemaan kaikissa tilanteissa vastuullinen työnantaja. Palveluiden ytimessä ovat asiantuntijoiden tieto, taito ja kokemus. Mehiläinen panostaa korkeaan ammattitaitoon ja laatuun sekä oman osaamisen kehittämiseen erityisesti koulutuksen ja työkierron kautta. Tästä esimerkkinä tilikauden aikana aloitettu koko konsernin laajuinen esimiesvalmennus, joka jatkuu vuoden 2019 aikana.

Mehiläinen työllistää laajasti eri alojen huippuosaajia ja tarjoaa ammattilaisille merkityksellistä työtä työuran kaikkiin vaiheisiin. Terveystieteiden ja hoitohenkilöstön saatavuus ja tähän liittyvä lääkärivaje on Mehiläisen henkilöstöön liittyvä riski, joka vaikuttaa yleisellä tasolla myös koko terveydenhuoltoalaan.

Mehiläisen henkilöstömäärä kokoaikaisina laskettuna oli tilikauden aikana keskimäärin 7 310 (5 888) ja emoyrityksen 2 406 (2 094). Tilikauden lopussa henkilöstön määrä oli 8 637 (6 393). Henkilöstön lisäksi Mehiläisessä työskentelee ammatinharjoittajia, joiden määrä tilikauden lopussa oli 3 296. Henkilöstömäärän lisäys liittyy pääasiassa yrityskauppojen myötä konserniin tulleeseen henkilöstöön. Mehiläinen työllisti vuoden 2018 aikana yhteensä 18 809 työntekijää.

Investointien ja organisen kasvun ansiosta Mehiläinen arvioi rekrytoivansa yli 1000 uutta terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden ammattilaista vuoden 2019 aikana ja on näin osaltaan vaikuttamassa työllisyystilanteen parantumiseen eri puolilla Suomea.

Mehiläisen työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut olivat 399,4 (319,1) miljoonaa euroa.

TYÖTURVALLISUUS

Työturvallisuutta seurataan konsernitasolla muun muassa työ- ja työmatkatapaturmien sekä niistä aiheutuneiden sairauspoissaolojen lukumäärien perusteella.

Työtapaturmien määrä pysyi samalla tasolla viime vuoteen nähden huolimatta henkilöstömäärän kasvusta. Tapahtuneista työtapaturmista kaikki olivat laadultaan ei-vakavia, kuten pintahaavoja tai venähdyksiä.

Työturvallisuus

	2018	2017
Työtapaturmien kokonaismäärä	574	476
Vakavien työtapaturmien lukumäärä	0	0
Työtapaturmista korvatut sairauspoissaolopäivät	2 774	2 728
Työtapaturmista korvatut sairauspoissaolopäivät/tehdyt työpäivät %	0,16	0,18

IHMISOIKEUDET

Mehiläinen kunnioittaa kansainvälisiä ihmisoikeuksia kaikessa toiminnassaan. Toiminnan luonteesta johtuen Mehiläisen henkilöstö on jatkuvasti vuorovaikutuksessa ihmisten kanssa. Vuorovaikutustilanteissa henkilöstön tulee kohdella asiakkaita kunnioittavasti noudattaen samalla soveltuvia lakeja ja määräyksiä sekä Mehiläisen arvoja ja yleisiä toimintaperiaatteita. Mehiläisen yleiset toimintaperiaatteet vaativat kohtaamaan asiakkaan yksilöllisesti ja kokonaisvaltaisesti, kohtelemaan kaikkia yhdenvertaisesti sekä asettamaan potilaan turvallisuuden aina etusijalle. Sosiaali- ja terveyspalveluala on tarkasti säännelty ja seurattu ala, minkä vuoksi Mehiläisen toiminnan vaikuttavuutta, vaikutuksia ja turvallisuutta seurataan tarkasti.

Mehiläisen yleisten toimintaperiaatteiden mukaisesti korruptio, lahjonta tai kilpailua vääristävä toiminta eivät ole hyväksyttäviä. Liiketoiminnan riskienhallinnan prosessi kattaa korruptionvastaisuuden ja lahjontaan liittyvät kysymykset.

Mehiläisen yleiset toimintaperiaatteet päivitettiin vuonna 2017 ja jalkautettiin vuoden 2018 aikana, mikä vahvisti entisestään Mehiläisen arvoja sen liiketoiminnassa.

Vireillä olevat merkittävät riita-asiat

Mehiläinen Oy:llä on keskeneräinen riita-asia verottajan kanssa koskien Ambea Finland AB:n Suomen sivuliikkeelle verovuosina 2006–2012 allokoitujen korkokulujen verovähennyskelpoisuutta. Lisätietoja riita-asiasta on esitetty konsernitiilinpäätöksen liitetiedossa 9.

Laajaan liiketoimintaansa liittyen konserniyritykset ovat osallisena muissakin riita-asioissa, joiden ei arvioida heikentävän merkittävästi konsernin tulosta tai taloudellista asemaa tehdyt varaukset huomioon ottaen.

Osakepääoma ja osakeoptio-oikeudet

Mehiläinen Oy:llä on 1 500 osaketta. Kaikki osakkeet tuottavat yhtäläisen äänimäärän ja oikeuden voitonjakoon. Mehiläinen Oy:llä ei ole voimassaolevia osakeoptio-ohjelmia.

Tulevaisuuden näkymät

Mehiläinen-konserni odottaa liikevaihdon kasvavan ja EBITA:n (liikevoitto ilman yrityskaupoista syntyneiden aineettomien hyödykkeiden poistoja) parantuvan myös vuonna 2019.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Mehiläinen osti ikääntyneiden asumispalveluita tarjoavan Hoivakoti Kultarusko Oy:n 1.2.2019.

Mehiläinen hankki Lääkärikeskus Wiljamin työterveysasemaliiketoiminnan 15.2.2019 tehdyllä liiketoimintakaupalla.

Mehiläinen myi osuutensa Orton Oy:stä 25.2.2019.

Mehiläinen on allekirjoittanut sopimuksen Alkudent Oy:n liiketoiminnan hankinnasta 25.2.2019. Kaupan arvioitu toteutumishetki on 1.5.2019.

Mehiläinen myi osuutensa Kiinteistö Oy Porvoon Lääkäritalosta 28.2.2019.

Mehiläinen osti mielenterveyskuntoutusta sekä ikääntyneiden ja vammaisten asumispalveluita tarjoavan Tuusulan Kerttuli Oy:n 1.3.2019.

Mehiläinen hankki Pienkoti Akseliinan ikääntyneiden asumispalveluliiketoiminnan 1.3.2019 tehdyllä liiketoimintakaupalla.

Mehiläinen hankki suun terveydenhoidon palveluita tarjoavien Hammashoito Timo Kaitemo Oy:n ja Rajatorpan Hammaslääkäriasema Oy:n liiketoiminnat 25.3.2019.

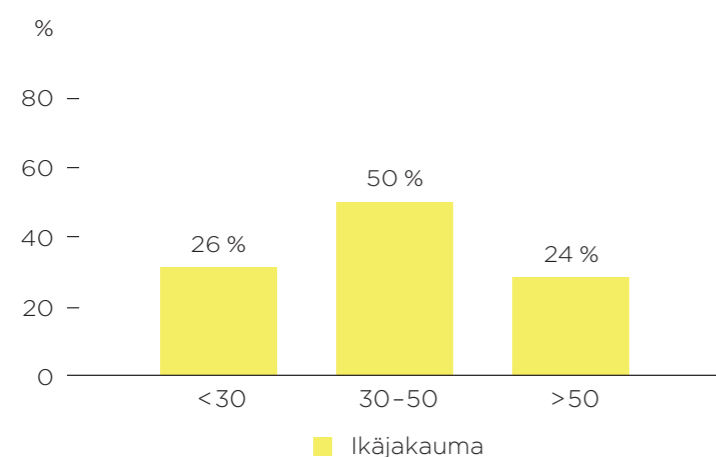
Konsernirakennetta yksinkertaistettiin fuusioimalla Porvoon Lääkärikeskus Oy ja Porvoon Röntgen Oy emoyhtiönsä Mehiläinen Oy:öön 1.1.2019, Pihlajakoti Oy emoyhtiönsä Mehiläinen Hoivapalvelut Oy:öön 28.2.2019 ja Stoma Klinikat Oy emoyhtiönsä Mehiläinen Oy:öön 28.2.2019.

Mehiläinen on allekirjoittanut sopimuksen Lääkärikeskus Tuma Oy:n ostosta 28.3.2019. Kauppa astuu voimaan 1.4.2019.

Hallituksen voitonjakoehdotus

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden tuloksesta ei jaeta osinkoa ja tulos siirretään kertyneet voittovarot -tilille. Emoyrityksen jakokelpoiset varat 31.12.2018 olivat 57,9 (49,9) miljoonaa euroa.

Konsernin ikä- ja sukupuolijakauma vuonna 2018

Konsernin tuloslaskelma

1 000 euroa	Liite	1.1.-31.12.	
		2018	2017
Liikevaihto	4	915 922	755 544
Liiketoiminnan muut tuotot	4	3 518	2 939
Materiaalit ja palvelut	5	-261 712	-215 404
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	6	-399 391	-319 075
Poistot ja arvonalentumiset	10, 12	-28 935	-25 514
Liiketoiminnan muut kulut	7	-161 008	-139 037
Kulut yhteensä		-851 046	-699 030
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	13	-30	-14
Liikevoitto		68 364	59 440
Rahoitustuotot		3 412	851
Rahoituskulut		-24 760	-15 142
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	8	-21 348	-14 291
Voitto ennen veroja		47 016	45 148
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot		-9 117	-7 677
Oikaisut edellisten tilikausien veroihin		-9 285	200
Laskennalliset verot		-1 312	-265
Tuloverot	9	-19 713	-7 742
Tilikauden voitto		27 304	37 406
Tilikauden voiton jakautuminen			
Emoyrityksen omistajille		27 044	37 406
Määräysvallattomien omistajien osuus		260	

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöksestä.

Konsernin laaja tuloslaskelma

1 000 euroa	Liite	1.1.-31.12.	
		2018	2017
Tilikauden voitto		27 304	37 406
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostetut rahoitusvarat		11	
Rahavirran suojaukset		-1 153	
Verot eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		228	
Siirrot tuloslaskelmaan			-44
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen		-914	-44
Tilikauden laaja tulos yhteensä		26 390	37 362
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyrityksen omistajille		26 130	37 362
Määräysvallattomien omistajien osuus		260	

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöksestä.

Konsernin tase

1 000 euroa	Liite	31.12.2018	31.12.2017
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	10, 11	429 150	358 806
Muut aineettomat hyödykkeet	10	18 470	13 760
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	12	97 200	72 022
Osuudet osakkuusyrityksissä	13	244	306
Saamiset	17	4 031	3 717
Muut rahoitusvarat	17	448	756
Laskennalliset verosaamiset	9	4 966	5 467
Pitkäaikaiset varat yhteensä		554 508	454 834
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	14	5 040	4 353
Myyntisaamiset ja muut saamiset	15	86 958	83 148
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		2 571	2 097
Rahavarat	16	20 689	31 964
Lyhytaikaiset varat yhteensä		115 258	121 562
Varat yhteensä		669 766	576 396

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöksestä.

Konsernin tase

1 000 euroa	Liite	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma		1 500	1 500
Ylikurssirahasto		25 281	25 281
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		126 375	126 375
Käyvän arvon rahasto		9	
Suojausinstrumenttien rahasto		-923	
Kertyneet voittovarot		-20 562	-47 606
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	18	131 681	105 551
Määräysvallattomien omistajien osuus		298	
Oma pääoma yhteensä		131 979	105 551
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	17	385 277	344 240
Muut velat	17	3 438	1 051
Varaukset	22	1 870	2 127
Laskennalliset verovelat	9	5 411	3 127
Pitkäaikaiset velat yhteensä		395 996	350 545
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	17	2 751	9 323
Ostovelat ja muut velat	19	134 162	106 996
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		1 681	2 002
Varaukset	22	3 197	1 979
Lyhytaikaiset velat yhteensä		141 791	120 301
Velat yhteensä		537 787	470 845
Oma pääoma ja velat yhteensä		669 766	576 396

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöksestä.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma										
1 000 euroa	Liite	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Käyvän arvon rahasto	Suojaus- instru- menttien rahasto	Kertyneet voitto- varat	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	Määräys- vallatto- mien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2017	18	1 500	25 281	126 375	44		-84 833	68 369		68 369
Laaja tulos										
Tilikauden voitto							37 406	37 406		37 406
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksella oikaistuna)										
Myytavissä olevat varat					-44			-44		-44
Tilikauden laaja tulos yhteensä					-44		37 406	37 362		37 362
Muut muutokset										
Muut oikaisut							-179	-179		-179
Oma pääoma 31.12.2017		1 500	25 281	126 375			-47 606	105 551		105 551
Oma pääoma 1.1.2018	18	1 500	25 281	126 375			-47 606	105 551		105 551
Laaja tulos										
Tilikauden voitto							27 044	27 044	260	27 304
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksella oikaistuna)										
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostetut rahoitusvarat					9			9		9
Rahavirran suojaukset						-923		-923		-923
Tilikauden laaja tulos yhteensä					9	-923	27 044	26 130	260	26 390
Omistussuosuksien muutokset										
Osakeanti (ei muutosta määräysvallassa)									38	38
Oma pääoma 31.12.2018		1 500	25 281	126 375	9	-923	-20 561	131 682	298	131 979

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöksestä.

Konsernin rahavirtalaskelma

1 000 euroa	Liite	1.1.-31.12.	
		2018	2017
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden voitto		27 304	37 406
Oikaisut			
Poistot ja arvonalentumiset	10, 12	28 935	25 514
Osingot liiketoiminnasta ¹⁾		6 890	5 391
Myyntisaamisten arvonalentumistappiovarauksen muutos	15	877	692
Varausten muutos		961	-1 133
Osuus osakkuusyritysten tuloksista		41	48
Pitkäaikaisten varojen myyntivoitot ja -tappiot		-199	-279
Realisoitumattomat arvomuutokset		317	
Muut liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa		-486	-267
Rahoitustuotot ja -kulut		21 031	14 291
Verot		19 713	7 742
Käyttöpääoman muutokset			
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		-124	-11 312
Vaihto-omaisuuden muutos		-579	-476
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		12 767	10 147
Maksetut osingot liiketoiminnasta ¹⁾		-5 851	-4 672
Saadut osingot liiketoiminnasta		60	
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		250	153
Maksetut verot ²⁾		-24 576	-7 314
Liiketoiminnan nettorahavirta		87 330	75 930
Investointien rahavirta			
Tytäryritysten ja liiketoimintojen hankinnat vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	3	-81 908	-65 470
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-34 631	-20 594
Investoinnit osakkuusyrityksiin	13	21	-166
Investoinnit muihin rahoitusvaroihin		15	
Tytäryritysten myynnit vähennettynä luovutushetken rahavaroilla	3		-24
Myönnetty lainasaamiset		-40	-359
Lainasaamisten takaisinmaksut		1 398	541
Muiden rahoitusvarojen myynnit		3 336	222
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnit		385	593
Investointien nettorahavirta		-111 426	-85 257
Rahoituksen rahavirta			
Sulkutilit (tytäryritysten ja liiketoimintojen hankinnat)		53	710
Määräysvallattomien omistajien pääomasijoitus		38	
Lainojen nostot	17	45 764	30 000
Lainojen takaisinmaksut	17	-8 712	-14 452
Maksetut korot ³⁾		-14 293	-13 422
Maksetut muut rahoituskulut ³⁾		-10 028	-1 173
Rahoituksen nettorahavirta		12 821	1 663
Rahavarojen muutos		-11 274	-7 664
Rahavarat tilikauden alussa		31 964	39 627
Rahavarat tilikauden lopussa	16	20 689	31 964

¹⁾ Maksetut osingot ovat OmaPartners Oy:n osakkaille maksettuja työpanosinkoja.

²⁾ Maksetut verot sisältävät Ambea Finland AB:n korkojen vähennyskelpoisuuteen liittyvät veronmaksut veronkorotuksineen ja viivästyskorkoineen.

³⁾ Maksettujen korkojen ja muiden rahoituskulujen esittämistapaa on muutettu 2018 ja ne on siirretty liiketoiminnan rahavirrasta rahoituksen rahavirtaan.

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöksestä.

Emoyrityksen tuloslaskelma

1 000 euroa	Liite	1.1.-31.12.	
		2018	2017
Liikevaihto	4	486 649	416 440
Liiketoiminnan muut tuotot	4	7 269	4 506
Materiaalit ja palvelut	5	-205 536	-175 327
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	6	-141 588	-125 335
Poistot ja arvonalentumiset	10, 12	-17 787	-14 475
Liiketoiminnan muut kulut	7	-88 012	-78 503
Kulut yhteensä		-452 923	-393 640
Liikevoitto		40 996	27 306
Rahoitustuotot		5 241	1 762
Rahoituskulut		-24 142	-14 825
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	8	-18 901	-13 063
Voitto ennen veroja		22 095	14 243
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta		-4 165	-2 978
Aikaisempien tilikausien verot		-9 113	151
Laskennallisten verojen muutos		-982	-217
Tuloverot	9	-14 260	-3 044
Tilikauden voitto		7 834	11 199

Emoyrityksen laaja tuloslaskelma

1 000 euroa	Liite	1.1.-31.12.	
		2018	2017
Tilikauden voitto		7 834	11 199
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostetut rahoitusvarat		11	
Rahavirran suojaukset		-1 153	
Verot eristä jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		228	
Siirrot tuloslaskelmaan			-44
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen		-914	-44
Tilikauden laaja tulos yhteensä		6 920	11 155

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan emoyrityksen tilinpäätöksestä.

Emoyrityksen tase

1 000 euroa	Liite	31.12.2018	31.12.2017
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	10, 11	222 385	213 046
Muut aineettomat hyödykkeet	10	5 486	5 139
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	12	60 124	53 446
Osuudet tytäryrityksissä	3	196 112	171 088
Osuudet osakkuusyrietyksissä	13	305	326
Saamiset	17	2 113	1 519
Muut rahoitusvarat	17	31 123	720
Laskennalliset verosaamiset	9	817	300
Pitkäaikaiset varat yhteensä		518 465	445 585
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	14	3 934	4 122
Myyntisaamiset ja muut saamiset	15	73 787	65 417
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset			737
Rahavarat	16	347	20 753
Lyhytaikaiset varat yhteensä		78 068	91 029
Varat yhteensä		596 533	536 614

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan emoyrityksen tilinpäätöksestä.

Emoyrityksen tase

1 000 euroa	Liite	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Osakepääoma		1 500	1 500
Ylikurssirahasto		25 281	25 281
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		126 375	126 375
Käyvän arvon rahasto		9	
Suojausinstrumenttien rahasto		-923	
Kertyneet voittovarot		-68 458	-76 437
Oma pääoma yhteensä	18	83 785	76 720
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	17	401 407	342 910
Muut velat	17	2 281	1 018
Varaukset	22	652	263
Laskennalliset verovelat	9	2 101	708
Pitkäaikaiset velat yhteensä		406 440	344 899
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat ¹⁾	17	3 328	8 009
Ostovelat ja muut velat ¹⁾	19	101 933	105 536
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		191	802
Varaukset	22	856	648
Lyhytaikaiset velat yhteensä		106 308	114 995
Velat yhteensä		512 748	459 894
Oma pääoma ja velat yhteensä		596 533	536 614

¹⁾ Vuoden 2017 velkojen ryhmittelyä korollisten ja korottomien velkojen osalta on muutettu vastaamaan vuoden 2018 luokittelua.

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan emoyrityksen tilinpäätöksestä.

Laskelma emoyrityksen oman pääoman muutoksista

1 000 euroa	Liite	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Käyvän arvon rahasto	Suojaus- instru- menttien rahasto	Kertyneet voitto- varat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2017	18	1 500	25 281	126 375	44		-89 294	63 907
Laaja tulos								
Tilikauden voitto							11 199	11 199
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksella oikaistuna)								
Myytavissä olevat varat							-44	-44
Tilikauden laaja tulos yhteensä							-44	11 155
Muut muutokset								
Liiketahtumat saman määräysvallan alaisten yhteisöjen kanssa							1 659	1 659
Muut oikaisut							-2	-2
Oma pääoma 31.12.2017		1 500	25 281	126 375			-76 437	76 720
Oma pääoma 1.1.2018	18	1 500	25 281	126 375			-76 437	76 720
Laaja tulos								
Tilikauden voitto							7 834	7 834
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksella oikaistuna)								
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostetut rahoitusvarat							9	9
Rahavirran suojaukset							-923	-923
Tilikauden laaja tulos yhteensä							9	6 920
Muut muutokset								
Liiketahtumat saman määräysvallan alaisten yhteisöjen kanssa							144	144
Oma pääoma 31.12.2018		1 500	25 281	126 375	9	-923	-68 458	83 785

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan emoyrityksen tilinpäätöksestä.

Emoyrityksen rahavirtalaskelma

1 000 euroa	Liite	1.1.–31.12.	
		2018	2017
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden voitto		7 834	11 199
Oikaisut			
Poistot ja arvonalentumiset	10, 12	17 787	14 475
Myyntisaamisten arvonalentumistappiovarauksen muutos	15	238	223
Varausten muutos		596	237
Pitkäaikaisten varojen myyntivoitot ja -tappiot		-8	-128
Muut liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa		-16	-219
Rahoitustuotot ja -kulut		18 584	13 063
Realisoitumattomat tappiot käypään arvoon, johdannaiset		317	
Verot		14 260	3 044
Käyttöpääoman muutokset			
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		1 374	-1 880
Vaihto-omaisuuden muutos		271	-141
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		658	-152
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		2 264	1 059
Maksetut verot ¹⁾		-18 260	-2 171
Liiketoiminnan nettorahavirta		45 900	38 610
Investointien rahavirta			
Tytäryritysten ja liiketoimintojen hankinnat vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	3	-35 520	-63 468
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-21 872	-15 575
Investoinnit osakkuusyrittäisiin	13	21	-166
Tytäryritysten myynnit	3		0
Muiden rahoitusvarojen myynnit		3 215	221
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnit		94	244
Korollisten saamisten lisäys		-41 613	-2 448
Investointien nettorahavirta		-95 675	-81 192
Rahoituksen rahavirta			
Sulkutilit (tytäryritysten ja liiketoimintojen hankinnat)		53	710
Lainojen nostot	17	15 000	30 000
Lainojen takaisinmaksut	17	-4 395	-6 527
Korollisten velkojen lisäys	17	41 199	20 012
Maksetut korot ²⁾		-14 012	-13 309
Maksetut muut rahoituskulut ²⁾		-9 934	-1 039
Rahoituksen nettorahavirta		27 911	29 848
Rahavarojen muutos		-21 864	-12 735
Rahavarat tilikauden alussa		20 753	25 933
Fuusioiden siirtyneet rahavarat		1 459	7 555
Rahavarat tilikauden lopussa	16	347	20 753

¹⁾ Maksetut verot sisältävät Ambea Finland AB:n korkojen vähennyskelpoisuuteen liittyvät veronmaksut veronkorotuksineen ja viivästyskorkeineen.

²⁾ Maksettujen korkojen ja muiden rahoituskulujen esittämistapaa on muutettu 2018 ja ne on siirretty liiketoiminnan rahavirrasta rahoituksen rahavirtaan.

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan emoyrityksen tilinpäätöksestä.

Tilinpäätöksen liitetiedot

1. Yrityksen perustiedot

Mehiläinen-konserni on tunnettu ja arvostettu yksityinen sosiaali- ja terveystalouden tuottaja Suomessa. Mehiläinen tarjoaa kokonaisvaltaisia palveluita yksityis-, yritys- ja kunta-asiakkaille. Mehiläisessä on Suomessa yhteensä 18 809 koko- tai osa-aikaista työntekijää ja ammatinharjoittajaa.

Mehiläisen omistuksen uudelleenjärjestely on toimeenpantu 9.8.2018. Mehiläisen uusi pääomistaja on CVC Capital Partnersin hallinnoimat rahastot. Mehiläisen omistajina jatkavat LähiTapiola-ryhmä, Varma, Ilmarinen ja yhtiön johto aikaisempaa suuremmalla omistusosuudella. Uusina kotimaisina instituutiosijoittajina mukaan tulivat lisäksi Valtion Eläkerahasto (VER), Apteekkien Eläkekassa ja Valion Eläkekassa.

Konsernin emoyritys on Mehiläinen Oy ja sen kotipaikka on Helsinki. Mehiläinen Oy kuuluu Mehiläinen Yhtiöt Oy -yläkonserniin, jonka emoyritys on Mehiläinen Yhtiöt Oy, kotipaikka Helsinki. Mehiläinen Yhtiöt Oy puolestaan kuuluu Mehiläinen Yhtymä Oy -yläkonserniin, jonka emoyritys on Mehiläinen Yhtymä Oy, kotipaikka Helsinki. Mehiläinen Yhtymä Oy kuuluu Mehiläinen Konserni Oy -yläkonserniin, jonka emoyritys on Mehiläinen Konserni Oy, kotipaikka Helsinki. Mehiläinen Konserni Oy:n emoyritys on Finnish Healthcare Services S.à r.l., kotipaikka Luxemburg. Tiedot Mehiläinen Oy -konsernin rakenteesta esitetään liitetiedossa 24. Jäljennökset Mehiläinen-konsernin sekä Mehiläinen Konserni Oy -konsernin tilinpäätöksistä ovat saatavissa osoitteesta Pohjoinen Hesperiankatu 17, 00260 Helsinki.

Mehiläinen Oy:n entinen emoyhtiö Mehiläinen Holding AB on sulautunut Mehiläinen Yhtiöt Oy:öön 31.12.2018 sulautumissuunnitelman mukaisesti.

Mehiläinen Oy:n hallitus on kokouksessaan 29.3.2019 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa.

2. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Mehiläinen-konsernin tilinpäätös on laadittu EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu 31.12.2018 voimassa olevia IFRS-standardeja ja -tulkintoja. Konsernitiilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöläinsäädäntöjen mukaiset.

Konsernitiilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, lukuun ottamatta jäljempänä mainittuja standardien edellyttämällä tavalla käypään arvoon arvostettuja eriä. IFRS-tilinpäätöksen laatiminen edellyttää konsernin johdolta arvioita ja oletuksia sekä harkintaa muun muassa laatimisperiaatteiden soveltamiseen liittyen. Näitä on kuvattu kohdassa Keskeiset kirjanpitolliiset arviot ja oletukset.

Konsernin emoyrityksen tilinpäätös on laadittu konsernin kanssa samoja laatimisperiaatteita noudattaen, ellei kyseisen laatimisperiaatteen kohdassa ole esitetty muuta. Pääasialliset erot laatimisperiaatteissa liittyvät sijoituksiin tytäri- ja osakkuusyrittäisiin. Näitä on selostettu kohdassa Yhdistelyperiaatteet sekä Omaisuuserien hankinta ja liiketoimintojen yhdistäminen.

Konsernitiilinpäätöksen ja emoyrityksen tilinpäätöksen esittämismuutoksia on euro ja kaikki luvut on pyöristetty lähimpään tuhatlukuun, ellei muuta ole esitetty.

Rahavirtalaskelman esittämistapaa on muutettu 2018 osalta siltä osin, että maksetut korot ja muut rahoituskulut on siirretty liiketoiminnan rahavirrasta rahoituksen rahavirtaan. Vertailutiedot ja tunnusluvut on oikaistu tältä osin.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardi on otettu käyttöön tilinpäätöksessä 2017.

Konserni on vuoden 2018 alusta alkaen noudattanut seuraavaa standardimuutosta:

- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit sekä siihen tehdyt muutokset. Standardin käyttöönotto on muuttanut konsernin ja emoyrityksen rahoitusvarojen luokittelun ja arvostamisperiaatteita, jotka on esitetty laatimisperiaatteiden kohdassa Rahoitusvarat. Rahoitusvelkojen luokittelu ja arvostus eivät ole muuttuneet. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelun perusteena on yrityksen niihin soveltama liiketoimintamalli. Standardin käyttöönotto ei ole vaikuttanut konsernin eikä emoyrityksen omaan pääomaan.

Luottotappioihin varautumiseen konserni ja emoyritys soveltavat IFRS 9:n sallimaa käytännön helpotusta. Luottotappioiden määrän arviointi perustuu matriisiin, jonka mukaisesti lasketaan todennäköisyyksillä painotettu arvio myyntisaamisten voimassaoloaikana odotetta-

vissa olevista luottotappioista. Matriisiin laskennassa huomioidaan asiakastyypin liittyvä riski, myyntisaamisten määrä ja erääntymispäivä sekä erääntymispäivästä kulunut aika, aiemmilla tilikausilla toteutuneet luottotappiot sekä odotukset taloudellisista olosuhteista. Lainasaamisten osalta luottotappioriski ja arvonalentumiskirjaus arvioidaan 12 kuukauden kuluessa odotettavissa olevien luottotappioiden perusteella, tai saamisen voimassaoloaikana odotettavissa olevien luottotappioiden perusteella, mikäli saamiseen liittyvä luottotappioriski on lisääntynyt.

Mehiläinen-konserni on uusinnut konsernin rahoitusjärjestelyn yläkonsernin yrityshankinnan yhteydessä vuonna 2018. Rahoitusjärjestelyyn liittyy korkosuojaus, jonka kirjaamiseen sovelletaan IFRS 9:n mukaisia suojauslaskennan säännöksiä. Niiden mukaan suojauslaskennan on oltava yhteneväinen konsernin riskienhallinnan tavoitteiden kanssa ja yrityksen on osoitettava mm. taloudellinen riippuvuussuhde suojauksen kohteen ja suojausinstrumentin välillä.

Rahoitusvarat ja -velat	IAS 39 -luokittelu	IFRS 9 -luokittelu
Noteeratut osakkeet	Myytävisissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta
Noteeraamattomat osakkeet	Myytävisissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti
Pääomalainasaaminen	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti
Korolliset saamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintameno
Myyntisaamiset ja muut saamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintameno
Rahavarat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintameno
Ehdolliset vastikkeet (yrityskaupoista aiheutuneet)	Lainat ja muut velat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti
Korolliset velat	Lainat ja muut velat	Jaksotettuun hankintameno
Osto- ja muut velat	Lainat ja muut velat	Jaksotettuun hankintameno
Johdannaiset (suojauslaskenta)	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta
Johdannaiset (suojauslaskennan ulkopuolella)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti

YHDISTELYPERIAATTEET

Tytäryritykset

Konsernitilinpäätös sisältää emoyritys Mehiläinen Oy:n ja kaikki sen tytäryritykset. Tytäryrityksiä ovat yhteisöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Konsernilla on määräysvalta, kun se olemalla osallisena yhteisössä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja pystyy vaikuttamaan saamaansa tuoton määrään käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa. Jos konsernilla ei ole enemmistöä sijoituskohteen äänioikeuksista, se arvioi kaikkia niitä tekijöitä, joiden kautta määräysvalta voi muodostua ilman äänioikeuksien enemmistöä. Näihin kuuluvat muiden äänioikeuksien haltijoiden ja sijoittajan väliseen sopimukseen perustuvat järjestelyt, muista sopimukseen perustuvista järjestelyistä johtuvat oikeudet sekä sijoittajan äänioikeudet ja potentiaaliset äänioikeudet.

Konserni uudelleenarvioi määräysvaltaansa yhteisössä, jos tosiasiat tai olosuhteet osoittavat, että yksi tai useampi määräysvaltaan johtavista tekijöistä on muuttunut. Tytäryritys yhdistellään konsernitilinpäätökseen alkaen siitä hetkestä, kun konserni saa määräysvallan, ja luovutetut tytäryritykset yhdistellään siihen saakka, kunnes määräysvalta lakkaa. Potentiaalisen äänivallan olemassaolo on otettu huomioon määräysvallan syntymisen ehtoja arvioitaessa silloin, kun potentiaaliseen määräysvaltaan oikeuttavat instrumentit ovat toteutettavissa tarkasteluajankohtana.

Konsernin keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenetelmää käyttäen. Hankintameno määritetään luovutettujen varojen, liikkeeseen laskettujen oman pääoman ehtoisten instrumenttien ja kaupan toteutumisaikana vastattavaksi otettujen velkojen hankintahetken käypien arvojen perusteella. Hankinnan kohteen yksilöitävissä olevat varat sekä vastattavaksi otetut velat ja ehdolliset velat arvostetaan hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Ehdollinen vastike arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Se luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu ehdollinen vastike arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päätymispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaksi pääomaksi luokiteltua ehdollista vastiketta ei arvosteta uudelleen. Hankintaan liittyvät menot kirjataan kuluksi. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritetään erikseen kullekin yrityshankinnalle. Liiketoimintojen yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan mää-

rään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteesta ja aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät hankintun nettovarallisuuden käyvän arvon. Mahdollinen negatiivinen liikearvo kirjataan tuloslaskelmaan.

Emoyrityksen tilinpäätöksessä sijoitukset tytäryrityksiin on arvostettu hankintameno. Hankintameno määritetään luovutettujen varojen, liikkeeseen laskettujen oman pääoman ehtoisten instrumenttien ja kaupan toteutumisaikana vastattavaksi otettujen velkojen hankintahetken käypien arvojen perusteella.

Tilikauden voiton tai tappion jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään tuloslaskelman yhteydessä. Laajan tuloksen jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään laajan tuloslaskelman yhteydessä. Tulos sekä laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta esitetään omassa pääomassa erillään emoyrityksen omistajille kuuluvasta omasta pääomasta. Tytäryrityssijoitusten muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina. Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernin menettäessä määräysvallan tytäryrityksessä arvostetaan jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Konsernin tytäryritys OmaPartners Oy:ssä on määräysvallattomia omistajia, joilla on oikeus nostaa yrityksestä varoja osinkona perustuen määräysvallattoman omistajan työpanoksen määrään. Kyseiset määräysvallattomien omistajien osuudet käsitellään konsernitilinpäätöksessä työsuhde-etuutena ja velkana, eikä määräysvallattomille omistajille eroteta osuutta yrityksen tuloksesta tai omasta pääomasta.

Osakkuusyrittiset

Osakkuusyrittisiä ovat kaikki yhteisöt, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta syntyy, kun konserni omistaa 20 - 50 prosenttia yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla muutoin on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Potentiaaliseen äänivalltaan oikeuttavien instrumenttien olemassaolo otetaan huomioon huomattavan vaikutusvallan syntymisen ehtoja arvioitaessa. Osakkuusyrittisiin tehdyt sijoitukset käsitellään pääomaosuusmenetelmällä ja ne kirjataan alun perin hankintameno määräisinä.

Sijoitus osakkuusyrittäisiin sisältää myös hankinta-ajankohtana määritetyn liikearvon.

Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyrittäisten tuloksista esitetään tuloslaskelmassa omana eräänään liikevoiton yläpuolella. Vastaavasti konsernin osuus osakkuusyrittäisten muihin laajan tuloksen eriin kirjatuista muutoksista kirjataan konsernin laajaan tuloslaskelmaan. Jos konsernin osuus osakkuusyrittäisten tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon, eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyrittäisten velvoitteiden täyttämiseen.

Emoyrittäisten tilinpäätöksessä sijoitukset osakkuusyrittäisiin on arvostettu hankintamenoon, joka perustuu hankintahetken käypään arvoon, eikä niitä käsitellä pääomaosuusmenetelmällä.

Konsernitilinpäätöksen eliminoinnit

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat, tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako sekä realisoitumattomat voitot ja tappiot on eliminoitu konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomat voitot osakkuusyrittäisistä on eliminoitu omistuksen suhteessa. Realisoitumattomat tappiot eliminoidaan, ellei liiketapahtumaan liity viitteitä luovutetun omaisuuserän arvonalentumisesta.

Tytäryrittäisten ja osakkuusyrittäisten tilinpäätökset on tarvittaessa muutettu vastaamaan konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteita.

OMAIUUSERIEN HANKINTA JA LIIKETOIMINTOJEN YHDISTÄMINEN

Konsernin hankkiessa omaisuutta joko yritysjärjestelyjen tai muiden järjestelyjen kautta johto arvioi omaisuuserän tosiasiallista luonnetta ja liiketoimintaa määritellään, onko kyseessä liiketoimintojen yhdistäminen.

Kun omaisuuserä tai omaisuuserien ryhmä ei muodosta liiketoimintaa, hankintaa ei käsitellä liiketoimintojen yhdistämisenä. Tällöin konserni kirjaa yksittäisten yksilöitävissä olevien varojen sekä vastattavaksi otettujen velkojen hankinnan. Hankintameno kohdistetaan yksittäisille omaisuuserille ja veloille niiden hankintahetken käypien arvojen suhteessa. Tällaisesta liiketoimesta ei synny liikearvoa.

Liiketoiminnoiksi määritellyt hankinnat käsitellään liiketoimintojen yhdistämisenä. Konserni kirjaa liiketoimintojen yhdistämisen käyttäen hankintamenetelmää. Kirjaamiskäytäntö on sama riippumatta siitä, hankkiiko konserni juridisen yhtiön osakekannan vai liiketoiminnan tai sen osan. Hankinnan kohteen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi ote-

tut velat arvostetaan niiden hankinta-ajankohdan käyppiin arvoihin. Hankintaan liittyvät kulut kirjataan tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin kuluihin.

Emoyrittäisten kirjaa tytäryrittäisten hankinnat hankintamenoon, joka perustuu hankintahetken käypään arvoon. Liiketoimintojen hankinnat emoyrittäisten kirjaa liiketoimintojen yhdistämisenä ja noudattaa samoja laatimisperiaatteita konsernin kanssa. Emoyrittäisten kirjaa tytäryrittäisten- ja liiketoimintahankinnoista aiheutuneet kulut tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin kuluihin.

Fuusiot ja vastaavat rakennejärjestelyt kirjataan emoyrittäisten tilinpäätöksessä käyttäen konsernitilinpäätökseen kirjattuja arvoja, jotka käsittävät myös tytäryrittäisten alkuperäisen hankinnan yhteydessä kirjatut liikearvon, aineettomat hyödykkeet ja muut käypään arvoon arvostamisesta aiheutuneet oikaisut vähennettynä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla. Näiden perusteella lasketun tytäryrittäisten nettovarallisuuden sekä tytäryrittäisten sijoituksen hankintameno erotus kirjataan fuusiossa suoraan omaan pääomaan.

Liiketoimintojen yhdistämiseen liittyvät luokitellut ja määritykset toteutetaan sopimusehtojen, taloudellisten olosuhteiden, konsernin ja emoyrittäisten noudattamien liiketoimintaperiaatteiden tai tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden sekä muiden asiaankuuluvien hankinta-ajankohtana vallitsevien olosuhteiden mukaisesti.

JAKO LYHYT- JA PITKÄAIKAIISIIN ERIIN

Konserni esittää varat ja velat tilinpäätöksessä jaoteltuna lyhyt- ja pitkäaikaisiin varoihin ja velkoihin. Konserni luokittelee omaisuuserän lyhytaikaiseksi, kun se odottaa realisoivansa omaisuuserän kahdentoista kuukauden kuluessa raportointikauden päättymisestä. Muut varat luokitellaan pitkäaikaisiksi. Konserni luokittelee velan lyhytaikaiseksi, kun velka erääntyy suoritettavaksi kahdentoista kuukauden kuluessa raportointikauden päättymisestä tai kun sillä ei ole ehdotonta oikeutta lykätä velan suorittamista vähintään kahdentoista kuukauden kuluessa päänä raportointikauden päättymisestä. Muut velat konserni luokittelee pitkäaikaisiksi.

KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTAMINEN

Useat konsernin laatimisperiaatteet ja liitetiedot edellyttävät käypien arvojen määrittämistä sekä rahoitusinstrumenteille että muille varoille ja veloille. Käypien arvojen hierarkiatasot perustuvat arvostamisessa käytettyjen tietojen lähteeseen. Tietoja jaksotettuun hankintamenoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien käyvistä arvoista on esitetty liitetiedossa Rahoitusvarat ja -velat.

• Taso 1 — Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisille varoille tai veloille noteerattuihin hintoihin toimivilla markkinoilla.

• Taso 2 — Rahoitusinstrumenteilla ei käydä kauppaa aktiivisilla ja likvideillä markkinoilla. Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot ovat määritettävissä noteerattuihin markkinakursseihin ja -hintoihin perustuen sekä johdetun arvonmäärittämisavulla.

• Taso 3 — Rahoitusinstrumentin arvostus ei perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon eivätkä muutkaan instrumentin käypään arvoon vaikuttavat tekijät ole saatavilla tai todennettavissa.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Konsernitilinpäätös esitetään euroissa, joka on konsernin emoyrittäisten sekä tytäryrittäisten toiminta- ja esittämismuoto. Mehiläinen-konsernin liiketoiminta on sijoittunut pääosin Suomeen ja on siten enimmäkseen euromääräistä.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavalmuutta määräisinä käyttäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät on muutettu toimintavalmuutta määräisiksi raportointikauden päättymispäivän kurssia käyttäen. Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuttamisesta syntyneet voitot ja tappiot on käsitelty tulosvaikutteisesti. Ei-monetaariset erät on arvostettu tapahtumapäivän kurssiin. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle.

LIIKEVAIHTO JA TULOUTUSPERIAATTEET

Konsernin tulovirrat muodostuvat terveys- ja sosiaalipalveluiden ja -palvelukokonaisuuksien myyntiin liittyvistä maksuista. Terveyspalvelut sisältävät muun muassa sairauden ennaltaehkäisyyn, terveyden ylläpitoon ja sairauden hoitoon liittyviä perus- ja erikoissairaanhoidon, työterveyshuollon sekä suun terveydenhoidon palveluita. Sosiaalipalveluihin sisältyy muun muassa ikääntyneille, lapsille, vammaisryhmille ja mielenterveyskuntoutujille tarkoitettuja asumis-, hoiva- ja muita palveluita. Konserni myy palveluita julkisyhteisöille, yrityksille, vakuutusyhtiöille, yhdistyksille ja säätiöille sekä yksityisille henkilöille.

Myyntituotot kirjataan siihen määrään, johon konserni odottaa olevansa oikeutettu tarjoamiaan palveluita vastaan. Konserni huomioi myyntituotot määrää määrittäessään sopimuksen ehdot ja tavanomaiset liiketoimintakäytäntönsä. Konsernin sopimukseen sisältyy erityyppisiä muuttuvia hin-

nanosia, kuten bonuksia, sanktioita tai tavoitehintoja. Konserni arvioi muuttuvien hinnanosien vaikutusta tuloutettavien tuottojen määrään esimerkiksi niiden toteutumiseen liittyvän historiatiedon sekä palveluiden kysynnän perusteella, ja määrittää ne sitten todennäköisimpään määrään.

Tuotot yksittäisistä palveluista kirjataan hoitokäytäntökohtaisesti palvelun käytön mukaan. Jos kyseessä on pitkäaikainen sopimus ennallaan määritetyistä palveluista, tuotot tuloutetaan ajan kuluessa sopimuskauden aikana, jolloin asiakas samanaikaisesti saa ja kuluttaa palvelusta saamaansa hyötyä Mehiläisen tuottaessa palvelua. Mikäli sopimus käsittää valmiuden tarjota tarvittavat palvelut esimerkiksi tietyllä alueella asuvalle väestölle, siitä saatavat maksut tuloutetaan sopimuskauden aikana.

Mehiläisen toimipisteissä työskentelevien itsenäisten ammatinharjoittajien osalta Mehiläinen toimii päämiehenä ja kirjaa laskutuksen liikevaihtonsa sekä palvelunhankinnasta aiheutuneen kulun materiaalit ja palvelut -erään.

Ulkoistussopimukseen liittyen tilaajaosapuoli voi antaa Mehiläisen käyttöön tavaroita tai palveluja edistääkseen palveluntuotantoa. Tällöin Mehiläinen tarkastelee, saako se annettuihin tavaroihin tai palveluihin määräysvallan ja mikäli saa, tavarat tai palvelut käsitellään tilaajaosapuolelta saatuna muuna kuin rahana suoritettavana vastikkeena.

Osana ulkoistussopimuksia Mehiläinen-konserni voi saada vastikkeetta käyttöönsä julkisen tahon infrastruktuurin tai sen osan, jota se operoi ulkoistussopimuksen palveluntuotannossa. Infrastruktuuri saattaa käsittää esimerkiksi rakennuksia, koneita, kalustoa ja laitteita. Ulkoistussopimusten kirjaamiseen sovelletaan IFRIC 12 Palvelutoimilupa-järjestelyt -tulkintaa, jos ulkoistava osapuoli päättää Mehiläisen tuottamien palveluiden laajuudesta ja hinnoittelusta ja Mehiläinen luovuttaa infrastruktuurin vastikkeetta takaisin ulkoistussopimuksen päättyessä. Mehiläisellä ei tällöin katsota olevan määräysvaltaa julkiselta taholta vastikkeetta saataviin hyödykkeisiin.

Mehiläinen-konserni soveltaa käytännön apukeinoja koskien raportointipäivänä jäljellä oleville suoritevelvoitteille kohdistetun transaktiohinnan esittämistä. Mehiläinen-konsernin suoritevelvoitteet, jotka ovat raportointipäivänä vielä suorittamatta, ovat yleisesti osa sopimusta, jonka alkuperäinen odotettavissa oleva kesto-aika on enintään yksi vuosi tai kirjattavat myyntituotot vastaavat tarkasteluhetken mennessä Mehiläisen tuottaman suoritteiden arvoa asiakkaalle. Konsernilla ei ollut vuosina 2018 tai 2017 aktivoituja omaisuuseriä, jotka olisivat aiheutuneet asiakassopimusten saamisesta tai täyttämisestä aiheutuneista menoista. Mehiläinen-konsernin asiakassopimukset eivät sisällä

merkittäviä rahoituskomponentteja tai sopimuksen saamisista aiheutuvia lisämenoja.

JULKISET AVUSTUKSET

Julkiset avustukset kirjataan tuloennakoina taseen siirtosaamiisiin, kun tuen saaminen on todennäköistä ja konserni täyttää avustuksen saamisen ehdot. Avustukset kirjataan tuloslaskelmaan tuotoiksi sillä kaudella, jolla tuen piirissä olevat kulut syntyvät.

VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut eivät siirry vuokralleottajalle, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niihin liittyvät vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa. Konsernin muut vuokrasopimukset liittyvät pääasiassa toimitiloihin. Konserni on vuokrannut edelleen yksittäisiä toimitiloja, jotka eivät ole sen liiketoiminnan käytössä.

Sellaiset vuokrasopimukset, joissa konsernille on siirtynyt olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Rahoitusleasingisopimuksella vuokrattu hyödyke merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingisopimusten vuokravelvoitteet merkitään taseen korollisiin velkoihin. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoituskuluun ja velan lyhennykseen vuokra-aikana siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu saman suuruinen korkoprosentti. Rahoitusleasinghyödykkeistä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa.

VEROT

Konsernin tuloveroihin on kirjattu konserniyritysten kauden verotettavaan tulokseen perustuvat verot, aikaisempien kausien verojen oikaisu sekä laskennalliset verot. Konserniyritysten verot on laskettu perustuen kunkin yrityksen paikallisen verolainsäädännön mukaan määräytyvään verotettavaan tuloon käyttäen niitä verokantoja ja verolakeja, joista on säädetty tai jotka on käytännössä hyväksytty raportointikauden päättymispäivään mennessä. Mikäli verot liittyvät muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan kirjattuihin liiketoimiin, tuloverot kirjataan kyseisiin eriin.

Laskennalliset verot lasketaan omaisuus- ja velkaerien verotuksellisten arvojen ja kirjanpitoarvojen välisistä väliaikaisista eroista sekä käyttämättömistä verotuksellisista tappioista ja nettokorkomenois-

ta. Laskennallinen vero lasketaan tilinpäätöspäivänä voimassa olevilla verokannoilla ja verokantojen muuttuessa raportointikauden päättymispäivään mennessä säädetyllä tai käytännössä hyväksytyllä verokannalla.

Laskennallinen verovelka kirjataan kaikista veronalaisista väliaikaisista eroista lukuun ottamatta tilanteita, joissa laskennallinen verovelka syntyy liikearvon alkuperäisestä kirjaamisesta, omaisuuserän tai velan alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseinen liiketoimi ei ole liiketoimintojen yhdistäminen, eikä vaikuta toteutumisaikanaan kirjanpidon tulokseen tai verotettavaan tuloon.

Laskennallinen verosaaminen kirjataan kaikista verotuksessa vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista siihen määrään asti kuin todennäköisesti on käytettävissä verotettavaa tuloa, jota vastaan vähennyskelpoinen väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Laskennallista verosaamista ei kuitenkaan kirjata, jos laskennallinen verosaaminen syntyy omaisuuserän tai velan alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseinen liiketoimi ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä vaikuta toteutumisaikanaan kirjanpidon tulokseen tai verotettavaan tuloon.

Konserni arvioi taseeseen merkitsemättömät laskennalliset verosaamiset uudelleen jokaisena raportointikauden päättymispäivänä. Se kirjaa aikaisemmin taseeseen merkitsemättömän laskennallisen verosaamisen siihen määrään asti kuin laskennallisen verosaamisen hyödyntämisen mahdollistavasta vastaisesta verotettavasta tulosta on tullut todennäköinen. Vastaavasti laskennallisen verosaamisen kirjanpitoarvoon tehdään vähennys, mikäli siihen liittyvää verohyötyä ei pidetä enää todennäköisenä.

Konserni vähentää kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset ja -velat toisistaan, kun konsernilla on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata kirjatut erät toisiaan vastaan ja se aikoo joko toteuttaa suorituksen nettoperusteisena tai realisoida omaisuuserän ja suorittaa velan samanaikaisesti.

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Koneet ja kalusto ja muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu hankintamenoon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla. Hankintameno käsittää ostohinnan sekä kaikki muut menot, jotka välittömästi johtuvat omaisuuserän saattamisesta sellaiseen sijaintipaikkaan ja kuntoon, että se pystyy toimimaan johdon tarkoittamalla tavalla. Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitun aineellisen käyttöomaisuuden hankintameno on hankintahetken käypä arvo.

Myöhemmin syntyvät menot sisällytetään aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjanpito-

arvoon vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitokustannukset kirjataan kuluksi sitä mukaa kun ne syntyvät. Hyödykkeiden jäännösarvoa ja taloudellista vaikutusaikaa arvioidaan säännöllisesti ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintameno poistetaan taloudellisena vaikutusajanaan tasapoistoina. Rakennukset ja rakennelmat poistetaan pääsääntöisesti 10-30 vuodessa ja koneet ja kalusto pääsääntöisesti 3-10 vuodessa. Muista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä ja maa-alueista ei tehdä säännönmukaisia poistoja.

Vuokratilojen perusparannusmenot aiheutuvat toimitilojen korjaamisesta ja muuttamisesta konsernin liiketoimintaan soveltuviksi ja ne poistetaan vuokratilojen jäljellä olevan vuokrasopimuksessa määritellyn vuokra-ajan kuluessa. Mikäli vuokrasopimus on voimassa toistaiseksi, arvioi johto taloudellisen vaikutusajan erikseen. Konsernin hallinnassa oleviin asunto-osakehuoneistoihin oikeuttavat osuudet ja osuudet keskinäisissä kiinteistöosakeyhtiöissä, joihin liittyvissä tiloissa konserni harjoittaa liiketoimintaa, yhdistellään suhteellisella yhdistelymenetelmällä taseeseen.

Aineellinen käyttöomaisuushyödyke kirjataan pois taseesta, kun se luovutetaan tai kun sen käytöstä tai luovutuksesta ei ole odotettavissa vastaista taloudellista hyötyä. Voitto tai tappio, joka syntyy aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjaamisesta pois taseesta, sisältyy tuloslaskelmassa muihin liiketoiminnan tuottoihin tai liiketoiminnan muihin kuluihin.

Omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen raportointikauden päättyessä, ja jos odotukset poikkeavat aikaisemmista arvioista, muutos käsitellään kirjanpidollisen arvion muutoksena.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenoista, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen tai liiketoiminnan nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Liikearvosta ei kirjata säännönmukaisia poistoja, vaan se testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Liikearvo on kohdistettu arvonalentumistestausta varten konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisilla, joista on kerrottu tarkemmin kohdassa Arvonalentuminen.

Osakkuusyriyten hankinnasta syntynyt liikearvo esitetään konsernin taseessa osana osakkuusyriyksen hankintamenoa.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi. Kehittämismenot aktivoidaan, kun on todennäköistä, että kehitysprojekti tuottaa konsernille tulevaa taloudellista hyötyä ja kaupalliseen ja tekniseen toteutettavuuteen liittyvät kriteerit täyttyvät. Kehittämishankkeet voivat liittyä uusien tai olennaisesti parannettujen palveluiden tai prosessien kehitykseen.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenoon. Aineeton hyödyke merkitään taseeseen vain, jos hyödykkeen hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja jos on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu yrityksen hyväksi.

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan transaktiohetken käypään arvoon. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn hankintamenoon.

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvät asiakkuudet ja tavaramerkit, jotka on hankittu yrityshankintojen yhteydessä, sekä hankitut tietokoneohjelmat, lisenssit ja uuden tietojärjestelmän implementoinnin yhteydessä syntyneet aktivoidut menot. Asiakkuudet poistetaan 2-10 vuodessa, tavaramerkit 3-5 vuodessa ja muut aineettomat hyödykkeet pääsääntöisesti 5-10 vuodessa. Palveluna hankittujen tietojärjestelmien kulut kirjataan tulosvaikutteisesti. Niiden implementoinnista aiheutuneet kulut aktivoidaan taseeseen saamiseksi ja kirjataan kuluksi palvelusopimuksen voimassaoloaikana.

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, onko viitteitä jonkin omaisuuserän arvonalentumisesta, ja tekee tarvittaessa arvonalentumiskirjauksen. Muiden aineettomien hyödykkeiden poisto aika ja -menetelmä arvioidaan raportointikauden päättymispäivänä. Jos omaisuuserän odotettu taloudellinen vaikutusaika poikkeaa aikaisemmista arvioista, poisto aikaa muutetaan vastaavasti. Jos kyseisestä omaisuuserästä saatavan taloudellisen hyödyn odotetussa ajallisessa jakautumisessa on tapahtunut merkittävä muutos, poistomenetelmä muutetaan kuvastamaan muuttunutta tilannetta.

Voitto tai tappio, joka syntyy aineettoman hyödykkeen kirjaamisesta pois taseesta, määritetään

luovutushinnan ja omaisuuserän kirjanpitoarvon erotuksena ja kirjataan tuloslaskelmaan muihin liike-toiminnan tuottoihin tai kuluihin.

VAIHTO-OMAISUUS

Konsernin vaihto-omaisuuteen sisältyy palveluiden tuottamisessa käytettäviä aineita ja tarvikkeita. Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintameno-noon tai sitä alhaisempaan nettorealisointiin. Hankintameno määritetään first in, first out (FIFO) -menetelmällä. Mahdollinen arvonalentumisen tarve arvioidaan nettorealisointi-arvoa määritettäessä.

RAHOITUSVARAT

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan jaksotettuun hankintameno-noon sekä käypään arvoon tulosvaikutteisesti että muun laajan tuloksen kautta arvostettaviin rahoitusvaroihin.

Rahoitusvarojen luokittelu riippuu Mehiläisen rahoitusvarojen hallintaan liittyvästä toimintamallista ja rahoitusvarojen sopimukseen perustuvista rahavirroista. Rahoitusvarat luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä. Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kaupantekopäivänä, jolloin konserni sitoutuu ostamaan tai myymään rahoitusinstrumentin. Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaaminen tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittäviä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavat rahoitusvarat

Noteeratut osakkeet luokitellaan Mehiläisessä käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin. Kyseiset osakkeet arvostetaan käypään arvoon ja kaikki arvomuutokset kirjataan käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviin rahoitusvaroihin luokitellaan sijoitukset konsernin ulkopuolisten yritysten oman pääoman ehtoihin instrumentteihin sekä pääomalinasaamiset, joihin sisältyy kytketty johdannainen. Kyseiset rahoitusinstrumentit arvostetaan käypään arvoon ja kaikki arvomuutokset kirjataan tuloslaskelmaan kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Konsernin sijoitukset noteeraamattomiin yrityksiin ovat vähäisiä ja mikäli sijoitusten käypää arvoa ei pystytä luotettavasti määrittämään, niiden hankintamenoa pidetään arviona käyvästä arvosta. Käypään arvoon

tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen transaktiomenot kirjataan tuloslaskelmaan niiden syntyessä.

Jaksotettuun hankintameno-noon arvostettavat rahoitusvarat

Jaksotettuun hankintameno-noon arvostettaviin rahoitusvaroihin kuuluvat Mehiläisessä tavanomaiset myyntisaamiset ja lainasaamiset, joiden sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat pääoman ja koron maksua. Myyntisaamiset ja lainasaamiset arvostetaan jaksotettuun hankintameno-noon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumistappioilla. Myyntisaamisten luottotappioita arvioidaan ennakoivasti saamisten koko voimassaoloaikana odotettavissa olevista luottotappioista. Lainasaamisen arvonalentuminen arvioidaan 12 kuukauden kuluessa odotettavissa olevien luottotappioiden perusteella, tai saamisen voimassaoloaikana odotettavissa olevien luottotappioiden perusteella, mikäli saamiseen liittyvä luottotappioriski on lisääntynyt. Myyntisaamisten arvonalentumiset kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin ja muiden rahoitusvarojen arvonalentumiset rahoituskuluihin. Jaksotettuun hankintameno-noon arvostettavien rahoitusvarojen transaktiomenot sisällytetään niiden alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Saamiset luokitellaan pitkä- ja lyhytaikaisiin varoihin niiden erääntymisen perusteella.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista, jotka ovat helposti vaihdettavissa etukäteen tiedossa olevaan määrään käteisvaroja ja joiden arvomuutosten riski on vähäinen. Rahavariin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien. Yrityskauppoihin liittyvät sulkutilit esitetään taseen pitkä- tai lyhytaikaisissa saamisissa.

Lisätietoja rahoitusvaroista on esitetty liitetiedoissa 17 ja 21.

RAHOITUSVELAT

Rahoitusvelat luokitellaan joko käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviin rahoitusvelkoihin tai jaksotettuun hankintameno-noon arvostettuihin velkoihin. Rahoitusvelkojen nostot sekä ostot ja myynnit kirjataan taseeseen niitä koskevan sopimuksen solmimispäivänä. Rahoitusvelka kirjataan pois taseesta, kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut. Pitkäaikaisiksi luokitellaan rahoitusvelat, jotka erääntyvät yli vuoden kuluttua, ja lyhytaikaisiksi rahoitusvelat, jotka erääntyvät alle vuoden kuluessa.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvelat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavien rahoitusvelkojen käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti kaudella, jonka aikana ne syntyvät. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavien rahoitusvelkojen mahdolliset transaktiomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne syntyvät. Mehiläisessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin sisältyvät yrityshankinnoista aiheutuneet ehdolliset vastikkeet.

Jaksotettuun hankintameno-noon arvostetut velat

Lainat, rahoitusleasingvelat, ostovelat ja rahoitusvelan kriteerit täyttävät muut velat sisältyvät jaksotettuun hankintameno-noon arvostettaviin velkoihin. Nostetut lainat kirjataan alun perin käypään arvoon, josta vähennetään transaktiomenot. Myöhemmin lainat arvostetaan jaksotettuun hankintameno-noon ja transaktiomenoilla vähennettynä lainamäärän ja takaisinmaksettavan määrän välinen erotus kirjataan rahoituskuluksi efektiivisen koron menetelmällä laina-ajan kuluessa.

Lainasitoumuksiin liittyvät järjestelypalkkiot käsitellään transaktiomenoina. Valmiusluottojärjestelyistä maksettavat palkkiot aktivoidaan taseeseen saamiseksi ja kirjataan rahoituskuluksi kyseisen järjestelyn voimassaoloaikana.

Suojaukseen käytettävät johdannaiset ja suojauslaskenta

Mehiläinen suojaa lainajärjestelyyn liittyvää korkoriskiä syyskuuhun 2021 asti korkokattoinstrumentilla ja sen jälkeen koronvaihtosopimuksella.

Mehiläinen soveltaa koronvaihtosopimukseen suojauslaskentaa ja IFRS 9:n mukaisia yleisen suojauslaskennan periaatteita. Niiden mukaan Mehiläisen tulee varmistaa, että suojaussuhteet ovat yhteneväisiä konsernin riskienhallinnan tavoitteiden kanssa ja että suojauskohteen ja suojaukseen käytettävän johdannaisen välillä on taloudellinen riippuvuussuhde. Mehiläisen on suojauksen tehokkuutta arvioidessaan tarkasteltava suojaussuhteeseen vaikuttavia laadullisia tekijöitä ja tulevaisuuden odotuksia sekä suojauksesta riippuen laadittava tehokkuutta arvioivia laskelmia.

Rahavirran suojaukseen käytettävät johdannaiset arvostetaan käypään arvoon. Johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin siltä osin kuin suojaus on tehokas ja ne esitetään oman pääoman suojausrahastossa. Käyvän arvon muutokset siirretään tulosvaikutteiksi samoille kausille, joilla suojattavat rahavirrat vaikuttavat tulokseen. Johdannaisten tehottomat osuudet kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti.

Lisätietoja rahoitusveloista on esitetty liitetiedoissa 17 ja 21.

ARVONALENTUMINEN

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä tytäryritysosakkeiden arvonalentuminen

Mikäli viitteitä arvonalentumisesta ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvon ja keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden sekä emoyrityksen osalta tytäryritysosakkeiden kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain, mikäli viitteitä arvonalentumisesta ilmenee. Viitteet voivat liittyä esimerkiksi tytäryrityksen historialliseen taloudelliseen kehitykseen tai arvioon tulevasta kehityksestä.

Arvonalentumisen kirjaamistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla, eli sillä alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa ja riippumattomia muiden vastaavien yksiköiden rahavirroista. Liikearvon ja emoyrityksessä tytäryritysosakkeiden arvonalentumistestaus tehdään vuosittaisen testauksen lisäksi aina, kun esiintyy viitteitä siitä, että liikearvoa sisältävän rahavirtaa tuottavan yksikön tai tytäryritysosakkeiden arvo saattaa olla alentunut. Rahavirtaa tuottava yksikkö on konsernin alin sellainen taso, jolla liikearvoa seurataan sisäistä johtamista varten. Konsernin yhteiset omaisuuserät, jotka palvelevat useita rahavirtaa tuottavia yksiköitä eivätkä tuota erillistä rahavirtaa, on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille järkevällä ja johdonmukaisella tavalla ja testataan osana kutakin rahavirtaa tuottavaa yksikköä.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskonttataan nykyarvoonsa. Diskonttaus korkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Aikaisemmin kirjattu arvonalentuminen peruutetaan, mikäli kerrytettävissä olevan tulon määrittämisessä käytetyt arviot muuttuvat. Arvonalentumisen peruuttamisen jälkeinen arvo ei saa kuitenkaan johtaa korkeampaan tasearvoon, kuin mitä ta-

seessa olisi ollut, jos arvonalentumista ei olisi kirjattu. Liikearvosta tehtyä arvonalentumiskirjausta ei peruuteta.

Arvonalentumistestaus on esitetty liitetiedossa 11.

TYÖSUHDE-ETUDET

Konsernilla on ulkopuolisissa vakuutusyhtiöissä maksupohjaisia eläkejärjestelyitä, joiden osalta konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista veloitusta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pystyisi suoriutumaan eläke-etuuksien maksamisesta. Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä suoritettavat maksut kirjataan kuluksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, jota veloitus koskee.

Lyhytaikaiset työsuhde-etuedet kirjataan kuluksi sinä tilikautena, jona ne syntyvät. Tulos- ja bonuspalkkiot kirjataan kuluksi, kun konsernille syntyy velvollisuus erien maksuun ja niiden määrä on luotettavasti arvioitavissa.

Työsuhteen päättämisen seurauksena kirjataan kulu, mikäli yrityksellä on tosiasiallinen velvollisuus suoritukseen ennen työsuhteen päättymistä. Mikäli järjestelyllä pyritään vapaaehtoiseen irtisanoutumiseen, kustannukset kirjataan tuloslaskelmaan, kun järjestelyn hyväksyminen on varmaa ja työntekijöiden määrä voidaan luotettavasti arvioida.

Konsernilla ei ole osakepalkitsemiseen liittyviä ohjelmia.

Määräysvallattomien omistajien oikeus nostaa yrityksestä myöhempänä ajankohtana kauden aikana tehtyyn työsuoritukseen perustuva määrä varoja osinkona on käsitelty tuloslaskelmassa työsuhde-etuuksista aiheutuvana kuluna, koska IFRS:n mukaisesti kyseessä on työsuoritukseen perustuva palkitseminen. Vastaavan suuruinen velka sisältyy taseen muihin lyhytaikaisiin velkoihin.

VARAUKSET

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on todennäköistä, että veloitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta tai taloudellisen menetyksen ja veloitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Varauksena kirjattu määrä vastaa johdon parasta arviota menoista, joita olemassa olevan veloitteen täyttäminen edellyttää raportointikauden päättymispäivänä. Tilanteissa, joissa rahan aika-arvo on olennainen, varaukset diskontataan arvioidun tulevien kassavirtojen mukaisesti.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konsernilla on järjestelyä koskeva yksityiskohtainen suunnitelma ja sen toimeenpano on aloitettu tai suunnitelman keskeisistä kohdista on tiedotettu niille, joita järjestely koskee. Tappiollisista so-

pimuksista kirjataan varaus, kun velvoitteiden täyttämiseksi vaadittavat välttämättömät menot ylittävät sopimuksesta saatavat hyödyt. Vuokrasopimukset ovat tappiollisia, mikäli vuokrattu tila jää pois käytöstä tai tilan edelleenvuokrauksesta saatava tuotto ei kata konsernin vuokratulua. Varaus kirjataan tällöin arvioiduista jäljellä olevalta vuokra-ajalta kertyvistä tappioista.

Ehdolliset velat

Ehdollinen velka on mahdollinen velvoite, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena ja jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoiduessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdolliset velat esitetään konsernitiilinpäätöksen liitetiedoissa.

LIKEVOITTO JA RAPORTOINTIKAUSIEN VÄLISEEN VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Tuloslaskelmassa esitettävä liikevoitto muodostuu, kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot ja siitä vähennetään materiaalit ja palvelut, työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvoalentumistappiot sekä muut liike-toiminnan kulut.

Konserni esittää tilinpäätöksen liitetiedoissa eriä, jotka vaikuttavat liikevoiton vertailukelpoisuuteen eri raportointikausilla. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ovat määrältään merkittäviä, poikkeuksellisia sekä tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomia eriä. Niihin sisältyvät esimerkiksi laajoista konsernia koskevista rakennejärjestelyistä aiheutuvat kulut, liiketoimintojen tai omaisuuserien myynnistä aiheutuvat myyntivoitot ja -tappiot sekä yrityshankintoihin liittyvät transaktiokulut ja tuotot sekä hankintojen integroimisesta aiheutuvat kulut.

OSINGOT

Osingot kirjataan velaksi, kun yhtiökokous on hyväksynyt jaettavan osingon määrän.

KESKEISET KIRJANPIDOLLISET ARVIOT JA OLETUKSET

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden ja olettamusten tekemistä samoin kuin harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Nämä vaikuttavat omaisuus- ja velkaerien määriin taseessa, vastuusitoumusten sekä ehdollisten va-

rojen ja velkojen esittämiseen tilinpäätöksessä, että tilikauden tuottoihin ja kuluihin.

Johto perustaa arvionsa ja olettamuksensa aikaisempaan kokemukseen ja erinäisiin muihin oletuksiin, joita pidetään kohtuullisina vallitsevissa olosuhteissa. Lopulliset toteumamäärät saattavat poiketa näistä arvioista. Lisätietoja harkinnasta, jota johto on käyttänyt konsernin noudattamia tilinpäätöksen laatimisperiaatteita soveltaessaan ja jolla on eniten vaikutusta tilinpäätöksessä esitettäviin lukuihin, on kuvattu alla.

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankittujen varojen ja vastattavaksi otettujen velkojen sekä ehdollisen vastikkeen käyvän arvon määrittäminen

Merkittävissä liiketoimintojen yhdistämisissä konserni on käyttänyt ulkopuolista neuvonantajaa määrittäessä hankittujen varojen ja vastattavaksi otettujen velkojen käypiä arvoja. Hankittujen varojen ja velkojen käyvät arvot määritetään mahdollisuuksien mukaan saatavilla olevien markkina-arvojen mukaisesti. Jos markkina-arvoja ei ole saatavilla, arvostus perustuu omaisuuserän arvioituun tulo- tuottamiskykyyn ja sen tulevaan käyttötarkoitukseen Mehiläinen-konsernin liiketoiminnassa. Eri-tyisesti aineettomien hyödykkeiden arvostaminen perustuu tulevien rahavirtojen nykyarvoihin ja edellyttää johdon arvioita tulevista kassavirroista, diskonttokoroista sekä omaisuuserien käytöstä.

Ehdollisen vastikkeen hankinta-ajankohdan käypä arvo on kirjattu osaksi luovutusvastiketta. Kun ehdollinen vastike luokitellaan rahoitusvelaksi, se arvostetaan käypään arvoon raportointikauden päättyessä ja käyvän arvon muutos kirjataan tulosvaikutteisesti.

Johto uskoo käytettyjen arvioiden ja oletusten olevan riittävän tarkkoja käyvän arvon määrittämisessä. Lisäksi konsernissa tarkastellaan säännöllisesti mahdollisia viitteitä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisesta.

Aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus

Konsernissa ja emoyrityksessä testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta liikearvo sekä mahdolliset keskeneräiset aineettomat hyödykkeet. Lisäksi emoyrityksessä testataan tytäryrityssijoitusten hankintameno. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritelty käyttöarvoon perustuvien laskelmien avulla. Näissä laskelmissa ennakoitujen rahavirrat perustuvat konsernin johdon hyväksymiin taloudellisiin suunnitelmiin, jotka kattavat 5 vuoden ajanjakson.

Tuloverot

Johto käyttää harkintaa määrittäessään konsernissa vahvistetuista tappioista kirjattavaa lasken-

nallista verosaamista. Kirjatut laskennallisten verosaamisten määrät perustuvat johdon arvioihin ja oletuksiin tulevaisuudessa kertyvän verotettavan tulon määrästä, jota vastaan tappioita voidaan hyödyntää. Toteumat voivat vaihdella huomattavasti tilinpäätöksen laadintahetkellä tehdyistä arvioista.

Harkintaa edellytetään lisäksi määrittäessä konsernin ja emoyrityksen verotettavaan tuloon perustuvaa tuloveroa. Vaikka konserniyritysten veroilmoituksissa esitetyt vaatimukset ovat perusteltavissa, on mahdollista, että veroviranomaiset eivät hyväksy joitakin esitetyistä vaatimuksista. Konsernilla on meneillään valitusprosessi liittyen vuosia 2006–2012 koskeviin verotuspäätöksiin. Asiasta esitetään lisätietoja liitetiedossa 9.

Vuokrasopimusten luokittelu

Johto käyttää harkintaa myös luokitellessaan konsernin toimitiloista tehtyjä vuokrasopimuksia. Johdon harkinta perustuu muun muassa seuraavien sopimuseikkojen tarkasteluun sopimuksen alkamishetkellä: kattaako vuokra-aika valtaosan omaisuuserän taloudellisesta kokonaisvaikutusajasta, muodostaako vähimmäisvuokrien nykyarvo olennaisen osan vuokratun omaisuuserän käyvästä arvosta tai liittykö sopimukseen optio ostaa toimitila tai siirtykö se konsernin omistukseen vuokrakauden päättyessä.

UUDET JA MUUTETUT STANDARDIT JA TULKINNAT

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat, joita konserni ei ole vielä soveltanut, mutta joiden arvioidaan vaikuttavan konsernin tilinpäätökseen. Konserni ottaa ne käyttöön standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

- IFRS 16 Vuokrasopimukset (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi käsittelee vuokrasopimusten määritelmää, kirjaamista, arvostamista ja vuokrasopimuksista esitettäviä liitetietoja. Standardi edellyttää vuokralleottajilta vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokrasopimusvelkana sekä siihen liittyvänä käyttöoikeusomaisuuseränä. Taseeseen merkitsemiseen liittyvät helpotukset koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä arvoltaan vähäisiä hyödykkeitä. Vuokralle antajien kirjanpitokäsittely tulee säilymään suurelta osin nykyisen IAS 17 -standardin mukaisena.

Mehiläinen on vuokrannut lähes kaikki toimitilansa sekä muita aineellisia käyttöomaisuus-

hyödykkeitä. Näistä uuden standardin kriteerit täyttävät vuokra-sopimukset tullaan kirjaamaan taseeseen vuokrasopimusvelaksi ja vastaavaksi käyttöoikeusomaisuuseräksi. Kriteerit täyttävien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vuokrat tullaan esittämään vuokrasopimusvelan vähennyksenä ja korkomenona.

Standardin käyttöönottossa Mehiläinen soveltaa ns. yksinkertaistettua lähestymistapaa, jolloin standardin käyttöönoton kertynyt vaikutus kirjataan siirtymähetkellä kertyneisiin voittovaroihin (ns. mukautettua takautuvan soveltamisen lähestymistapaa). Mehiläinen soveltaa uuden vuokrasopimuksen määritelmää kaikkiin siirtymähetkellä voimassaoleviin sopimuksiin. Mehiläinen käyttää standardin helpotukset koskien lyhytaikaisten sekä arvoltaan vähäisten vuokrasopimusten kirjaamista. Mehiläinen on luokitellut vuokrasopimukset useaan luokkaan perustuen sopimuksen maturiteettiin ja sijaintiin ja näille on määritetty erillinen diskonttokorko.

Mehiläinen arvioi kirjaavansa siirtymähetkellä vuokrasopimuksista noin 420 miljoonan euron suuruisen käyttöoikeusomaisuuserän sekä noin 420 miljoonan euron suuruisen pitkäaikaisen ja noin 50 miljoonan euron lyhytaikaisen vuokrasopimusvelan. Vertailutietoja ei oikaista ja käyttöönoton kertynyt vaikutus kirjataan omaan pääomaan kertyneisiin voittovaroihin.

Standardin soveltamisalaan kuuluvien vuokrasopimusten tuloslaskelmassa esitetty vuokratuulo esitetään jatkossa vuokrasopimusvelasta aiheutuvana korkokuluna sekä vuokrasopimusvelan lyhennyksenä. Lisäksi käyttöoikeusomaisuuserästä kirjataan tuloslaskelmaan poistot. Siirtymähetkellä voimassa olevista sopimuksista aiheutuvan vuokratuulon pienenemisen arvioidaan vuonna 2019 olevan noin 70 miljoonaa euroa ja korkokulun kasvun noin 20 miljoonaa. Vastaavasti sopimuksista kirjattavien käyttöomaisuushyödykkeiden poistojen arvioidaan kasvattavan konsernin laajan tuloslaskelman poistokulua noin 50 miljoonaa euroa. Uuden standardin kokonaisvaikutus konsernin tulokseen on vähäinen.

Käyttöoikeusomaisuuseränä ja vuokrasopimusvelkana kirjattaviin vuokrasopimuksiin liittyviä vuokramaksuja ei enää esitetä liiketoiminnan rahavirroissa. Vuokrasopimusvelan korko ja pääoman lyhennys esitetään rahoituksen rahavirtana. Lyhytaikaisia ja arvoltaan vähäisiä kohteita koskeviin vuokrasopimuksiin liittyvät vuokramaksut sekä muuttuvat vuokrat, joita ei oteta huomioon vuokrasopimusvelkaa määritettäessä, esitetään edelleen liiketoiminnan rahavirroissa.

- IFRIC 23 Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta täsmentää kirjanpitokäsittelyä tilanteissa, jossa yhteisön verotuksellinen ratkaisu ei ole vielä veroviranomaisen hyväksymä. Yhteisön on kirjanpitokäsittelyä valitessaan arvioitava, tuleeko veroviranomainen hyväksymään yhteisön tekemän verotuksellisen ratkaisun, kun veroviranomaisella oletetaan olevan hallussaan kaikki asiaan kuuluva tieto. Tulkinnan arvioidaan vaikuttavan konsernitiilinpäätöksen liitetietoihin. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

3. Hankitut ja myydyt liiketoiminnot

Mehiläinen-konserni on kasvanut vuosina 2018 ja 2017 voimakkaasti yrityshankintojen kautta. Hankinnat ovat monipuolistaneet konsernin palveluvalikoimaa sekä vahvistaneet konsernin markkina-asemaa ja laajentaneet toimipisteverkostoa Suomessa. Vuonna 2018 ei tehty yksittäisiä kooltaan merkittäviä hankintoja vaan hankittiin lukumääräisesti aiempaa useampia liiketoimintoja. Merkittävin hankinta vuonna 2017 oli NEO Terveys -konserni.

Hankintojen kirjaamiseen sovellettavista laskentaperiaatteista ja niihin liittyvästä johdon harkinnasta on kerrottu tilinpäätöksen laatisperiaateissa. Osaan vuosien 2018 ja 2017 hankinnoista sisältyy ehdollisia vastikkeita, joiden perusteita on selitetty kyseisiä hankintoja koskevissa kohdissa. Ehdollinen vastike perustuu tietyn liiketoimintayksikön liikevaihdon, käyttökatteen tai asukasmäärän kehitykseen hankinta-ajankohdan jälkeisinä 1-3 vuotena. Ehdollisten vastikkeiden käyvät arvot on määritetty tuottolähtöistä menetelmää käyttäen ja laskennassa on käytetty hankintahetken konsernin diskonttauskorkoa. Hankinnoista syntyneet liikearvot perustuvat hankinnasta odotettaviin operatiivisiin ja hallinnollisiin synergiahyötyihin.

Mehiläinen-konserni on myynyt 1.2.2018 ikään-tyneiden asumispalveluita tarjoavan Mainiokoti Puralan liiketoiminnan ja Kotipalvelu-liiketoiminnan Jyväskylän toiminnot. Vuonna 2017 Mehiläinen-konserni myi omistamansa MV Partners Oy:n osakkeet.

Hankitut liiketoiminnot vuonna 2018

1 000 euroa	Liite	Yritys- ja liiketoimintahankinnat
Varat		
Tavaramerkit	10	119
Asiakkuudet	10	10 827
Muut aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet	10	45
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	12	13 048
Sijoitukset		117
Pitkäaikaiset saamiset		337
Laskennalliset verosaamiset	9	54
Vaihto-omaisuus		109
Myyntisaamiset ja muut saamiset		6 783
Rahavarat		10 140
Varat yhteensä		41 580
Velat		
Lainat		2 851
Laskennalliset verovelat	9	1 758
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat		9 160
Velat yhteensä		13 770
Nettovarallisuus		27 810
Luovutettu vastike		
Käteisellä maksettu kauppahinta		90 747
Yrityskaappoihin liittyvä kauppahintavelka		3 798
Ehdolliset vastikkeet		3 624
Luovutettu vastike yhteensä		98 170
Hankinnasta syntynyt liikearvo		70 344
Rahavirtavaikutus		
Käteisellä maksettu kauppahinta		90 747
Hankitun yrityksen rahavarat		-10 140
Edellisten tilikausien hankintoihin liittyvät lisäkauppahintojen maksut		1 300
Rahavirtavaikutus yhteensä		81 908

Hankitut liiketoiminnot

Mehiläinen Oy:n hankitut liiketoiminnot

Hankinnan kohde	Hankinta-ajankohta	Toimiala
Amfident Oy:n liiketoiminta	1.1.2018	Suun terveydenhoidon palvelut, Espoo
Pantomo Oy:n liiketoiminta	1.1.2018	Hammaslääketieteellisen kuvantamisen palvelut, Helsinki
Recare Oy, 100 % osakekannasta	18.1.2018	Vammaisten asumispalvelut, Kankaanpää ja Merikarvia
Palvelukoti Eloranta Oy, 100 % osakekannasta	31.1.2018	Vammaisten asumispalvelut, Pielavesi
L. ja A. Köpman Oy:n Tohtoroi-lääkäriaseman liiketoiminta	1.3.2018	Yksityislääkäripalvelut, Rovaniemi
Keskus-Tapiolan Hammaslääkäri Päivi Pyykkösen liiketoiminta	16.4.2018	Suun terveydenhoidon palvelut, Espoo
VITA Lääkäriasema Oy, 100 % osakekannasta	31.5.2018	Yksityislääkäri- ja työterveyspalvelut, Helsinki
Vakka-Suomen Lääkärikeskus Oy, 100 % osakekannasta	15.6.2018	Yksityislääkäri- ja työterveyspalvelut, Uusikaupunki
Porvoon Lääkärikeskus -konserni, 100 % osakekannasta	6.7.2018	Yksityislääkäri- ja työterveyspalvelut, Porvoo
Porvoon Röntgen Oy, 100 % osakekannasta	6.7.2018	Kuvantamispalvelut, Porvoo
Koillismaan Terveys Oy, 100 % osakekannasta	1.8.2018	Yksityislääkäri- ja työterveyspalvelut, Kuusamo
HammasMarket Oy:n liiketoiminta	1.8.2018	Suun terveydenhoidon palvelut, Helsinki
Stoma Klinikat Oy, 100 % osakekannasta	1.9.2018	Suun terveydenhoidon palvelut, Helsinki
Kouvolan Meditiimi Oy:n liiketoiminta	17.9.2018	Yksityislääkäripalvelut, Kouvola
HKScan Finland Oy:n työterveysasemaliiketoiminta	1.11.2018	Työterveyspalvelut, Forssa, Rauma ja Vantaa
Jokilinna Oy:n liiketoiminta	1.12.2018	Työurapalvelut, Helsinki, Joensuu, Jyväskylä, Kokkola, Kuopio, Lappeenranta, Oulu, Tampere, Turku ja Vaasa

Konserniyritys Mehiläinen Hoivapalvelut Oy:n hankitut liiketoiminnot

Hankinnan kohde	Hankinta-ajankohta	Toimiala
Invalidiliiton Asumispalvelut Oy:n liiketoiminta	1.2.2018	Ikääntyneiden asumispalvelut, Hämeenlinna, Kuopio ja Vantaa
Oulun Palvelukoti Oy, 100 % osakekannasta	29.3.2018	Mielenterveyskuntoutus, Oulu
Kuntoutumiskoti Meininki Oy, 100 % osakekannasta	12.4.2018	Mielenterveyskuntoutus, Joutseno
JP-Työpaja Oy, 100 % osakekannasta	12.4.2018	Mielenterveyskuntoutus ja vammaisten kuntoutuspalvelut, Joutseno
Palvelukoti Huvikumpu -konserni, 100 % osakekannasta	8.6.2018	Mielenterveyskuntoutus, Loppi ja Orimattila
Pihlajakoti Oy, 100 % osakekannasta	11.6.2018	Mielenterveyskuntoutus, Espoo ja Kirkkonummi
Kaunummen Koti Oy, 100 % osakekannasta	14.6.2018	Vammaisten asumispalvelut, Eurajoki
Enonkosken Hoiva Oy, 100 % osakekannasta	1.9.2018	Mielenterveyskuntoutus ja vammaisten asumispalvelut, Enonkoski
Perhekoti Jääskeläinen Oy, 100 % osakekannasta	28.9.2018	Mielenterveyskuntoutus ja vammaisten asumispalvelut, Hämeenlinna
Kalasadaman Asumispalvelut Oy, 100 % osakekannasta	1.10.2018	Ikääntyneiden asumispalvelut, Helsinki
Onnikoti Oy:n liiketoiminta	1.12.2018	Vammaisten asumispalvelut, Jämijärvi
Hoitokoti Poppeli Oy, 100 % osakekannasta	1.12.2018	Vammaisten asumispalvelut, Suonenjoki

Konserniyritys Familiar Oy:n hankitut liiketoiminnot

Hankinnan kohde	Hankinta-ajankohta	Toimiala
Pienryhmäkoti Venla Oy:n liiketoiminta	1.3.2018	Lastensuojelupalvelut, Hollola
Huoltsikka Oy, 100 % osakekannasta	22.3.2018	Lastensuojelupalvelut, Hämeenlinna, Jyväskylä, Kouvola ja Mikkeli
Fosigma Holding -konserni, 100 % osakekannasta	9.4.2018	Lastensuojelupalvelut, Kuopio ja Varkaus
Pienryhmäkoti Havumäki Oy, 100 % osakekannasta	2.5.2018	Lastensuojelupalvelut, Tuusula ja Hyvinkää
Tahtokodit-konserni, 100 % osakekannasta	3.9.2018	Lastensuojelupalvelut, Alavieska, Haapajärvi, Isokyrö, Oulu ja Ylivieska

Konserniyritys Kotipalvelu Mehiläinen Oy:n hankitut liiketoiminnot

Hankinnan kohde	Hankinta-ajankohta	Toimiala
Oy Medicum Services Ab, 100 % osakekannasta	24.8.2018	Henkilökohtaisen avustamisen ja kotihoitoon palvelut, Uusimaa, Pirkanmaa, Jyväskylä ja Päijät-Häme.

Tytäryritys- ja liiketoimintahankinnoista käteisenä suoritettu vastike oli yhteensä 90,7 miljoonaa euroa. Liiketoimintakaupoista syntyneen verotuksessa vähennyskelpoisen liikearvon osuus hankinnoista syntyneestä kokonaisliikearvosta oli 6,4 miljoonaa euroa. Hankinnoista kirjatun ehdollisen vastikkeen määrä oli yhteensä 3,6 miljoonaa euroa. Ehdolliset vastikkeet liittyvät L. ja A. Köpman Oy:n Tohtoroi-lääkäriaseman liiketoiminnan, Jokilinna Oy:n työurapalveluliiketoiminnan, Amfident Oy:n Espoonlahden Hammaslääkäriaseman liiketoiminnan, HammasMarket Oy:n hammaslääkäri liiketoiminnan, Stoma Klinikat Oy:n, Pihlajakoti Oy:n, Pienryhmäkoti Venla Oy:n lastensuojeluliiketoiminnan ja Oy Medicum Services Ab:n hankintoihin. Ehdolliset vastikkeet perustuvat kyseisten liiketoimintojen liikevaihdon ja käyttökateen kehitykseen sekä asumispalveluyksiköiden asukasmäärään hankinta-ajankohdan jälkeisinä 1-3 vuotena. Jos kaikki tilinpäätöshetkellä maksamatta olevat ehdolliset lisäkauppahinnat toteutuisivat kauppakirjalla määritettyyn maksimiarvoonsa, ehdollisen lisäkauppahintavelan määrä olisi 6,3 miljoonaa euroa. Tytäryritys- ja liiketoimintahankinnoista aiheutuneet varainsiirtovero- ja asiantuntijapalkkiot, yhteensä 3,7 miljoonaa euroa, sisältyvät tuloslaskelman liiketoiminnan muut kulut -erään.

Hankitut yritykset ja liiketoiminnot on yhdistelty konserniin hankintahetken mukaan tilikauden kuluessa. Hankintojen vaikutus konsernin katsauskauden liikevaihtoon oli 40,2 miljoonaa euroa ja tulokseen 4,8 miljoonaa euroa.

Mehiläinen-konsernin liikevaihto vuonna 2018 olisi ollut 950,0 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos 29,6 miljoonaa euroa, jos tilikauden aikana hankitut yrityksen ja liiketoiminnot olisi yhdistelty konsernin lukuihin tilikauden 2018 alusta lähtien.

Sulkutilit

Konserni ei ole maksanut vuoden 2018 hankintoihin liittyen kauppahintaeriä sulkutilleille. Vuoden 2017 hankintoihin liittyen sulkutilleille maksettiin yhteensä 1,3 miljoonaa euroa, jota vastaan kirjattiin ehdollinen vastike. Sulkutilit vapautettiin vuonna 2018 ja tässä yhteydessä saatiin takaisin 0,1 miljoonaa euroa.

Muutokset aiempien vuosien yrityshankintoihin

Konserni kirjasi tuloslaskelmaan ehdollisten vastikkeiden käyvän arvon muutoksena 0,7 miljoonaa euroa tuottoa.

Tilinpäätöspäivän jälkeiset liiketoimintojen hankinnat ja myynnit

Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat on esitetty liitetiedossa 27.

Hankitut liiketoiminnot vuonna 2017

1 000 euroa	Liite	NEO Terveys -konserni	Muut hankinnat	Yhteensä
Varat				
Tavaramerkit	10	289		289
Asiakkuudet	10	892	3 685	4 577
Muut aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet	10	52	8	60
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	12	4 508	4 933	9 441
Sijoitukset			91	91
Laskennalliset verosaamiset	9	245	320	566
Vaihto-omaisuus		421	102	523
Myyntisaamiset ja muut saamiset		2 657	3 527	6 184
Rahavarat		651	5 857	6 508
Varat yhteensä		9 716	18 523	28 239
Velat				
Lainat		12	2 281	2 293
Laskennalliset verovelat	9	239	712	951
Rahoitusleasingvelat		4 093		4 093
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat		2 563	4 156	6 720
Velat yhteensä		6 907	7 149	14 056
Nettovarallisuus		2 809	11 375	14 183
Luovutettu vastike				
Käteisellä maksettu kauppahinta		25 462	44 291	69 753
Yrityskauppoihin liittyvä kauppahintavelka			331	331
Ehdolliset vastikkeet		900	1 584	2 484
Luovutettu vastike yhteensä		26 362	46 205	72 567
Hankinnasta syntynyt liikearvo		23 554	34 831	58 384
Rahavirtavaikutus				
Käteisellä maksettu kauppahinta		25 462	44 291	69 753
Hankitun yrityksen rahavarat		-651	-5 857	-6 508
Edellisten tilikausien hankintoihin liittyvät lisäkauppahintojen maksut			2 225	2 225
Rahavirtavaikutus yhteensä		24 811	40 659	65 470

NEO Terveys -konsernin hankinta

Konserni hankki 12.5.2017 100 prosenttia yksityis- ja hammaslääkäri- sekä työelämäpalveluita Turussa ja Salossa tuottavan NEO Terveys -konsernin osakekannasta. Määräysvalta kaupan kohteessa siirtyi Mehiläiselle edellä mainittuna ajankohtana. NEO Terveys -konserniin kuuluivat NEO Terveys Oy ja sen omistamat tytäryritykset.

Kauppahinta oli 26,4 miljoonaa euroa ja se maksettiin kokonaisuudessaan käteisellä. Kauppahinnasta 0,9 miljoonaa euroa maksettiin sulkutilille, jota vastaan kirjattiin ehdollinen vastike. Sulkutilille kirjattu osuus kauppahinnasta on ehdollinen verotarkastuksen lopputulemalle. Kaupasta aiheutuneet varainsiirtoverot ja asiantuntijapalkkiot 0,6 miljoonaa euroa sisältyvät tuloslaskelman liiketoiminnan muut kulut -erään.

NEO Terveys -konsernin vuonna 2017 Mehiläinen-konserniin yhdistelty liikevaihto oli 12,7 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos 0,3 miljoonaa euroa. NEO Terveys -konsernin liikevaihto vuonna 2016 oli 22,6 miljoonaa euroa ja käyttökate (EBITDA) 0,6 miljoonaa euroa.

Muut hankitut liiketoiminnot

Mehiläinen Oy:n muut hankitut liiketoiminnot

Hankinnan kohde	Hankinta- ajankohta	Toimiala
Hammaslääkäri Saila Häkkisen liiketoiminta	1.1.2017	Suun terveydenhoidon palvelut, Hyvinkää
Hangon Lääkäritalo ja Fysioterapia Oy:n liiketoiminta	2.1.2017	Yksityislääkäri-, fysioterapia- ja työterveyspalvelut, Hanko
Tomodent Oy:n suun terveyden liiketoiminta	31.1.2017	Hampaiston, leukojen ja poskionteloiden kuvantaminen, Turku
Hammaslääkäri Ulla Kantelisen hammaslääkäriaseman liiketoiminta	1.2.2017	Suun terveydenhoidon palvelut, Tampere
Kotinummi Oy, 100 % osakekannasta	1.2.2017	Mielenterveyskuntoutus, Kouvola ja Lieksa
Kotkan Radiologikeskus Oy, 50 % osakekannasta (konsernin aiempi omistus 50 %)	16.2.2017	Kuvantamispalvelut, Kotka
Kiikan Palvelukoti Oy, 100 % osakekannasta	1.3.2017	Mielenterveyskuntoutus, Sastamala
Kajaanin Lääkärikeskus Oy, 100 % osakekannasta	1.4.2017	Yksityislääkäri- ja työterveyspalvelut, Kajaani
Kormel Oy, 100 % osakekannasta	3.4.2017	Vammaisten asumispalvelut, Kouvola
Väestöliiton klinikat Oy, 100 % osakekannasta	6.4.2017	Lapsettomuushoitoihin liittyvät palvelut, Helsinki, Turku ja Oulu
Hammaslääkäritoiminta Irmeli Meriläinen Oy:n liiketoiminta	24.4.2017	Suun terveydenhoidon palvelut, Tampere
Dentuno Oy:n hammaslääkäri liiketoiminta	25.4.2017	Suun terveydenhoidon palvelut, Espoo
Parodent Oy:n hammaslääkäri liiketoiminta	25.4.2017	Suun terveydenhoidon palvelut, Espoo
Hammaslääkäri Ulla Holopaisen liiketoiminta	1.5.2017	Suun terveydenhoidon palvelut, Tampere
Vaasan Hammas Oy, 100 % osakekannasta	1.5.2017	Hammaslaboratoriopalvelut, Vaasa
Adenova Lääkärikeskus Oy, 100 % osakekannasta	1.6.2017	Naistentautien yksityislääkäripalvelut, Espoo
Joutsan Kartanokoti Oy, 100 % osakekannasta	4.9.2017	Mielenterveyskuntoutus ja vammaisten asumispalvelut, Joutsa
Hoivakoti Auringonnousu Oy, 100 % osakekannasta	20.9.2017	Mielenterveyskuntoutus, Myrskylä
Itä-Suomen Hoitokodit -konserni, 100 % osakekannasta	31.10.2017	Mielenterveyskuntoutus ja ikääntyneiden asumispalvelut, Kitee ja Kihtelysvaara
ISH-Kiinteistöt Oy, 100 % osakekannasta	31.10.2017	Kiinteistösijoittaminen ja kiinteistöjen omistaminen, Joensuu
Perhe- ja Palvelukodit Suomalainen Oy, 100 % osakekannasta	1.11.2017	Vammaisten asumispalvelut ja päivätoiminta, Kuopio
Palvelutalo Kotiranta Oy, 100 % osakekannasta	9.11.2017	Mielenterveyskuntoutus, Huittinen
Kouvolan Lääkärikeskus Oy, 100 % osakekannasta	14.11.2017	Yksityislääkäri- ja työterveyspalvelut, Kouvola
Haapajärven Kimppakoti Oy, 100 % osakekannasta	21.11.2017	Mielenterveyskuntoutus, Haapajärvi
Lapin Lääkärikeskus Oy, 100 % osakekannasta	31.12.2017	Yksityislääkäripalvelut, Rovaniemi

Konserniyritys Mehiläinen Hoivapalvelut Oy:n muut hankitut liiketoiminnot

Hankinnan kohde	Hankinta-ajankohta		Toimiala
SAP-Care Oy, 100 % osakekannasta	1.7.2017		Ikääntyneiden asumispalvelut, Kaarina
Elämäntalo Oy, 100 % osakekannasta	26.10.2017		Ikääntyneiden asumispalvelut, Espoo
Hoivakoti Atzalea Oy, 100 % osakekannasta	27.10.2017		Ikääntyneiden asumispalvelut, Vantaa

Konserniyritys Familiar Oy:n muut hankitut liiketoiminnot

Hankinnan kohde	Hankinta-ajankohta		Toimiala
Etelä-Suomen Sijaishuoltopalvelut ESSI Oy:n lastensuojeluliiketoiminta	1.5.2017		Lastensuojelupalvelut, Espoo
Kymen Nuorten Asema Oy, 100 % osakekannasta	19.6.2017		Lastensuojelu-, sijaishuolto- ja jälkihuoltopalvelut lapsille ja nuorille, liitti
Terapeuttinen hoito- ja kasvuyhteisö La Casa Gialla Oy:n lastensuojeluliiketoiminta	1.7.2017		Lastensuojelupalvelut, Korpikoski

Muista tytäryritys- ja liiketoimintahankinnoista käteisenä suoritettu vastike oli yhteensä 44,3 miljoonaa euroa. Hankinnoista kirjatun ehdollisen vastikkeen määrä oli yhteensä 1,6 miljoonaa euroa. Ehdolliset vastikkeet liittyivät Saira Häkkisen liiketoiminnan, Tomodent Oy:n liiketoiminnan, Ulla Kantelisen liiketoiminnan, Dentuno Oy:n liiketoiminnan ja Parodent Oy:n liiketoiminnan, Vaasan Hammas Oy:n, Adenova Lääkärikeskus Oy:n ja Joutsan Kartanokoti Oy:n hankintoihin. Ehdolliset vastikkeet perustuivat kunkin yrityksen tai liiketoiminnan käyttökäytteen kehitykseen hankinta-ajankohdan jälkeisinä 1-2 vuotena. Lisäksi Väestöliiton klinikat Oy:n kauppahinnasta 0,4 miljoonaa euroa maksettiin sulkutilille, jota vastaan kirjattiin ehdollinen vastike. Sulkutilille kirjattu osuus kauppahinnasta on ehdollinen mahdollisen verotarkastuksen lopputulomalle. Muista tytäryritys- ja liiketoimintahankinnoista aiheutuneet varainsiirtoverot ja asiantuntijapalkkiot, yhteensä 1,7 miljoonaa euroa, sisältyvät tuloslaskelman liiketoiminnan muut kulut -erään.

Hankitut yritykset ja liiketoiminnot on yhdistelty konserniin hankintahetken mukaan tilikauden kuluessa. Muiden hankittujen yritysten ja liiketoimintojen hankintahetken jälkeinen liikevaihto tilikaudella 2017 oli yhteensä 12,2 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos 1,1 miljoonaa euroa.

Mehiläinen-konsernin liikevaihto vuonna 2017 olisi ollut 812,6 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos 40,4 miljoonaa euroa, jos tilikauden aikana hankitut yritykset ja liiketoiminnot, mukaanlukien NEO Terveys -konserni, olisi yhdistelty konsernitiilinpäätökseen tilikauden 2017 alusta lähtien. Hankintojen vaikutus konsernin tilikauden 2017 liikevaihtoon oli 24,9 miljoonaa euroa ja tulokseen 1,4 miljoonaa euroa.

4. Tuotot

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Liikevaihto				
Terveyspalvelut	610 722	502 110	452 636	386 116
Sosiaalipalvelut	305 201	253 434	34 013	30 324
Yhteensä	915 922	755 544	486 649	416 440

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Liikevaihto				
Yritysassiakkaat	262 542	208 368	242 896	195 826
Yksityisasiakkaat	234 886	214 426	187 172	174 977
Julkisen sektorin asiakkaat	418 495	332 751	56 581	45 636
Yhteensä	915 922	755 544	486 649	416 440

Mehiläisen yritysasiakkaat käsittävät konsernin työterveyshuollon asiakkaat, vakuutusyhtiöasiakkaat ja muut yrityssovimusasiakkaat lukuun ottamatta julkisen sektorin työterveysasiakkaita. Yksityisasiakkaiden ryhmä koostuu yksityishenkilöistä. Julkisen sektorin asiakasryhmään kuuluvat Suomen julkisen sektorin organisaatiot, kuten kunnat, kuntayhtymät, sairaanhoitopiirit ja julkishallinto hankkiessaan sosiaali- ja terveydenhuollon ulkoistuspalveluita, asumispalveluita, työterveyshuollon palveluita ja työvoimapalveluita.

Mehiläisen suoriteveloitteet terveyspalveluissa liittyvät pääasiallisesti yllä mainittujen asiakkaiden asiakaskäynteihin sekä näihin liittyviin palveluihin. Ulkoistussopimuksissa suoriteveloitteet liittyvät sopimuksissa sovittujen veloitteiden toimittamiseen. Sosiaalipalveluissa suoritevelvollisuudet liittyvät ikääntyneille, vammaisille ja mielenterveyskuntoutujille tarjottaviin asumispalveluihin, lastensuojelun laitos- ja avopalveluihin, yksittäisiin erikseen veloittaviin lisäpalveluihin sekä kotipalveluihin sisältäen kotihoidon, ateria- ja turvapuhelinpalvelut sekä kauppakassipalvelut.

Transaktiohinnat perustuvat hinnaston mukaisiin yksittäisiin asiakaskäynteihin sekä sopimukseen perustuvista aikaperusteisista veloituksista. Suoriteveloitteet realisoituvat pääsääntöisesti tiettyinä hetkenä (esimerkiksi asiakaskäynnit, lisäpalvelut) tai ajan kuluessa (esimerkiksi asumispalvelut, ulkoistussopimukset).

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Liiketoiminnan muut tuotot				
Vuokratuotot	1 112	761	599	274
Myyntituotot käyttöomaisuudesta ja sijoituksista	249	401	9	150
Julkiset avustukset ¹⁾	95	111	95	111
Hallintopalveluveloitus			5 775	2 994
Muut tuotot	2 062	1 666	791	977
Yhteensä	3 518	2 939	7 269	4 506

¹⁾ Julkiset avustukset sisältää Mehiläinen Oy:n Business Finlandilta (ent. Tekes) saaman avustuksen liittyen 'Yksilöllistetty diagnostiikka ja hoito' -ohjelmaan, joka on SaWe Ltd:n koordinoima terveyden ja hyvinvoinnin tutkimusohjelma vuosille 2014-2018. Ohjelmassa on mukana 13 yritystä ja 5 tutkimusorganisaatiota.

5. Materiaalit ja palvelut

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	39 457	27 022	24 746	20 770
Vaihto-omaisuuden muutos	-576	-476	281	-146
Ammatinharjoittajapalkkiot	168 159	145 404	162 845	139 508
Muut ulkopuoliset palvelut	54 671	43 454	17 664	15 195
Yhteensä	261 712	215 404	205 536	175 327

6. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Palkat	330 814	262 416	117 059	102 954
Eläkekulut, maksupohjaiset eläkejärjestelyt	57 319	45 078	20 100	17 434
Muut henkilösivukulut	11 257	11 580	4 429	4 948
Yhteensä	399 391	319 075	141 588	125 335

	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Henkilöstö kauden lopussa	8 637	6 393	2 563	2 317
Henkilöstö keskimäärin	7 310	5 888	2 406	2 094

Terveystieteiden ammattihenkilöt tuottavat Mehiläisessä palveluita työsuhteisina tai ammatinharjoittajina. Ammatinharjoittajien palkkiot sisältyvät materiaalit ja palvelut -erään ja ne esitetään liitetiedossa 5. Ammatinharjoittajat vastaavat itse omista henkilösivukulu- ja eläkemaksuistaan. Osakastyöntekijöinä Oma-Partners Oy:ssä toimivien osakkaiden oikeutta nostaa yrityksestä varoja osinkona käsitellään työpanoksen osalta konsernitilinpäätöksessä työsuhte-etuutena ja määrät on kirjattu henkilöstökuluihin osakkaan keräyttämän työpanoksen mukaisesti. Käsitteilyä on kuvattu tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa.

Ammatinharjoittajina Mehiläisessä työskentelevien henkilöiden määrää ei ole sisällytetty yllä raportoituun henkilöstön määrään.

Tiedot johdon palkoista ja palkkioista on esitetty liitetiedossa 24.

7. Liiketoiminnan muut kulut

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Vuokratkulut	82 086	69 114	38 951	34 444
Toimitilakulut	19 837	16 669	8 945	7 387
Tietohallinto- ja puhelin kulut	16 901	13 047	13 011	10 328
Markkinointi- ja viestintäkulut	7 351	6 123	6 464	5 550
Koneiden ja kaluston huolto- ja käyttökulut	7 014	5 839	4 280	3 758
Konsultti- ja asiantuntijapalkkiot	5 664	7 976	4 416	7 071
Muut kulut	22 156	20 269	11 944	9 965
Yhteensä	161 008	139 037	88 012	78 503

Tilintarkastajan palkkiot

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Ernst & Young Oy				
Tilintarkastuspalkkiot	452	382	141	131
Veroneuvonta	342	210	309	260
Muut palkkiot	817	726	811	601
Yhteensä	1 611	1 318	1 260	993
Muut tilintarkastustoimistot				
Tilintarkastuspalkkiot		37		
Veroneuvonta	53	95	50	95
Muut palkkiot	331	599	311	502
Yhteensä	384	732	361	598

8. Rahoitustuotot ja -kulut

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Osinkotuotot	60	9	271	53
Arvonmuutokset käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusveloista				
Suojauslaskennan ulkopuolella olevat johdannaiset		550		550
Korkotuotot ja muut rahoitustuotot jaksotettuun hankintamenoan arvostettavista rahoitusvaroista				
Korkotuotot muilta	269	247	168	143
Korkotuotot emoyritykseltä	26		26	
Korkotuotot konserniyrityksiltä			1 879	973
Muut rahoitustuotot	1	1	1	0
Myyntivoitot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista				
Myyntivoitot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista	3 056		2 896	
Myyntivoitot käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavista rahoitusvaroista				
Myyntivoitot käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavista rahoitusvaroista		43		43
Rahoitustuotot yhteensä	3 412	851	5 241	1 762

Rahoituskulut

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Korko- ja muut rahoituskulut jaksotettuun hankintamenoan arvostettavista rahoitusveloista				
Korkokulut lainoista rahoituslaitoksilta	17 836	14 149	17 575	14 036
Muut korkokulut ¹⁾	4 973		4 973	
Muut rahoituskulut	1 144	993	786	788
Korkokulut emoyhtiölle	362		363	
Muut rahoituskulut emoyhtiölle	49		49	
Korkokulut ja arvonmuutokset käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista rahoitusveloista				
Suojauslaskennan ulkopuolella olevat johdannaiset - realisoitunut kulu	79		79	
Suojauslaskennan ulkopuolella olevat johdannaiset - käyvän arvon muutos	317		317	
Rahoituskulut yhteensä	24 760	15 142	24 142	14 825
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-21 348	-14 291	-18 901	-13 063

¹⁾ Mehiläinen Oy:llä on ollut keskeneräinen riita-asia verottajan kanssa koskien Ambea Finland AB:n Suomen sivuliikkeelle verovuosina 2006–2012 allokoitujen korkokulujen verovähennyskelpoisuutta. Riita-asia sekä hallinto-oikeuden päätös hylätä Mehiläisen valitus on kuvattu tarkemmin liitetiedossa 9. Muissa korkokuluissa on esitetty vuonna 2018 riita-asiaan liittyvät maksetut viivästyskorot.

9. Tuloverot

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Tuloslaskelma				
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	9 117	7 677	4 165	2 978
Oikaisut edellisten tilikausien veroihin	9 285	-200	9 113	-151
Laskennalliset verot	1 312	265	982	217
Yhteensä	19 713	7 742	14 260	3 044
Laaja tuloslaskelma				
Laajan tuloksen eriin liittyvät tuloverot	-228		-228	
Yhteensä	-228		-228	

Verokulun ja emoyrityksen yhteisöverokannan mukaan laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Voitto ennen veroja	47 016	45 148	22 095	14 243
Emoyrityksen verokannan mukainen vero 20 %	-9 403	-9 030	-4 419	-2 849
Vähennyskeltovottomien kulujen vaikutus	-1 447	-257	-819	-240
Verovapaiden tuottojen vaikutus	98	291	69	61
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta veroilla vähennettynä	-24	-3		
Aiemmin kirjaamattomien laskennallisten verosaamisten muutokset		1 130		
Muut verotuksessa vähennyskelpoiset kulut	139	29	36	-215
Verot aikaisemmilta tilikausilta	-9 285	200	-9 113	151
Aiemmin kirjaamattomat laskennalliset verovelat				89
Muut oikaisut	209	-103	-14	-41
Tuloverot tuloslaskelmassa	-19 713	-7 742	-14 260	-3 044

Mehiläinen Oy:llä on ollut keskeneräinen riita-asia verottajan kanssa koskien Ambea Finland AB:n Suomen sivuliikkeelle verovuosina 2006 - 2012 allokoitujen korkokulujen verovähennyskelpoisuutta. Ambea Finland AB:n Suomen sivuliikkeelle allokoitujen korkokulujen verotuksessa vähennyskeltovottomiksi kuluiksi verovuosien 2006-2012 verotusta koskevassa Verohallinnon oikaisussa. Sivuliike on kokonaisuudessaan vähentänyt korkokuluja noin 32 miljoonaa euroa verovuosien 2006-2012 aikana. Mehiläinen Oy (Ambea Finland AB:n sivuliike on pääliikkeensä sulautumisen johdosta nykyään osa Mehiläinen Oy:tä) on valittanut verohallinnon päätöksistä hallinto-oikeuteen, joka hylkäsi valituksen kesäkuussa 2018. Päätöksen jälkeen Mehiläinen Oy on maksanut verot täysimääräisesti korotuksineen ja viivästyskorkeineen, jotka on kirjattu tilikauden 2018 tulokseen. Maksettu määrä oli kokonaisuudessaan 13,8 miljoonaa euroa, josta 8,8 miljoonaa euroa oli varsinaista veroa ja veronkorotusta ja loput viivästyskorkeita. Päätökseen on haettu muutosta korkeimmasta hallinto-oikeudesta, mutta lopullista päätöstä ei ole saatu tilinpäätöksen valmistumiseen mennessä.

Laskennalliset verosaamiset ja verovelat

1 000 euroa	Konserni					
	2018			2017		
	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Nettomääräisenä	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Nettomääräisenä
Aineettomat hyödykkeet		2 581	-2 581		1 898	-1 898
Käyvän arvon kohdistukset	124	51	73	77	54	23
Rahoitusleasingvelat		0	0		8	-8
Varaukset	1 017		1 017	826		826
Vahvistetut tappiot	131		131	1 602		1 602
Verotuksessa vähentämättömät nettokorkomenot	1 745		1 745	1 842		1 842
Johdannaisten arvostaminen käypään arvoon	231		231			
Rahoituskulujen jaksotuserot		1 826	-1 826			
Muut erät	1 719	953	766	1 121	1 167	-46
Yhteensä	4 966	5 411	-445	5 467	3 127	2 340

Laskennallisten verosaamisten ja verovelkojen muutos tilikauden aikana

1 000 euroa	Liiketoimintojen yhdistämiset				
	1.1.2018	Liiketoimintojen yhdistämiset	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu laajaan tuloslaskelmaan	31.12.2018
Aineettomat hyödykkeet	-1 898	-1 758	1 075		-2 581
Käyvän arvon kohdistukset	23	54	-4		73
Rahoitusleasingvelat	-8		8		0
Varaukset	826		191		1 017
Vahvistetut tappiot	1 602		-1 471		131
Verotuksessa vähentämättömät nettokorkomenot	1 842		-97		1 745
Johdannaisten arvostaminen käypään arvoon				228	228
Rahoituskulujen jaksotuserot			-1 826		-1 826
Muut erät	-46		812		766
Yhteensä	2 340	-1 704	-1 312	228	-445

1 000 euroa	Liiketoimintojen yhdistämiset				
	1.1.2017	Liiketoimintojen yhdistämiset	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu laajaan tuloslaskelmaan	31.12.2017
Aineettomat hyödykkeet	-2 794	154	742		-1 898
Käyvän arvon kohdistukset	-9	-54	86		23
Rahoitusleasingvelat	-8		0		-8
Varaukset	1 038		-212		826
Vahvistetut tappiot	3 718	-194	-1 922		1 602
Verotuksessa vähentämättömät nettokorkomenot			1 842		1 842
Muut erät	1 046	-291	-801		-46
Yhteensä	2 992	-385	-265		2 340

Konsernilla on 0,7 (8,0) miljoonaa euroa käyttämättömiä vahvistettuja tappioita, joista on kirjattu laskennallinen verosaaminen. Tappiot erääntyvät vuosina 2021-2023.

Lisäksi toteutuneissa yrityshankinnoissa konserniin siirtyi 0,8 miljoonaa euroa vahvistettuja tappioita, joista ei kirjattu laskennallista verosaamista. Vuonna 2017 konserniin siirtyi 0,2 miljoonaa euroa vahvistettuja tappioita, joista kirjattiin laskennallinen verosaaminen.

Laskennalliset verosaamiset ja verovelat

Emoyritys

1 000 euroa	2018			2017		
	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Nettomääräisenä	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Nettomääräisenä
Aineettomat hyödykkeet		268	-268		276	-276
Käyvän arvon kohdistukset		2	-2			
Varaukset	302		302	182		182
Johdannaisten arvostaminen käypään arvoon	231		231			
Rahoituskulujen jaksotuserot		1 826	-1 826			
Muut erät	285	5	280	118	432	-315
Yhteensä	817	2 101	-1 284	300	708	-408

Laskennallisten verosaamisten ja verovelkojen muutos tilikauden aikana

1 000 euroa	1.1.2018	Liiketoimintojen yhdistämiset	Kirjattu tulos-laskelmaan	Kirjattu laajaan tulos-laskelmaan	31.12.2018
Aineettomat hyödykkeet	-276	-124	133		-268
Käyvän arvon kohdistukset			-2		-2
Varaukset	182		119		302
Johdannaisten arvostaminen käypään arvoon				228	228
Rahoituskulujen jaksotuserot			-1 826		-1 826
Muut erät	-315		594		279
Yhteensä	-408	-124	-982	228	-1 284

1 000 euroa	1.1.2017	Liiketoimintojen yhdistämiset	Kirjattu tulos-laskelmaan	Kirjattu laajaan tulos-laskelmaan	31.12.2017
Aineettomat hyödykkeet		-204	-72		-276
Käyvän arvon kohdistukset	-9		9		
Varaukset	97		85		182
Muut erät	-188	113	-239		-315
Yhteensä	-101	-91	-217		-408

10. Aineettomat hyödykkeet

Konserni

1 000 euroa	Liikearvo	Tavaramerkit	Asiakkuudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno					
Hankintameno 1.1.2017	300 799	6 300	18 190	9 511	334 800
Lisäykset				950	950
Liiketoimintojen yhdistämiset	58 384	289	4 577	60	63 310
Vähennykset				-426	-426
Siirrot erien välillä	-376		0	1 837	1 461
Hankintameno 31.12.2017	358 806	6 589	22 768	11 932	400 094
Lisäykset				602	602
Liiketoimintojen yhdistämiset	70 344	119	10 827	45	81 337
Vähennykset				-161	-161
Siirrot erien välillä				341	341
Hankintameno 31.12.2018	429 150	6 708	33 595	12 760	482 213
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset					
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-5 839	-8 307	-6 340	-20 485	
Tilikauden poistot	-374	-5 142	-1 742	-7 257	
Tilikauden arvonalentumiset	-178		-56	-234	
Vähennysten kertyneet poistot		17	431	449	
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-6 391	-13 431	-7 706	-27 528	
Tilikauden poistot	-185	-5 391	-1 656	-7 232	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			167	167	
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-6 575	-18 822	-9 196	-34 593	
Kirjanpitoarvo					
31.12.2018	429 150	133	14 773	3 564	447 620
31.12.2017	358 806	198	9 336	4 226	372 566

Liiketoimintojen yhdistämisten kautta tulleista lisäyksistä on lisätietoja liitetiedossa 3.

Emoyritys					
1 000 euroa	Liikearvo	Tavara- merkit	Asiakkuudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno					
Hankintameno 1.1.2017	177 424		754	9 025	187 203
Lisäykset				811	811
Liiketoimintojen yhdistämiset	1 368		161		1 530
Liiketapahtumat saman määräysvallan alaisten yhteisöjen kanssa	34 254	217	941	26	35 438
Vähennykset				-216	-216
Siirrot erien välillä				694	694
Hankintameno 31.12.2017	213 046	217	1 856	10 340	225 460
Lisäykset				576	576
Liiketoimintojen yhdistämiset	1 504		1 210		2 714
Liiketapahtumat saman määräysvallan alaisten yhteisöjen kanssa	7 835	119	646	18	8 618
Vähennykset				-169	-169
Siirrot erien välillä				160	160
Hankintameno 31.12.2018	222 385	336	3 712	10 925	237 359
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset					
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017			-151	-5 584	-5 735
Tilikauden poistot		-24	-270	-1 456	-1 750
Kertyneet poistot liiketapahtumista saman määräysvallan alaisten yhteisöjen kanssa				-6	-6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot				216	216
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017		-24	-421	-6 829	-7 274
Tilikauden poistot		-149	-733	-1 348	-2 231
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		-30	-113	160	18
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018		-203	-1 267	-8 017	-9 488
Kirjanpitoarvo					
31.12.2018	222 385	133	2 445	2 908	227 871
31.12.2017	213 046	192	1 435	3 511	218 186

11. Arvonalentumistestaus

Konserni

Liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten niille rahavirtaa tuottaville yksiköille tai niiden ryhmille, joiden odotetaan hyötyvän liiketoimintojen yhdistämisestä johtuvista synergiaeduista ja jotka muodostavat yrityksen toiminnan johtamisessa ja seurannassa tason, johon liikearvo luontevasti liittyy. Konsernin ja emoyrityksen liikearvon testaus suoritetaan vuosittain.

Liikearvon kirjanpitoarvot jakaantuivat seuraavasti yksiköille

1 000 euroa	2018	2017
Terveyspalvelut	219 039	195 266
Suun terveydenhoito	30 358	26 450
Hoivapalvelut	121 239	93 199
Lastensuojelu	58 514	43 891
Yhteensä	429 150	358 806

Konsernin arvonalentumistestauksessa rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuen. Rahavirtaennusteet pohjautuvat johdon hyväksymiin ennusteisiin, jotka kattavat viiden vuoden ajanjakson. Johdon hyväksymän ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ekstrapoloitu käyttämällä tasaista 1,5 prosentin kasvutekijää kyseisissä yksiköissä.

Arvonalentumistestauksen kannalta keskeisimmät oletukset ovat ennustettu käyttökate % (EBITDA %), ennustettu liikevaihdon kasvu, diskonttauskorko sekä ennustejakson jälkeisten rahavirtojen ekstrapoloinnissa käytetty kasvutekijä. Ennustettu käyttökate % (EBITDA %) ja liikevaihdon kasvu perustuvat viimeisimpiin johdon hyväksymiin ennusteisiin ja näkemykseen markkinakasvusta. Vuoden 2019 käyttökate (EBITDA) ja liikevaihto perustuvat konsernin hallituksen hyväksymään budjettiin. Kannattavuustasossa ei odoteta tapahtuvan olennaisia muutoksia ennustekauden aikana.

Diskonttauskorko on määritetty keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen avulla, joka kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta ottaen huomioon omaisuuseriin liittyvät erityiset riskit.

Ennustejaksolla 2019 - 2023 käytetyt diskonttauskorot

	2018	2017
Diskonttauskorko %, verojen jälkeen		
Terveyspalvelut	6,87	6,64
Suun terveydenhoito	6,75	6,98
Hoivapalvelut	6,56	6,58
Lastensuojelu	6,47	6,54
Diskonttauskorko %, ennen veroja		
Terveyspalvelut	8,59	8,30
Suun terveydenhoito	8,44	8,73
Hoivapalvelut	8,20	8,23
Lastensuojelu	8,09	8,18

Arvon alentumistestauksen perusteella Terveyspalvelut -rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä ylitti kirjanpitoarvon 1 123,2 (735,3) miljoonalla eurolla, Suun terveydenhoito -yksikön 30,4 (54,5) miljoonalla eurolla, Hoivapalvelut-yksikön 394,6 (351,2) miljoonalla eurolla ja Lastensuojelu-yksikön 198,0 (139,3) miljoonalla eurolla. Konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille tehdyn arvonalentumistestauksen perusteella arvonalentumisia ei kirjattu vuosina 2018 tai 2017.

Rahavirtaa tuottaville yksiköille tehtiin herkkyysanalyysi muuttamalla kutakin laskentaoletusta koko ennusteajanjaksolla alla kuvatun mukaisesti, muiden tekijöiden pysyessä ennallaan:

- Ennustetun käyttökate %:n (EBITDA %:n) lasku yhdellä prosenttiyksiköllä
- Diskonttauskoron nousu puolella prosenttiyksiköllä
- Ekstrapoloinnissa käytetyn kasvutekijän lasku 1,5 prosenttiyksiköllä

Herkkyysanalyysien perusteella kaikkien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä oleva rahamäärä ylitti kirjanpitoarvon.

Kunkin rahavirtaa tuottavan yksikön diskonttauskoron olisi tullut muuttua seuraavasti, jotta yksikön kirjanpitoarvo olisi vastannut siitä kerrytettävissä olevaa rahamäärää, muiden tekijöiden pysyessä ennallaan:

- Terveyspalvelut 6,87 prosentista 32,80 prosenttiin (2017: 6,64 prosentista 24,53 prosenttiin)
- Suun terveydenhoito 6,75 prosentista 11,44 prosenttiin (2017: 6,98 prosentista 14,88 prosenttiin)
- Hoivapalvelut 6,56 prosentista 25,98 prosenttiin (2017: 6,58 prosentista 30,20 prosenttiin)
- Lastensuojelu 6,47 prosentista 22,14 prosenttiin (2017: 6,54 prosentista 23,63 prosenttiin)

Emoyritys

Emoyrityksessä liiketoimintojen yhdistämisten sekä saman määräysvallan alaisten hankintojen ja rakennejärjestelyiden seurauksena syntynyt liikearvo on kohdistettu yksiköille konsernin kanssa samoja periaatteita noudattaen.

1 000 euroa	2018	2017
Terveyspalvelut	185 253	177 267
Suun terveydenhoito	24 792	24 470
Hoivapalvelut	12 341	11 310
Yhteensä	222 385	213 046

Mehiläinen Oy:n arvonalentumistestauksessa rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuen. Rahavirtaennusteiden laatimisperiaatteet vastaavat konsernin yllä selostettuja periaatteita samoin kuin rahavirtojen laatimisessa käytetyt oletukset ja arviot.

Arvon alentumistestauksen perusteella emoyrityksen Terveyspalvelut -rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä ylitti kirjanpitoarvon 883,6 (499,9) miljoonalla eurolla, Suun terveydenhoito -yksikön 60,2 (55,5) miljoonalla eurolla ja Hoivapalvelut-yksikön 106,8 (45,4) miljoonalla eurolla. Emoyrityksen rahavirtaa tuottaville yksiköille tehdyn arvonalentumistestauksen perusteella arvonalentumisia ei kirjattu vuosina 2018 tai 2017.

Herkkyysanalyysin perusteella kaikkien rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjanpitoarvon.

Kunkin rahavirtaa tuottavan yksikön diskonttauskoron olisi tullut muuttua seuraavasti, jotta yksikön kirjanpitoarvo vastaisi siitä kerrytettävissä olevaa rahamäärää, muiden tekijöiden pysyessä ennallaan:

- Terveyspalvelut 6,87 prosentista 31,44 prosenttiin (2017: 6,64 prosentista 19,85 prosenttiin)
- Suun terveydenhoito 6,75 prosentista 18,15 prosenttiin (2017: 6,98 prosentista 15,26 prosenttiin)
- Hoivapalvelut 6,56 prosentista 69,04 prosenttiin (2017: 6,58 prosentista 26,66 prosenttiin)

Emoyrityksessä testattiin tytäryritysosakkeiden hankintamenot vuonna 2018 niiden yritysten osalta, joissa ilmeni viitteitä arvonalentumisesta. Viitteitä arvioitiin tytäryrityksen historiallisen ja tulevan taloudellisen kehityksen näkökulmasta. Testattavien tytäryritysten rahavirtaennusteet perustuvat vuoden 2018 tuloslaskelmiin. Vuosien 2019-2023 ennusteet on laadittu käyttäen konsernin liikearvotestauksessa käytettyjä kunkin rahavirtaa tuottavan yksikön kasvuolettamia. Kaikissa testatuissa tytäryrityksissä kerrytettävissä olevat rahamäärät ylittivät kirjanpitoarvot. Tytäryritysosakkeista ei siten kirjattu arvonalentumisia vuosina 2018 tai 2017.

12. Aineelliset hyödykkeet

1 000 euroa	Konserni						Yhteensä
	Rakennukset ja rakennelmat	Maa-alueet	Koneet ja kalusto	Vuokratilojen perusparannukset	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	
Hankintameno							
Hankintameno 1.1.2017	3 969	657	103 564	38 397	231	4 767	151 586
Lisäykset	38		7 327	485		13 322	21 172
Liiketoimintojen yhdistämiset	3 485	140	4 255	1 558	3		9 441
Vähennykset	-152	-8	-2 113	-71	-4	-3	-2 350
Siirrot erien välillä	225	-11	7 071	6 589	-35	-15 111	-1 273
Hankintameno 31.12.2017	7 566	778	120 104	46 958	195	2 975	178 576
Lisäykset	4 215	110	10 477	421		19 406	34 628
Liiketoimintojen yhdistämiset	10 140	172	1 895	805	19	17	13 048
Vähennykset	-271		-582		-32	-20	-905
Uudelleenarvostuksesta johtuva lisäys/vähennys			133				133
Siirrot erien välillä	-334	-19	6 565	5 538	3	-12 098	-344
Hankintameno 31.12.2018	21 316	1 041	138 592	53 722	185	10 281	225 137
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset							
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-155	-70 277	-19 914				-90 347
Tilikauden poistot	-19	-13 676	-4 101	-4			-17 801
Tilikauden arvonalentuminen	-213	-4			-5		-222
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	35	4	1 707	66	4		1 815
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-352	-1	-82 247	-23 949	-5		-106 554
Tilikauden poistot	-1 061		-15 180	-5 429	-2		-21 672
Tilikauden arvonalentuminen					-32		-32
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	244		19	24	32		320
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-1 169	-1	-97 407	-29 355	-7		-127 937
Kirjanpitoarvo							
31.12.2018	20 147	1 040	41 185	24 368	178	10 281	97 200
31.12.2017	7 213	777	37 857	23 009	190	2 975	72 022

Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat sisältävät enimmäkseen aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä, mutta myös aineettomia hyödykkeitä. Hyödyke ryhmitellään oikeaan tase-erään, kun se otetaan käyttöön.

1 000 euroa	Emoyritys					Yhteensä
	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Vuokratilojen perusparannukset	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	
Hankintameno						
Hankintameno 1.1.2017	775	90 442	35 111	165	4 407	130 899
Lisäykset	38	4 344	78		10 968	15 427
Liiketoimintojen yhdistämiset		78				78
Liiketahtumat saman määräysvallan alaisten yhteisöjen kanssa		4 352	1 760	4	240	6 355
Vähennykset		-2 913	-23		-2	-2 938
Siirrot erien välillä	378	5 531	6 695		-13 039	-435
Hankintameno 31.12.2017	1 191	101 834	43 620	168	2 574	149 387
Lisäykset	3	7 899	180		13 863	21 945
Liiketoimintojen yhdistämiset		80				80
Liiketahtumat saman määräysvallan alaisten yhteisöjen kanssa		477	45			521
Vähennykset		-211			-5	-216
Siirrot erien välillä		2 984	3 715		-6 859	-160
Hankintameno 31.12.2018	1 194	113 063	47 560	168	9 572	171 558
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset						
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017		-65 963	-19 070			-85 033
Tilikauden poistot	-60	-9 297	-3 368			-12 725
Kertyneet poistot liiketahtumista saman määräysvallan alaisten yhteisöjen kanssa		-812	-192			-1 004
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		2 799	23			2 821
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-60	-73 274	-22 608			-95 941
Tilikauden poistot	-60	-10 883	-4 580			-15 523
Tilikauden arvonalentuminen				-32		-32
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		65	-2			63
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-119	-84 092	-27 190	-32		-111 434
Kirjanpitoarvo						
31.12.2018	1 075	28 971	20 371	136	9 572	60 124
31.12.2017	1 131	28 560	21 012	168	2 574	53 446

Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat sisältävät enimmäkseen aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä, mutta myös aineettomia hyödykkeitä. Hyödyke ryhmitellään oikeaan tase-erään, kun se otetaan käyttöön.

Rahoitusleasingopimuksella vuokratut aineelliset hyödykkeet

1 000 euroa	Konserni	
	Koneet ja kalusto	Vuokratilojen perusparannusmenot
Hankintameno		
Hankintameno 1.1.2017	3 460	
Liiketoimintojen yhdistämiset	2 758	1 414
Vähennykset	-2 747	-1 414
Hankintameno 31.12.2017	3 471	
Vähennykset	-2 932	
Hankintameno 31.12.2018	539	
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset		
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-1 225	
Tilikauden poistot	-1 118	-37
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	197	37
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-2 146	
Tilikauden poistot	-610	
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	2 223	
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-533	
Kirjanpitoarvo		
31.12.2018	6	
31.12.2017	1 325	

13. Osuudet osakkuusyrittäksissä

Osakkuusyrittäks

Konsernilla on kolme osakkuusyrittästä: Laser-Porus Oy, HYKSin kliiniset palvelut Oy ja Orton Oy. Laser-Porus on Oulun Mehiläisessä toimiva silmälasikeskus, joka keskittyy silmien taittovirhekirurgiaan. Konsernin omistusosuus ja osuus äänivallasta HYKSin kliiniset palvelut Oy:ssä ja Orton Oy:ssä on alle 20 prosenttia, mutta konsernilla on niissä huomattava vaikutusvalta hallituspaikkojen ja potentiaalisen omistuksen vuoksi. Emoyrittäksellä on HYKSin kliiniset palvelut Oy:ltä pitkäaikainen pääomalinasaaminen 0,1 miljoonaa euroa.

Osuudet osakkuusyrittäksissä

1 000 euroa	Konserni		Emoyrittäks	
	2018	2017	2018	2017
Osuudet osakkuusyrittäksissä 1.1.	306	176	326	160
Lisäykset	4	166	4	166
Vähennykset	-24		-24	
Osuus osakkuusyrittäksen tilikauden tuloksesta	-30	-14		
Osingonjako ja pääomanpalautus	-11	-34		
Muut muutokset		11		
Osuudet osakkuusyrittäksissä 31.12.	244	306	305	326

Osakkuusyrittästen taloudellinen informaatio ja sen täsmäytys osakkuusyrittäksosuuksien tasearvoon konsernissa

1 000 euroa	2018			2017		
	HYKSin kliiniset palvelut Oy	Orton Oy ¹⁾	Laser-Porus Oy	HYKSin kliiniset palvelut Oy	Orton Oy	Laser-Porus Oy
Lyhytaikaiset varat	3 541	1 797	110	4 131	2 485	233
Pitkäaikaiset varat	87	422	106	84	512	141
Lyhytaikaiset velat	2 017	2 517	63	3 027	2 787	52
Pitkäaikaiset velat	1 000			1 000		
Oma pääoma	520	-298	152	188	211	321
Liikevaihto	7 087	4 213	229	7 684	15 685	368
Tulos	310	-1 282	-143	415	-476	-32

1 000 euroa	2018			2017		
	HYKSin kliiniset palvelut Oy	Orton Oy ¹⁾	Laser-Porus Oy	HYKSin kliiniset palvelut Oy	Orton Oy	Laser-Porus Oy
Osakkuusyrittäksen nettovarot	520	-298	152	188	211	321
Konsernin omistusosuus %	10,0	10,0	42,7	10,0	10,0	42,7
Konsernin osuus nettovaroista	52		65	19	21	137
Liikearvo	81	45		81	45	
Muut oikaisut	1	-45				2
Osakkuusyrittäksosuuden tasearvo konsernin taseessa	134		65	100	66	139

¹⁾ Konsernin osuus Orton Oy:n tilikauden tappiosta ylittää yrityksen kirjanpitoarvon. Konserni ei ole sitoutunut kattamaan yhtiön tappioita, mistä johtuen sijoituksen arvo konsernin taseessa ei muodostu negatiiviseksi.

Yllä olevat luvut perustuvat 31.12.2018 tilintarkastamattomiin tulos- ja tasetietoihin. Taulukossa mainitut osakkuusyrittäks on käsitelty konsernitilinpäätöksessä pääomaosuusmenetelmällä.

14. Vaihto-omaisuus

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Aineet ja tarvikkeet	5 040	4 353	3 934	4 122
Yhteensä	5 040	4 353	3 934	4 122

15. Myyntisaamiset ja muut saamiset

Lyhytaikaiset

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Myyntisaamiset	75 179	68 530	35 249	35 689
Siirtosaamiset	10 331	11 611	5 017	3 835
Lainasaamiset	411	851		
Muut saamiset	325	225		4
Sulkutili		1 290		1 290
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	713	642	33 521	24 600
Yhteensä	86 958	83 148	73 787	65 417

Pitkäaikaiset saamiset on eritelty liitetiedossa 17.

Myyntisaamisten maksuehto on pääsääntöisesti 7-30 päivää, eikä konsernin tai emoyrityksen toimintatapoihin kuulu vakuuksien hankkiminen myyntisaamisiin tai muihin saamisiin. Myyntisaamisiin liittyvistä luottoriskeistä kerrotaan tarkemmin liitetiedossa 21. Saamiset saman konsernin yrityksiltä sisältävät saamisia Mehiläinen Oy:n emoyritykseltä.

Myyntisaamisten arvonalentumistappiot

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Myyntisaamisten arvonalentumistappiot 1.1.	-1 520	-588	-973	-488
Lisäykset	-1 539	-1 360	-823	-860
Vähennykset	562	318	486	278
Saadut suoritukset	101	110	99	97
Myyntisaamisten arvonalentumistappiot 31.12.	-2 397	-1 520	-1 211	-973

Konsernin myyntisaamisten ikäjakauma ja asiakasluottoriskit

1 000 euroa	Yhteensä	Erääntymättömät	Erääntyneet			
			< 30 päivää	31-60 päivää	61-180 päivää	> 180 päivää
2018	77 575	64 458	6 344	1 997	2 468	2 309
Arvonlennus	-2 397	-65	-33	-21	-225	-2 053
2017	70 050	62 165	3 828	821	957	2 278
Arvonlennus	-1 520	-41	-21	-13	-143	-1 302

Epävarmojen saatavien kattamiseksi kirjatun arvonalennuksen määrä tilikauden lopussa oli 2,4 (1,5) miljoonaa euroa. IFRS 9 -standardimuutoksen laskennallinen vaikutus on noin 0,2 miljoonaa euroa, vertailutietoja ei ole oikaistu.

Emoyrityksen myyntisaamisten ikäjakauma ja asiakasluottoriskit

1 000 euroa	Yhteensä	Erääntymättömät	Erääntyneet			
			< 30 päivää	31-60 päivää	61-180 päivää	> 180 päivää
2018	36 461	30 896	3 145	633	598	1 189
Arvonlennus	-1 211	-25	-14	-7	-68	-1 097
2017	36 662	31 634	2 345	465	605	1 613
Arvonlennus	-973	-20	-12	-5	-55	-881

Epävarmojen saatavien kattamiseksi kirjatun arvonalennuksen määrä tilikauden lopussa oli 1,2 (1,0) miljoonaa euroa. IFRS 9 -standardimuutoksen laskennallinen vaikutus on noin 0,1 miljoonaa euroa, vertailutietoja ei ole oikaistu.

Siirtosaamiset

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Henkilösivukulut	2 245	815	443	124
Laskuttamattomat myynnit	4 717	7 610	2 670	2 041
Muut siirtosaamiset	3 369	3 186	1 905	1 670
Yhteensä	10 331	11 611	5 017	3 835

16. Rahavarat

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Käteinen raha ja pankkitilit	20 689	31 964	347	20 753
Yhteensä	20 689	31 964	347	20 753

Taseen rahavarat vastaavat rahavirtalaskelman rahavaroja.

17. Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat	Käyvän arvon hierarkia	Konserni		Emoyritys	
		2018	2017	2018	2017
1 000 euroa					
Pitkäaikaiset rahoitusvarat					
Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavat rahoitusvarat					
Noteeratut osakkeet	1	52	40	51	40
Yhteensä		52	40	51	40
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Noteeraamattomat osakkeet	3	395	716	359	680
Pääomalainasaaminen	3	100	100	100	100
Yhteensä		495	816	459	780
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat					
Vuokravakuustalletukset	2	1 002	805	398	328
Lainasaamiset	2	1 992	2 364	700	659
Pitkäaikaiset muut saamiset	2	609	448	588	432
Pitkäaikaiset lainasaamiset konserniyrityksiltä	2			30 713	
Yhteensä		3 603	3 617	32 398	1 419
Pitkäaikaiset rahoitusvarat yhteensä		4 151	4 473	32 909	2 239
Lyhytaikaiset rahoitusvarat					
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat					
Myyntisaamiset	2	75 179	68 530	35 249	35 689
Lainasaamiset	2	411	851		
Konsernimyyntisaamiset	2			837	4 478
Lainasaamiset emoyhtiöltä	2	640	640	640	640
Konsernilainasaamiset	2			790	1 380
Konsernitilisaamiset	2			28 877	17 427
Muut saamiset	2		132		
Sulkutili (koroton)	2		1 290		1 290
Rahavarat	2	20 689	31 964	347	20 753
Lyhytaikaiset rahoitusvarat yhteensä		96 918	103 406	66 740	81 657
Pitkä- ja lyhytaikaiset rahoitusvarat yhteensä		101 069	107 879	99 649	83 896

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat -erään sisältyvien rahoitusvarojen tasearvo vastaa olennaisilta osin käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole merkittävä saamisten maturiteetti huomioon ottaen. Lisätietoja lyhytaikaisista saamisista esitetään liitetiedossa 15.

Rahoitusvarojen erien luokittelu- ja arvostamisperiaatteet on esitetty tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa.

Rahoitusvelat	Käyvän arvon hierarkia	Konserni		Emoyritys	
		2018	2017	2018	2017
1 000 euroa					
Pitkäaikaiset rahoitusvelat					
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Ehdolliset vastikkeet (yrityskaupoista aiheutuneet)	3	1 171	1 018	537	1 018
Suojauslaskennan ulkopuolella olevat johdannaiset	2	321		321	
Suojauslaskennan piirissä olevat johdannaiset					
Rahavirran suojaus	2	1 153		1 153	
Yhteensä		2 645	1 018	2 011	1 018
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat					
Lainat rahoituslaitoksilta	3	356 695	342 910	356 695	342 910
Osamaksuvelat	2	232	649		
Rahoitusleasingvelat	2	1	681		
Pitkäaikaiset velat muille	3	109	33		
Muut korolliset velat emoyhtiölle	2	28 350			
Muut korolliset velat konserniyrityksille	2			44 712	
Yhteensä		385 385	344 273	401 407	342 910
Pitkäaikaiset rahoitusvelat yhteensä		388 030	345 291	403 418	343 927
Lyhytaikaiset rahoitusvelat					
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Ehdolliset vastikkeet (yrityskaupoista aiheutuneet)	3	3 178	2 055	2 359	2 098
Yhteensä		3 178	2 055	2 359	2 098
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat					
Lainat rahoituslaitoksilta	3	2 158	8 000	2 158	8 000
Eläkelainat	2		145		
Osamaksuvelat	2	584	491		9
Rahoitusleasingvelat	2	9	688		
Ostovelat	2	22 052	12 017	11 843	7 944
Maksamattomat ammatinharjoittajapalkkiot	2	20 011	16 971	19 852	16 813
Muut velat	2	65			
Yrityskauppoihin liittyvä kauppahintavelka	3	3 728	331	183	314
Ostovelat konserniyrityksille	2			262	132
Lyhytaikaiset muut velat konserniyrityksille, korollinen	2			1 170	
Konsernitilivelat	2			36 947	44 174
Yhteensä		48 607	38 642	72 416	77 387
Lyhytaikaiset rahoitusvelat yhteensä		51 785	40 697	74 775	79 485
Rahoitusvelat yhteensä		439 815	385 989	478 193	423 412

Lainoihin rahoituslaitoksilta sisältyvät konsernin pankkilainat ovat vaihtuvakorkoisia ja ne uudelleenhinnoitellaan 3 kuukauden välein viitekorkona Euribor 3 kuukautta. Hinnoitteluperiodin lyhyden vuoksi lainojen nimellisarvoa käytetään arviona käyvälle arvolle.

Muiden rahoitusvelkojen tasearvot vastaavat olennaisilta osin niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole merkittävä velkojen maturiteetti huomioon ottaen. Ehdollisista vastikkeista aiheutuville veloille ei makseta korkoa. Ehdollisista vastikkeista esitetään lisätietoja liitetiedossa 3.

Rahoitusvelkojen luokittelu- ja arvostamisperiaatteet on selostettu tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa. Lainojen vakuutena on konserniyritysten osakkeita ja yrityskiinnityksiä, joista on lisätietoja liitetiedossa 25.

Rahoitusleasingvelkojen erääntymisajat

1 000 euroa	Konserni	
	2018	2017
Rahoitusleasingvelkojen bruttomäärä - vähimmäisvuokrat erääntymisajoin		
Yhden vuoden kuluessa	9	710
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	1	692
Yhteensä	9	1 402
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	0	-33
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo	9	1 369
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo erääntyy seuraavasti:		
Yhden vuoden kuluessa	8	687
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	1	682
Yhteensä	9	1 369

Rahoituksesta johtuvien velkojen muutokset

1 000 euroa	Konserni						Yhteensä
	Lainat rahoituslaitoksilta	Johdannaisvelat	Eläkelainat	Osamaksuvelat	Rahoitusleasingvelat	Muut korottomat velat emoyhtiölle	
1.1.2017	326 834		387	1 522	2 280		331 024
Rahoituksen rahavirta	21 314		-258	-504	-5 004		15 548
Investointien rahavirta				-201			-201
Liiketoimintojen yhdistämiset	2 185		16	91	4 093		6 385
Uudet sopimukset				631			631
Transaktiokustannukset	576						576
Siirrot erien välillä				-399			-399
31.12.2017	350 910		145	1 140	1 369		353 564
Rahoituksen rahavirta	10 565		-145	-359	-1 359	28 350	37 052
Investointien rahavirta				-313			-313
Liiketoimintojen yhdistämiset	2 593			2			2 595
Käyvän arvon muutokset		1 474					1 474
Uudet sopimukset				345			345
Korkojen konvertointi	435						435
Transaktiokustannukset	-5 650						-5 650
31.12.2018	358 853	1 474		815	10	28 350	389 502

1 000 euroa	Emoyritys						Yhteensä
	Lainat rahoituslaitoksilta	Johdannaisvelat	Osamaksuvelat	Muut korolliset velat konserniyrityksille	Konsernitilivelat	Lyhytaikaiset muut velat	
1.1.2017	326 834		37		24 162		351 033
Rahoituksen rahavirta	23 500		-28		20 012		43 485
Transaktiokustannukset	576						576
31.12.2017	350 910		9		44 174		395 093
Rahoituksen rahavirta	13 158		-9	44 712	-7 227	1 170	51 804
Käyvän arvon muutokset		1 474					1 474
Korkojen konvertointi	435						435
Transaktiokustannukset	-5 650						-5 650
31.12.2018	358 853	1 474		44 712	36 947	1 170	443 157

18. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot

1 000 euroa	Konserni						Yhteensä
	Osakemäärä (kpl)	Osake-pääoma	Ylikurssi-rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Käyvän arvon rahasto	Suojaus-instrumenttien rahasto	
1.1.2017	1 500	1 500	25 281	126 375	44		153 200
31.12.2017	1 500	1 500	25 281	126 375			153 156
31.12.2018	1 500	1 500	25 281	126 375	9	-923	152 242

1 000 euroa	Emoyritys						Yhteensä
	Osakemäärä (kpl)	Osake-pääoma	Ylikurssi-rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Käyvän arvon rahasto	Suojaus-instrumenttien rahasto	
1.1.2017	1 500	1 500	25 281	126 375	44		153 200
31.12.2017	1 500	1 500	25 281	126 375			153 156
31.12.2018	1 500	1 500	25 281	126 375	9	-923	152 242

Mehiläinen Oy:llä on yksi osakesarja ja jokaisella osakkeella on sama oikeus osinkoon. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Osakkeiden enimmäismäärä yhtiöjärjestyksen mukaan on 20 000 kappaletta. Osakkeiden vasta-arvo on 1 000 euroa per osake ja enimmäisosakepääoma on 20 miljoonaa euroa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Uusien osakkeiden merkintähinta kirjataan osakepääomaan, jolle sitä osakeantipäätöksen mukaan merkitä kokonaan tai osittain sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Suorituksia sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon voidaan myös tehdä ilman osakeantia. Ylikurssirahastoon sisältyvät vanhan osakeyhtiölain aikana tehdyt suoritukset osakkeen vasta-arvon ylittävien määrien osalta. Käyvän arvon rahastoon sisältyvät käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettujen rahoitusvarojen kertyneet arvonmuutokset (2017: myytävissä olevien rahavarojen käypiin arvoihin arvostamisesta kertyneet arvonmuutokset). Suojausinstrumenttien rahastoon sisältyvät koronvaihtosopimusten kertyneet arvonmuutokset.

Emoyrityksen erillistilinpäätöksen voittovaroihin vaikuttivat vuonna 2018 liiketapahtumat saman määräysvallan alaisten yhteisöjen kanssa, jotka kasvattivat voittovaroja 0,1 (1,7) miljoonaa euroa.

Emoyrityksen jakokelpoinen oma pääoma 31.12.

1 000 euroa	2018	2017
Kertyneet voittovarot edellisiltä tilikausilta	-76 292	-87 636
Tilikauden voitto	7 834	11 199
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	126 375	126 375
Yhteensä	57 917	49 939

Varoja ei ole jaettu vuosina 2018 tai 2017.

19. Ostovelat ja muut velat

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Ostovelat	22 052	12 017	11 843	7 944
Maksamattomat ammatinharjoittajapalkkiot	20 011	16 971	19 852	16 813
Ehdolliset vastikkeet (yrityskaupoista aiheutuneet)	3 178	2 055	2 359	2 098
Ennakonpidätysvelka	6 574	5 051	2 333	2 168
Arvonlisäverovelka	575	2 782	437	615
Sosiaaliturvamaksuvelka	241	229	80	95
Yrityskauppoihin liittyvä kauppahintavelka	3 728	331	183	314
Palkkoihin liittyvät velat	50 914	38 717	20 351	19 093
Henkilöstösivukuluihin liittyvät velat	15 087	13 080	4 887	6 029
Muut	11 436	15 763	1 194	5 931
Velat saman konsernin yrityksille	366		38 413	44 436
Yhteensä	134 162	106 996	101 933	105 536

Muut pitkäaikaiset velat on eritelty liitetiedossa 17.

20. Johdannaiset

Mehiläinen Yhtiöt Oy on suojannut Mehiläinen Yhtiöt -konsernin korkoriskiä suojaamalla 75 prosenttia Mehiläinen Yhtiöt -konsernin lainapääomasta. Korkeajohdannaisilla suojataan konsernia vaihtuvakorkoisen lainan viitekoron muutoksista aiheutuvalta korkojen rahavirtaan liittyvältä riskiltä. Lainan ja sitä suojaavan koronvaihtosopimuksen olennaiset ehdot ovat yhteneväiset (pääoma, viitekorke, korkokausi ja koronmääräytymispäivä). Lainan viitekorke on aina vähintään 0 prosenttia ja korkeajohdannaisissa on vastaava korkolattia. Syksyyn 2021 asti voimassa olevaan korkokattojohdannaiseen ei sovelleta suojauslaskentaa, syksystä 2021 syksyyn 2023 voimassaolevaan koronvaihtosopimukseen sovelletaan suojauslaskentaa. Lisätietoja suojauksesta on esitetty liitetiedossa 21.

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Käyvät nettoarvot				
Pitkäaikaiset johdannaisvelat				
Suojauslaskennan piirissä olevat johdannaiset				
Koronvaihtosopimus, rahavirran suojaus	1 153		1 153	
Suojauslaskennan ulkopuolella olevat johdannaiset				
Korkokattosopimukset	317		317	
Yhteensä	1 470		1 470	
Suojauslaskennan piirissä olevan johdannaisen nimellisarvo	274 076		274 076	
Suojauslaskennan ulkopuolella olevan johdannaisen nimellisarvo	274 076		274 076	
Yhteensä	548 152		548 152	

21. Rahoitusriskien hallinta

Riskienhallinnan periaatteet ja prosessi

Mehiläinen altistuu erilaisille rahoitusmarkkinariskeille, joita hallitaan hallituksen hyväksymien riskienhallintatoimenpiteiden mukaisesti. Mehiläisen rahoitustoimintojen päätavoitteena on turvata riittävä rahoitus ja tunnistaa, mitata ja hallita rahoituksellisia riskejä. Vastuu konsernin rahoitusriskien hallinnasta on Mehiläinen Oy:n talousjohtajalla. Pääasialliset rahoitusriskit ovat rahoitustoimintoihin liittyvä luottoriski, likviditeetti- ja jälleenrahoitusriski, korkoriski sekä myyntisaamisiin liittyvä luottoriski.

Markkinariskit

Korkoriski

Konserni altistuu korkoriskille, kun markkinakorkojen ja korkomarginaalien muutokset vaikuttavat rahoituskuluihin, sijoitusten tuottoihin ja korollisten erien arvostukseen. Merkittävin vaikutus Mehiläisen korkoriskiin on lainajärjestelyllä. Mehiläinen Holding AB -konsernin oston yhteydessä elokuussa 2018 vanha lainasopimus irtisanottiin ja solmittiin uusi lainasopimus. Lainajärjestelyyn sisältyy syndikoitu vaihtuvakorkoinen luotto, johon liittyvää korkoriskiä on suojattu elokuun 2018 lopusta alkaen sisäisellä korkokattosopimuksella syyskuun 2021 loppuun asti, jonka jälkeen korkoriskiä suojataan sisäisellä koronvaihtosopimuksella syyskuun 2023 loppuun asti. Korkokattosopimukset sekä koronvaihtosopimus ovat Mehiläinen Yhtiöt Oy:ssä ja Mehiläinen Yhtiöt Oy:n sekä Mehiläinen Oy:n välillä on näihin liittyen sisäiset johdannaisopimukset (peilisopimukset). Korkojohdannaisilla suojataan 75 prosenttia Mehiläinen Oy:n 365,4 miljoonan euron syndikoidusta luotosta. Velkajärjestelyssä oli korkolattia nolla prosenttia, joka sisältyy myös korkokatto- sekä koronvaihtosopimukseen. Korkokattosopimuksen perusteella Mehiläinen Oy maksaa kiinteää maksua n. 56 tuhatta euroa kvartaaleittain (13 maksuerää) ja korkokatto on 0,4 prosenttia. 2021 alkavan koronvaihtosopimuksen perusteella Mehiläinen maksaa kiinteää korkoa 0,8742 prosenttia pa ja saa vaihtuvaa korkoa, joka on sidottu 3 kuukauden Euriboriin, lisätynä korkomarginaalilla. Konsernin korollisten velkojen keskimääräinen vuosikorko oli korkosuojaus huomioiden noin 3,9 (4,0) prosenttia.

Konserni on arvioinut markkinakorkojen nousun ja laskun vaikutusta konsernin korkokuluihin ja tulokseen ennen veroja muiden tekijöiden säilyessä muuttumattomina. Tilikauden lopun lainamäärällä ja korkoehdoilla korkokattosopimus huomioonottaen markkinakoron nousu yhdellä prosenttiyksiköllä vaikuttaisi konsernin korkokuluihin ja tulokseen -1,7 miljoonaa euroa.

Likviditeetti- ja jälleenrahoitusriski

Konsernin liiketoiminnan ja laajentumistavoitteiden kannalta on tärkeää, että konsernilla on rahavarojen lisäksi riittävästi luottojärjestelyitä käyttöpääomatarpeiden ja yritysostojen rahoittamiseen. Konsernin likviditeettiä ennustetaan sekä keskipitkällä että lyhyellä aikavälillä rahoitustarpeen ennakoimiseksi. Konsernin liiketoiminta on kannattavaa eikä konsernin näkemyksen mukaan merkittävää riskiä rahoituksen saatavuuteen liittyen ole.

Tilinpäätöshetken rahavarat olivat konsernissa 20,7 (32,0) miljoonaa euroa ja emoyrityksessä 0,3 (20,8) miljoonaa euroa. Mahdolliset rahavarojen sijoitukset tehdään korollisiin, likvideihin, matalariskisiin instrumentteihin.

Elokuussa 2018 uusittiin koko lainasopimus ja Mehiläinen Oy:n syndikoidun luoton määrä kasvoi 365,4 miljoonaan euroon. Konsernin fasiliteetit erääntyvät elokuussa 2025. Valmiusluottojärjestely (125 miljoonaa euroa, eräänny helmikuussa 2025) on uudessa lainasopimuksessa Mehiläinen Yhtiöt Oy:ssä ja tilinpäätöshetkellä tästä on allkoitu Mehiläinen Oy:lle 17,5 miljoonaa euroa. Valmiusluotosta oli tilikauden päättyessä käytössä 3,9 miljoonaa euroa takausjärjestelyihin sekä 2,2 miljoonaa euroa konserniliiniin (negatiivinen saldo per 31.12.2018). Velkojen erääntyminen on esitetty seuraavassa maturiteettijakauma -taulukossa:

Konsernin rahoitusvelkojen erääntymisajat

2018	Konserni						
	1 000 euroa	1-6 kk	6-12 kk	1-2 vuotta	2-3 vuotta	3-4 vuotta	yli 4 vuotta
Lainat	10 010	7 981	16 471	18 024	19 575	422 507	494 567
Korkokattosopimuksen maksuerät, konsernin sisäinen	112	112	224	168			617
Muut korolliset velat emoyhtiölle			28 350				28 350
Rahoitusleasingvelat	9	0	0	0			10
Osamaksuvelat	292	292	116	116			815
Ehdolliset vastikkeet (yrityskaupoista aiheutuneet)	1 858	1 305	127	1 050			4 340
Ostovelat	22 052						22 052
Maksamattomat ammatinharjoittajapalkkiot	20 011						20 011
Muut velat	65						65
Yrityskauppoihin liittyvä kauppahintavelka	3 728						3 728
Yhteensä	58 137	9 690	45 288	19 358	19 575	422 507	574 554

2017	Konserni						
	1 000 euroa	1-6 kk	6-12 kk	1-2 vuotta	2-3 vuotta	3-4 vuotta	yli 4 vuotta
Lainat	10 719	10 654	22 851	26 909	336 278		407 410
Rahoitusleasingvelat	370	317	510	163	9		1 369
Osamaksuvelat	245	245	325	325			1 140
Ehdolliset vastikkeet (yrityskaupoista aiheutuneet)	1 539	394	1 213	63			3 210
Ostovelat	12 017						12 017
Maksamattomat ammatinharjoittajapalkkiot	16 971						16 971
Yrityskauppoihin liittyvä kauppahintavelka	331						331
Yhteensä	42 192	11 610	24 899	27 460	336 287		442 447

Emoyrityksen rahoitusvelkojen erääntymisajat

2018	Emoyritys						
	1 000 euroa	1-6 kk	6-12 kk	1-2 vuotta	2-3 vuotta	3-4 vuotta	yli 4 vuotta
Lainat	10 010	7 981	16 471	18 024	19 575	422 507	494 567
Korkokattosopimuksen maksuerät, konsernin sisäinen	112	112	224	168			617
Muut korolliset velat konserniyrityksille			44 712				44 712
Ehdolliset vastikkeet (yrityskaupoista aiheutuneet)	1 054	1 305	127	400			2 886
Ostovelat	11 843						11 843
Maksamattomat ammatinharjoittajapalkkiot	19 852						19 852
Yrityskauppoihin liittyvä kauppahintavelka	183						183
Ostovelat konserniyrityksille	262						262
Lyhytaikaiset muut velat konserniyrityksille, korollinen	1 170						1 170
Konsernitiivelat	36 947						36 947
Yhteensä	81 434	9 398	61 534	18 592	19 575	422 507	613 040

2017	Emoyritys						Yhteensä
	1-6 kk	6-12 kk	1-2 vuotta	2-3 vuotta	3-4 vuotta	yli 4 vuotta	
1 000 euroa							
Lainat	10 572	10 654	22 851	26 909	336 278		407 263
Osamaksuvelat	5	5					9
Ehdolliset vastikkeet (yrityskaupoista aiheutuneet)	1 539	394	1 213	63			3 210
Ostovelat	7 944						7 944
Maksamattomat ammatinharjoittajapalkkiot	16 813						16 813
Yrityskauppoihin liittyvä kauppahintavelka	314						314
Konsernitilivelat	44 174						44 174
Yhteensä	81 361	11 053	24 064	26 972	336 278		479 728

Taulukon velat on esitetty diskonttaamattomina ja lukuihin sisältyvät pääoman takaisinmaksut ja korollisten velkojen osalta koronmaksut. Lainoihin sisältyvät lainat rahoituslaitoksilta sekä eläkelainat.

Konsernin nykyinen lainasopimus ei sisällä kovenanttiehtoja, mikäli konsernin valmiusluottojärjestelyistä 40 prosenttia tai vähemmän on lohkaistu lainoihin. Mikäli tämä raja ylittyy, täytyy First Lien Net Leverage Ratio -kovenantti täyttää. Tämä kovenanttitestaus tehdään Mehiläinen Yhtymä Oy -konsernin tasolla. Vanha lainasopimus sisälsi lainaehdoissa velkaantumisasasteeseen liittyvän kovenantin lisäksi määritetyllä tavalla lasketun oikaistun käyttökäteen ja korkokulujen suhteeseen perustuvan kovenantin, investointien enimmäismäärään perustuvan kovenantin sekä muita tavanomaisia ehtoja. Konserni raportoi lainoihin liittyvistä kovenanteista rahoittajille vuosineljänneksittäin. Mahdollisen kovenanttiehtojen rikkomisen seurauksena rahoittaja voi vaatia lainojen nopeutettua takaisinmaksua. Konsernin kaikki lainoihin liittyvät kovenanttiehdot ovat täyttyneet vuonna 2018. Lainojen vakuuksista on kerrottu liitetiedossa 25.

Luottoriski

Konsernin luottoriski muodostuu pääasiassa liiketoimintaan liittyvien myyntisaamisten luottoriskistä. Konsernilla on myös vähäisiä määriä lainasaamisia, joihin liittyy luotto- ja vastapuoliriski. Myyntisaamisiin liittyvä luottotappioriski on alhainen, sillä palveluita ostavilla kunnilla, vakuutusyhtiöillä ja yritysasiakkailta on konsernin luottopolitiikan mukaisesti etukäteen tarkastettu ja hyvä luottoluokitus. Konsernin myynti ei keskity yksittäisille suurille asiakkuuksille, vaan jakaantuu suurelle määrälle yksittäisiä asiakkaita. Yksityisasiakkaille suunnatuista palveluista saadaan pääosin käteismaksu. Perintäprosessissa käytetään ulkopuolisen perintätoimiston palveluita. Myyntisaamisten ikäjakauma ja myyntisaamisista kirjatut arvonalentumiset on esitetty liitetiedossa 15.

Valuuttariski

Konserni toimii pääasiassa Suomessa, joten sillä ei ole merkittävää toimintoihin liittyvää valuuttakurssiriskiä. Myös konsernin lainat ovat euromääräisiä.

22. Varaukset

1 000 euroa	Konserni			
	Uudelleenjärjestelyvaraus	Tappiolliset sopimukset	Muut varaukset	Yhteensä
1.1.2017	248	4 724	230	5 202
Varausten lisäykset		1 820	137	1 957
Käytetyt varaukset	-83	-2 811	-160	-3 054
31.12.2017	165	3 733	207	4 106
Varausten lisäykset		3 840	277	4 118
Käytetyt varaukset	-165	-2 728	-263	-3 156
31.12.2018		4 852	221	5 067

1 000 euroa	2018	2017
Lyhytaikaiset varaukset	3 197	1 979
Pitkäaikaiset varaukset	1 870	2 127
Yhteensä	5 067	4 106

1 000 euroa	Emoyritys			
	Uudelleenjärjestelyvaraus	Tappiolliset sopimukset	Muut varaukset	Yhteensä
1.1.2017		363	124	487
Varausten lisäykset		744	30	774
Yritysjärjestelyissä tulleet		150	27	177
Käytetyt varaukset		-432	-96	-528
31.12.2017		825	85	910
Varausten lisäykset		1 609	221	1 829
Käytetyt varaukset		-1 027	-205	-1 232
31.12.2018		1 407	101	1 508

1 000 euroa	2018	2017
Lyhytaikaiset varaukset	856	648
Pitkäaikaiset varaukset	652	263
Yhteensä	1 508	910

Uudelleenjärjestelyvaraukset

Uudelleenjärjestelyvaraukseen sisältyy lähinnä Turun Hoiva -liiketoiminnan lopettamiseen liittyviä kustannuksia, jotka realisoituivat vuoden 2018 aikana.

Tappiolliset sopimukset

Tappiolliset sopimukset sisältävät vuokrat tyhjiillään olevista vuokratiloista, tappiollisen sopimuksen palveluhankinnosta, yrityskaupassa tulleen tappiollisen asiakassopimuksen sekä tappiollisia päivystyssopimuksia. Varausten odotetaan realisoituvan vuoteen 2025 mennessä.

Muut varaukset

Muut varaukset sisältävät päättyneisiin työsuhteisiin liittyviä kustannuksia. Varausten odotetaan realisoituvan vuoden 2019 aikana.

23. Pääomarakenteen hallinta

Pääomana hallinnoidaan konsernitaseen osoittamaa omaa pääomaa. Konserniin ei sovelleta ulkopuolisia pääomavaatimuksia. Pääoman hallinnan tavoitteena on pyrkiä pääomarakenteeseen, jonka avulla konserni varmistaa liiketoiminnan normaalit pitkän ja lyhyen aikavälin toimintaedellytykset. Merkittävimmät pääomarakenteeseen vaikuttavat tekijät ovat mahdolliset konsernin rakennejärjestelyt, yrityshankinnat, osinkopolitiikka sekä liiketoiminnan kannattavuus. Pääomarakenteen kehitystä seurataan nettovelkaantumisasteella sekä vertaamalla korollisia nettovelkoja käyttökatteeseen.

Nettovelkaantumisaste

1 000 euroa	2018	2017
Korolliset rahoitusvelat	388 028	353 564
Korolliset saamiset	4 145	4 760
Rahavarat	20 689	31 964
Korolliset nettovelat	363 194	316 840
Oma pääoma yhteensä	131 979	105 551
Nettovelkaantumisaste (gearing) %	275,2	300,2

24. Lähipiiritapahtumat

Ennen uudelleenjärjestelyä lähipiiriin luettiin Mehiläinen Holding AB, sen emoyritykset ACTR Holding AB ja Actr S. C. A sekä Triton Masterluxco 3 S. A. R. L ja KKR Actor Investor S. A. R. L sekä näiden kanssa samaan konserniin kuuluvat tytäryritykset ja osakkuusyrietykset.

Uudelleenjärjestelyn, 9.8.2018, jälkeen lähipiiriin luetaan Mehiläisen kanssa samaan konserniin kuuluvat emoyhtiöt Finnish Healthcare Services S. á. r. l., Mehiläinen Konserni Oy, Mehiläinen Yhtymä Oy ja Mehiläinen Yhtiöt Oy. Huomioiden yhtiöiden omistusrakenteen, myös seuraavat yhtiöt kuuluvat Mehiläinen Oy:n lähipiiriin: Asclepios Luxembourg S. á. r. l., Ascleipos Holding S. á. r. l., Ascleipos Management 2 S. á. r. l ja Ascleipos Management 3 S. á. r. l. Mehiläinen Oy:n lähipiiriin kuuluvat omistajat, joilla on suoraan tai epäsuorasti yli 20 prosentin omistusosuus Mehiläinen Oy:ssä. 31.12.2018 tällaisia yhtiöitä olivat: CVC Capital Partners sekä yhteisöt ja rahastot, joissa sillä on määräysvalta.

Konsernin lähipiiriin luetaan lisäksi konsernin johtoon kuuluvat avainhenkilöt, joita ovat emoyrityksen hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, talous- ja rahoitusjohtaja sekä konsernin johtoryhmän jäsenistä liiketoiminnosta vastaavat johtajat, sekä heidän läheiset perheenjäsenensä ja heidän määräysvallassaan tai yhteisessä määräysvallassaan olevat yhteisöt. Konsernin lähipiiriin luetaan myös Finnish Healthcare Services S.á.r.l:n hallituksen jäsenet ja heidän läheiset perheenjäsenensä.

Konsernin lähipiiriin kuuluvat myös tytäryritykset sekä osakkuusyrietykset Laser-Porus Oy, HYKSin kliiniset palvelut Oy ja Orton Oy. Emoyrityksen lähipiiriin kuuluvat sen suorassa ja epäsuorassa omistuksessa olevat tytäryritykset ja osakkuusyrietykset. Konserniyritykset on lueteltu jäljempänä.

Emoyrityksen lähipiiri on sama kuin konsernilla. Konsernin lähipiiritapahtumina on esitetty sellaiset tapahtumat, jotka eivät eliminoitu Mehiläinen-konsernin konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Lähipiiriin kuuluvien tahojen kanssa tapahtuneet liiketoimet ovat olleet markkinaehtoisia.

Lähipiiriin kanssa toteutuneet liiketapahtumat sekä saamiset ja velat

Konserni								
1 000 euroa	Myyntit	Saamiset	Laina-saamiset	Ostot	Muut kulut	Velat	Saadut korot ja osingot	Maksetut korot ja muut rahoituskulut
2018								
Osakkuusyrietykset	329	70	100	2			11	
Omistajat		73	640		227	28 716		807
Muut						34 023		
Yhteensä	329	144	740	2	227	62 739	11	807
2017								
Osakkuusyrietykset	90		100				14	
Omistajat		2	640	47	65			
Yhteensä	90	2	740	47	65		14	

Velat muilta sisältää lainat CVC Capital Partnersin hallinnoimilta rahastoilta. Lainojen ehdot ovat markkinaehtoisia ja samanlaiset muiden rahoittajien kanssa. Lisäksi velat muilta sisältää johdannaisiin liittyvän velan Mehiläinen Yhtiöt Oy:lle.

Velat omistajilta sisältää lainat Mehiläinen Oy - konsernin yläpuolisilta kotimaisilta konserniyrityksiltä.

Emoyritys								
1 000 euroa	Myyntit	Saamiset	Laina-saamiset	Ostot	Muut kulut	Velat	Saadut korot ja osingot	Maksetut korot ja muut rahoituskulut
2018								
Tytäryritykset	10 930	32 018	31 503	1 739		54 742	2 105	1
Osakkuusyrietykset	329	70	100	2			11	
Omistajat		73	640			28 716		807
Muut						34 023		
Yhteensä	11 260	32 161	32 243	1 742		117 481	2 116	808
2017								
Tytäryritykset	6 301	23 958	1 380	1 708		262	1 003	
Osakkuusyrietykset	90		100				14	
Omistajat		2	640	47	65			
Yhteensä	6 391	23 960	2 120	1 755	65	262	1 017	

Mehiläinen Oy on antanut 5 miljoonan euron suuruisen yleistakauksen tytäryrityksvelkojen vakuudeksi. Lisäksi Mehiläinen Oy:n pankkitakauslimiittiin sisältyy 3 miljoonaa euroa tytäryritysten pankkitakauksia. Mehiläinen Oy takaa myös emoyhtiönsä velkoja. Lisätietoja liitteessä 25.

Ylimpään johtoon kuuluvien avainhenkilöiden työsuhte-etuudet

Konserni			
1 000 euroa	Toimitusjohtaja	Johtoryhmä ¹⁾	Yhteensä
2018			
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	600	2 222	2 822
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	75	43	221
Palkkiot hallituksen jäsenille			253
Yhteensä	675	2 265	3 296
2017			
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	594	2 074	2 667
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	75	43	221
Palkkiot hallituksen jäsenille			352
Yhteensä	669	2 117	3 241

¹⁾ Talous- ja rahoitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenistä liiketoimintajohtoon kuuluvat jäsenet. Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät vain lisäeläkkeet.

Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet sisältävät palkan ja etuuksien lisäksi tulospalkkiot sekä bonuspalkkiot. Johdon palkkoihin ja muihin lyhytaikaisiin työsuhte-etuuksiin sisältyy toimitusjohtajan osalta peruspalkkaa 300,5 (300,4) tuhatta euroa. Lisäksi vuonna 2018 toimitusjohtajalle maksettiin bonusta 300,0 (280,0) tuhatta euroa vuodelta 2017.

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on kuusi kuukautta ja yrityksen irtisanoessa toimitusjohtajan maksettava erokorvaus vastaa 12 kuukauden palkkaa. Eläkeikä vastaa Suomen lakisääteistä eläketurvaa.

Vuonna 2018 konsernitilinpäätökseen sisältyy konsernin emoyritys Mehiläinen Oy sekä seuraavat tytäryritykset

Tytäryritykset	Kotipaikka	Omistus (%)	Osuus äänivallasta (%)
Desiker-Aurinkomäki Oy	Helsinki	100	100
Enonkosken Hoiva Oy ¹⁾	Enonkoski	100	100
Familiar Oy	Helsinki	100	100
Haapajärven Kimppakoti Oy	Haapajärvi	100	100
Hoitokoti Poppeli Oy ¹⁾	Suonenjoki	100	100
Hoiva Mehiläinen Oy	Helsinki	100	100
Hoivakoti Auringonnousu Oy	Myrskylä	100	100
Huoltosikka Oy ¹⁾	Mikkeli	100	100
ISH-Kiinteistöt Oy	Joensuu	100	100
Itä-Suomen Hoitokodit Oy	Joensuu	100	100
Itä-Uudenmaan Palvelukoti Oy	Loviisa	100	100
Jatkopolut Oy ¹⁾	Kuopio	100	100
JP-Työpaja Oy ¹⁾	Joutseno	100	100
Kalasadaman Asumispalvelut Oy ¹⁾	Helsinki	100	100
Kaunummen Koti Oy ¹⁾	Eurajoki	100	100
Kiikan Palvelukoti Oy	Sastamala	100	100
Koillismaan Terveys Oy ¹⁾	Kuusamo	100	100
Kormel Oy	Kouvola	100	100
Kotipalvelu Mehiläinen Oy	Espoo	100	100
Kuivannon Kotosa Oy ¹⁾	Riihimäki	100	100
Kuntoutumiskoti Meininki Oy ¹⁾	Lappeenranta	100	100
Kymen Nuorten Asema Oy	Iitti	100	100
Lapin Lääkärikeskus Oy	Rovaniemi	100	100
Lappeenrannan Palvelukoti Oy	Lappeenranta	100	100
Lastensuojelulaitos Eemeli Oy	Harjavalta	100	100
Mainio Care Oy	Helsinki	100	100
Mehiläinen Arwola Oy	Akaa	100	100
Mehiläinen Eesti OÜ	Tallinna	100	100
Mehiläinen Hoivapalvelut Oy	Helsinki	100	100
Mehiläinen Länsi-Pohja Oy	Kemi	81	81
Mehiläinen Raija Oy	Hausjärvi	100	100
Mehiläinen Terveyspalvelut Oy	Helsinki	100	100
OIVA Riihi Oy	Kuopio	100	100
OmaPartners Oy	Helsinki	5,9	55,4
Oulun Palvelukoti Oy ¹⁾	Oulu	100	100
Oy Medicum Services Ab ¹⁾	Espoo	100	100
Palvelukoti Eloranta Oy ¹⁾	Pielavesi	100	100
Palvelukoti Huvikumpu Oy ¹⁾	Riihimäki	100	100
Palvelutalo Kotiranta Oy	Eno	100	100
Perhe- ja Palvelukodit Suomalainen Oy	Kuopio	100	100
Perhekoti Jääskeläinen Oy ¹⁾	Hämeenlinna	100	100
Pienryhmäkoti Havumäki Oy ¹⁾	Mikkeli	100	100

Tytäryritykset	Kotipaikka	Omistus (%)	Osuus äänivallasta (%)
Pihlajakoti Oy ¹⁾	Espoo	100	100
Porvoon Lääkärikeskus Oy ¹⁾	Porvoo	100	100
Porvoon Röntgen Oy ¹⁾	Porvoo	100	100
Recare Oy ¹⁾	Merikarvia	100	100
Riekkomäen Palvelu Oy	Rauma	100	100
Simikaaren Perhekoti Oy ¹⁾	Ylivieska	100	100
SM Amiprix Oy	Raahen	100	100
Sosiaalipalvelut Jussila Oy ¹⁾	Haapajärvi	100	100
Sosiaalipalvelut Leenala Oy ¹⁾	Haapajärvi	100	100
Sosiaalipalvelut Tahtoranta Oy ¹⁾	Haapajärvi	100	100
Stoma Klinikat Oy ¹⁾	Helsinki	100	100
Tahtokodit Oy ¹⁾	Haapajärvi	100	100
Toivonlahti Oy	Joensuu	100	100
Vakka-Suomen Lääkärikeskus Oy ¹⁾	Uusikaupunki	100	100
Viitasaaren Ruustinna Oy	Viitasaari	100	100

Vuonna 2018 fuusioidut tytäryritykset

Kotipaikka

Elämäntalo Oy	Espoo
Fosigma Holding Oy	Helsinki
Hoivakoti Atzalea Oy	Vantaa
Hämeen Tukikoti Oy	Hämeenlinna
Joutsan Kartanokoti Oy ²⁾	Jyväskylä
Kouvolan Lääkärikeskus Oy ²⁾	Kouvola
MilaPro Oy	Lieto
Palmukoti Oy	Helsinki
SAP-Care Oy	Kaarina
VITA Lääkäriasema Oy ²⁾	Helsinki

Vuonna 2018 puretut tytäryritykset

Kotipaikka

Väestöliiton Klinikat Oy	Helsinki
--------------------------	----------

Osakkuusyrietykset

Kotipaikka

Laser-Porus Oy	Oulu
HYKSin kliiniset palvelut Oy	Helsinki
Orton Oy	Helsinki

¹⁾ Hankinta vuonna 2018
²⁾ Fuusioitu emoyritykseen

Tiedot yrityshankinnoista on esitetty liitetiedossa 3.

25. Vastuusitoumukset

Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat 31.12.

Konserni vuokralleottajana

Toimitilavuokrat 1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	75 633	65 404	33 475	31 539
2-5 vuoden kuluessa	245 578	201 294	98 866	81 861
Yli viiden vuoden kuluessa	305 846	253 823	93 126	71 423
Yhteensä	627 057	520 521	225 466	184 823

Muut vuokrat 1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	1 195	1 526	619	1 046
2-5 vuoden kuluessa	971	1 308	489	857
Yhteensä	2 165	2 834	1 108	1 903

Konserni vuokralleantajana

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Yhden vuoden kuluessa	718	973	450	490
2-5 vuoden kuluessa	799	1 321	799	1 123
Yli viiden vuoden kuluessa	196	294	196	294
Yhteensä	1 713	2 588	1 446	1 907

Konserni on ottanut vuokralle lähes kaikki käyttämänsä toimitilat. Vuokravastuiden määrä on kasvanut merkittävästi konsernin yrityshankintojen ja laajentumisen seurauksena. Vuokravastuut liittyvät uusiin hoi-vakoteihin, lääkärikeskuksiin sekä hammaslääkäriyksiköihin. Määriltään merkittävimpien vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat pääsääntöisesti viidestä viiteentoista vuoteen. Suureen osaan vuokrasopimuksista sisältyy indeksiehto ja osaan liittyy mahdollisuus jatkaa sopimusta alkuperäisen päättymispäivän jälkeen. Konserni on edelleenvuokrannut yksittäisiä toimitiloja, jotka eivät ole liiketoiminnan käytössä.

Mehiläinen Terveyspalvelut Oy:llä on ulkoistamissopimukseen liittyvä vuokravastuu, noin miljoona euroa vuodessa vuoteen 2026 asti. Yrityksellä on oikeus laskuttaa vuokra edelleen sopimus-osapuolelta osana ulkoistamissopimusta, eikä vastuuta ole tästä syystä sisällytetty yllä esitettyihin lukuihin.

Osana normaalia liiketoimintaa konserni on tehnyt indikaatiivisia tarjouksia hoivakiinteistöistä ja näistä sitovaksi luokiteltu oli Someron hoivakiinteistö, jossa vuokrien nykyarvo noin 11 miljoonaa euroa. Lisäksi konsernilla oli tilikauden päätöshetkellä noin 4,5 miljoonan euron edestä erilaisiin remontteihin ja yksiköiden avaamisiin liittyviä investointisitoumuksia.

Kaudella kului kirjattujen vuokrien määrä on esitetty liitetiedossa 7 ja vuokratuotot liitetiedossa 4.

Vakuudet ja muut vastuusitoumukset

1 000 euroa	Konserni		Emoyritys	
	2018	2017	2018	2017
Omasta ja muiden puolesta annetut vakuudet				
Yrityskiinnitykset ¹⁾	8 463 037	975 630	1 410 500	795 600
Pantatut tytäryritysosakkeet ¹⁾		46 785	72 881	210 043
Pantatut saamiset Mehiläinen Yhtymä Oy-konserniyrityksiltä	713		64 234	
Pantatut pankkitilit ¹⁾	163		98	
Talletus vuokrasopimuksen vakuutena	1 002	805	398	328
Pantatut muut osakkeet ²⁾	449			
Toimisto- ja liiketilan kiinnitys ³⁾		1 800		
Yhteensä	8 465 364	1 025 021	1 548 111	1 005 971

¹⁾ Pantatut tytäryhtiösakkeet sekä konsernin yrityskiinnityksistä 8 463 miljoonaa euroa ovat lainajärjestelyn vakuutena. Yrityskiinnitykset sisältävät myös 0,04 (0,6) miljoonan euron edestä ostettujen yritysten vakuuksia, jotka ovat palautuneet tilikauden jälkeen tai kuolettavina tilikauden vaihtuessa. Taulukossa on esitetty pantatut tytäryritysosakkeet yhtiöistä, joihin ei kohdistu yrityskiinnitystä. Valmiusluotosta oli tilikauden päättyessä käytössä 3,9 miljoonaa euroa takausjärjestelyihin sekä 2,2 miljoonaa euroa konsernitiliin (negatiivinen saldo per 31.12.2018). Vuoden 2017 tilinpäätöksessä pantatut tytäryhtiösakkeet sekä konsernin yrityskiinnityksistä 975 miljoonaa euroa olivat aikaisemman lainajärjestelyn vakuutena.

²⁾ Pihlajakoti Oy:n pankkitakausten vakuutena (0,42 miljoonaa euroa) sekä Palvelukoti Eloranta Oy:n jo vuonna 2018 takaisin-maksettujen lainojen vakuutena (0,03 miljoonaa euroa). Palvelukoti Eloranta Oy:n vakuus on palautunut helmikuussa 2019.

³⁾ Toimisto- ja liiketilan kiinnitys on yrityskaupan mukana tullut yleisvakuus, johon liittyvä laina on maksettu pois vuonna 2017. Vakuus on vapautettu tammikuussa 2018.

Muut vastuut

Konserni on tavanomaiseen liiketoimintaansa liittyen osallisena erinäisissä oikeuskäsittelyissä. Niillä ei arvioida olevan olennaista vaikutusta konsernin tulokseen tai taloudelliseen asemaan. Verotukseen liittyvästä riita-asiasta on lisätietoja liitetiedossa 9.

Konserniyritys Hoiva Mehiläinen Oy:llä on vuokrasopimuksen päättymiseen liittyvä arviolta 0,2 miljoonan euron velvoite saattaa maa-alueet vuokrauksen edeltämistä vastaavaan tilaan. Vuokrasopimus on pitkäaikainen eikä vuokranantaja ole ilmaissut aietta muuttaa alueen käyttötarkoitusta, joten velvoitetta ei ole sisällytetty konsernin tuloslaskelmaan tai taseeseen.

26. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

1 000 euroa	Konserni	
	2018	2017
Yrityskaappoihin liittyvät tuotot	777	199
Yrityskaappoihin liittyvät kulut	-1 847	-2 268
Liiketoimintojen integroimisesta ja uudelleenjärjestelyistä aiheutuneet ja muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat kulut	-9 713	-5 774
Arvon alentumiset		-453
Yhteensä	-10 783	-8 296

Vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin sisältyvät poikkeukselliset tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumatomat tapahtumat, kuten yrityskaappoihin liittyvät kulut ja tuotot, joita ovat varainsiirtoverot, asiantuntijapalkkiot, ehdollisten vastikkeiden käyvän arvon muutokset ja muut kaupan seurauksena syntyneet kulut, liiketoimintojen integroimisesta ja toiminnan uudelleenjärjestelyistä aiheutuneet kulut, kuten toimipaikkojen yhdistelystä aiheutuneet kulut, tyhjiksi jääneistä toimitiloista tehty vuokratulovaraukset ja toiminnan tehostamiseen liittyvät kulut, sekä arvonalentumiset. Vuonna 2018 erään Liiketoimintojen integroimisesta ja uudelleenjärjestelyistä aiheutuneet ja muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat kulut sisältyy 1,5 miljoonaa euroa laajuudeltaan tavanomaisista poikkeavien ulkoistus sopimusten käynnistämismisvaiheisiin liittyviä kustannuksia.

1 000 euroa	Konserni	
	2018	2017
Liiketoiminnan muut tuotot	777	199
Materiaalit ja palvelut	-272	-239
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	-373	-160
Poistot ja arvonalentumiset		-453
Liiketoiminnan muut kulut	-10 915	-7 642
Yhteensä	-10 783	-8 296

27. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Mehiläinen osti ikääntyneiden asumispalveluita tarjoavan Hoivakoti Kultarusko Oy:n 1.2.2019.

Mehiläinen hankki Lääkärikeskus Wiljamin työterveysasemaliiketoiminnan 15.2.2019 tehdyllä liiketoimintakaupalla.

Mehiläinen myi osuutensa Orton Oy:stä 25.2.2019.

Mehiläinen on allekirjoittanut sopimuksen Alkdent Oy:n liiketoiminnan hankinnasta 25.2.2019. Kaupan arvioitu toteutumishetki on 1.5.2019.

Mehiläinen myi osuutensa Kiinteistö Oy Porvoon Lääkäritalosta 28.2.2019.

Mehiläinen osti mielenterveyskuntoutusta sekä ikääntyneiden ja vammaisten asumispalveluita tarjoavan Tuusulan Kerttuli Oy:n 1.3.2019.

Mehiläinen hankki Pienkoti Akseliinan ikääntyneiden asumispalveluliiketoiminnan 1.3.2019 tehdyllä liiketoimintakaupalla.

Mehiläinen hankki suun terveydenhoidon palveluita tarjoavien Hammashoito Timo Kaitemo Oy:n ja Rajatorpan Hammaslääkäriasema Oy:n liiketoiminnot 25.3.2019.

Konsernirakennetta yksinkertaistettiin fuusioimalla Porvoon Lääkärikeskus Oy ja Porvoon Röntgen Oy emoyhtiönsä Mehiläinen Oy:öön 1.1.2019, Pihlajakoti Oy emoyhtiönsä Mehiläinen Hoivapalvelut Oy:öön 28.2.2019 ja Stoma Klinikat Oy emoyhtiönsä Mehiläinen Oy:öön 28.2.2019.

Mehiläinen on allekirjoittanut sopimuksen Lääkärikeskus Tuma Oy:n ostosta 28.3.2019. Kauppa astuu voimaan 1.4.2019.

Hallituksen voitonjakoehdotus

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden tuloksesta ei jaeta osinkoa ja tulos siirretään kertyneet voittovarot -tilille.

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsinki, 29. päivänä maaliskuuta 2019

Janne-Olli Järvenpää

hallituksen puheenjohtaja, toimitusjohtaja

Sami Koski

hallituksen jäsen

Herkko Soininen

hallituksen jäsen

TILINTARKASTAJAN TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsinki, 29. päivänä maaliskuuta 2019

Ernst & Young Oy
Tilintarkastusyhteisö

Mikko Ryttilähti
KHT

Tilintarkastuskertomus

Mehiläinen Oy:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Mehiläinen Oy:n (y-tunnus 1927556-5) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2018. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenvedo merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön taloudellisesta asemasta, toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.

- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonne. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntonne ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsinki, 29. päivänä maaliskuuta 2019

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö

Mikko Ryttilahti
KHT

Konsernin taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2018	2017	2016
Liikevaihto, 1 000 euroa	915 922	755 544	590 090
Oikaistu käyttökate, 1 000 euroa ¹⁾	108 083	92 797	64 358
% liikevaihdosta	11,8	12,3	10,9
Käyttökate (EBITDA), 1 000 euroa	97 300	84 954	55 942
% liikevaihdosta	10,6	11,2	9,5
Oikaistu EBITA, 1 000 euroa ¹⁾	84 755	73 254	47 057
% liikevaihdosta	9,3	9,7	8,0
EBITA, 1 000 euroa	73 972	65 411	38 641
% liikevaihdosta	8,1	8,7	6,5
Liikevoitto, 1 000 euroa	68 364	59 440	33 103
% liikevaihdosta	7,5	7,9	5,6
Tilikauden voitto, 1 000 euroa	27 304	37 406	13 190
Oman pääoman tuotto (ROE) %	23,0	43,0	37,0
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI) %	14,7	14,0	9,7
Taseen loppusumma, 1 000 euroa	669 766	576 396	498 089
Oma pääoma, 1 000 euroa	131 979	105 551	68 369
Investoinnit, 1 000 euroa	35 230	22 122	17 971
% liikevaihdosta	3,9	2,9	3,0
Omavaraisuusaste %	19,7	18,3	13,7
Nettovelkaantumisaste (gearing) %	275,2	300,2	419,8
Korolliset nettovelat, 1 000 euroa	363 194	316 840	287 012
Henkilöstö keskimäärin, hlö	7 310	5 888	4 502
Liikevaihto / henkilöstö keskimäärin, 1 000 euroa	125	128	131

¹⁾ Oikaistuun käyttökatteeseen ja EBITA:an sisältyvät oikaisut on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 26. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät.

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

OMAN PÄÄOMAN TUOTTO (ROE) %	=	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma yhteensä (kauden alun ja lopun keskiarvo)}}$	x 100
SIOJITETUN PÄÄOMAN TUOTTO (ROI) %	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja + rahoituskulut}}{\text{(Taseen loppusumma - korottomat velat) (kauden alun ja lopun keskiarvo)}}$	x 100
OMAVARAISUUSASTE %	=	$\frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}}$	x 100
NETTOVELKAANTUMISASTE (GEARING) %	=	$\frac{\text{Korolliset velat - (korolliset saamiset + rahavarat)}}{\text{Oma pääoma yhteensä}}$	x 100
KÄYTTÖKATE (EBITDA)	=	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset	
OIKAISTU KÄYTTÖKATE	=	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset + käyttökatteen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	
EBITA	=	EBITDA - (poistot - yrityskaupoista syntyneiden aineettomien hyödykkeiden poistot)	
OIKAISTU EBITA	=	EBITDA - (poistot - yrityskaupoista syntyneiden aineettomien hyödykkeiden poistot) + EBITA:n vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	
KOROLLISET NETTOVELAT	=	Korolliset velat - (korolliset saamiset + rahavarat)	
KOROTTOMAT VELAT	=	Velat yhteensä - korolliset velat	
HENKILÖSTÖ KESKIMÄÄRIN	=	Keskiarvo laskettu kuukauden henkilöstömäärien keskiarvona (henkilötyövuosiksi muutettuna)	

Tunnuslukujen täsmäytys IFRS-tilinpäätöslukuihin

1 000 euroa	2018	2017
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI) %		
Tulos ennen veroja	47 016	45 148
Rahoituskulut	24 760	15 142
Taseen loppusumma 1.1.	576 396	498 089
Korottomat velat 1.1.	-117 282	-98 696
Taseen loppusumma 31.12.	669 766	576 396
Korottomat velat 31.12.	-149 759	-117 282
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI) %	14,7	14,0
Omavaraisuusaste %		
Oma pääoma yhteensä	131 979	105 551
Taseen loppusumma	669 766	576 396
Saadut ennakot	-286	-957
Omavaraisuusaste %	19,7	18,3
Nettovelkaantumisaste (gearing) %		
Korolliset velat	388 028	353 564
Korolliset saamiset	-4 145	-4 760
Rahavarat	-20 689	-31 964
Korolliset nettovelat	363 194	316 840
Oma pääoma yhteensä	131 979	105 551
Nettovelkaantumisaste (gearing) %	275,2	300,2
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		
Yrityskaappoihin liittyvät tuotot	777	199
Yrityskaappoihin liittyvät kulut	-1 847	-2 268
Liiketoimintojen integroimisesta ja uudelleenjärjestelyistä aiheutuneet ja muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavat kulut	-9 713	-5 774
Käyttökateen ja EBITA:n vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-10 783	-7 843
Arvon alentumiset		-453
Liikevoiton vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-10 783	-8 296
Käyttökate (EBITDA) ja oikaistu käyttökate (EBITDA)		
Liikevoitto	68 364	59 440
Poistot ja arvonalentumiset	28 935	25 514
Käyttökate (EBITDA)	97 300	84 954
Käyttökateen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	10 783	7 843
Oikaistu käyttökate (EBITDA)	108 083	92 797
EBITA ja oikaistu EBITA		
Käyttökate (EBITDA)	97 300	84 954
Poistot	-28 903	-25 058
Yrityskaupoista syntyneiden aineettomien hyödykkeiden poistot	5 576	5 516
EBITA	73 972	65 412
EBITA:n vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	10 783	7 843
Oikaistu EBITA	84 755	73 255